анонс
НОМЕРА

Наукові форуми 1-5 ст.

Студентське літо 10 ст.

Спортивне життя 14-16 ст.

28 вересня 2018 року, №13-18 (277-282)

ЗАМОК

Газета Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

Афанасій ЛОМАКОВИЧ,
ректор академії, професор

ЗАПОРУКА УСПІХУ – В ОБ'ЄДНАННІ ЗУСИЛЬ

Нинішній навчальний рік буде роком започаткування нової української школи, насамперед оновлення її початкової ланки, введення ЗНО з іноземної мови для вступників-магістрантів, запровадження ЗНО в коледжах, підготовки до введення обов'язкового сертифікату з математики для вступників на базі повної загальної освіти – все це на фоні суттєвих змін у функціонуванні вищої школи, зокрема в отриманні вчених звань та наукових ступенів, посиленні вимог до процедур ліцензування та акредитації, оптимізації фінансування й ущільненні освітнього процесу, а також за умов ускладнення загальної ситуації на ринку освітніх послуг, коли конкуренція серед закладів вищої освіти України набула особливої гостроти. Все помітнішими стають тенденції концентрації потужних вишів у столиці та великих містах України – з одного боку і нівелювання або зникнення в структурі вищої школи невеликих регіональних закладів вищої освіти – з іншого.

Ми чітко знаємо, що є лише два шляхи забезпечення стабільності академії: якість підготовки спеціалістів з акцентом на практичну підготовку та з урахуванням реальних потреб сучасної школи та реальні здобутки наукової діяльності, що знайдуть відображення в зміцненні кадрового потенціалу (особливо докторами наук, професорами) і підвищенні іміджу академії серед закладів вищої освіти.

Окреслимо статистичний портрет нашого навчального закладу. На сьогодні підготовка бакалаврів здійснюється із 17 спеціальностей, магістрів – із 8, докторів філософії – за 1 спеціальністю. В академії працює 134 науково-педагогічних працівники (14 докторів наук, професорів, 76 кандидатів наук, доцентів, що становить 67% від кадрового складу), в педагогічному коледжі – 70 педагогічних працівників.

Контингент студентів академії та коледжу становить 2225 осіб. Його відносна стабільність пояснюється успішними наборами абітурієнтів за новими магістерськими програмами та навчанням магістрантів упродовж 1,5 року. Випуск фахівців у 2017-2018 н.р. становив 662 особи: за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти – 458 осіб; за другим (магістерським) – 15 осіб; за ОКР «спеціаліст» (перепідготовка) – 55 осіб; за ОКР «молодший спеціаліст» – 134 особи. У навчальному закладі продовжують функціонувати три факультети: гуманітарний, педагогічний і факультет фізичного виховання та біології.

У 2018 році на всі спеціальності і форми навчання подано 1421 заяву. Обсяг регіонального замовлення на підготовку фахівців, доведений Управлінням освіти і науки Тернопільської ОДА, становив 346 осіб (молодший спеціаліст – 59 осіб; бакалавр – 223 особи; магістр – 60 осіб; доктор філософії – 5 осіб). Загалом до навчального закладу зараховано 674 студенти: 300 осіб (44,5%) – за регіональним замовленням і 374 особи (55,5%) – за кошти фізичних осіб.

Навесні цього року прийнято нові Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності, які істотно підвищують вимоги до функціонування вищої школи. Одна з позицій нових Ліцензійних умов передбачає виконання ліцензованого обсягу не менше 50 % за кожною спеціальністю.

У цьому аспекті ми зобов'язані підвищити ефективність профорієнтаційної роботи та забезпечити зростання позитивного іміджу навчального закладу в регіоні, для чого потрібна потужна профорієнтаційно-рекламна діяльність.

Нам і надалі необхідно здійснювати пошук абітурієнтів із високим рівнем знань, які б, подаючи документи на вступ, проставляли для нашого навчального закладу перші пріоритети. Другий напрям профорієнтаційної роботи – це систематична робота із потенційними вступниками на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст». Вже в цьому році ми змістили акценти при розподілі ліцензійного обсягу на користь вступників після коледжів.

Першим і найважливішим аргументом та запорукою успіху в боротьбі за абітурієнта є висока якість підготовки, особливо практичної. Висококваліфіковані фахівці – наші випускники, що прийшли на роботу в школи регіону, – це наша найкраща і безпосередня реклама.

Ще один шлях заявити про себе – це постійне пропагування різноманітних векторів діяльності академії: конференції, семінари, виставки, пленери, екскурсійні програми, публікації в ЗМІ, повідомлення в соціальних мережах.

Для покращення практичної підготовки нам необхідно постійно тримати руку на пульсі роботи школи. Думаємо залучити до викладання методик та різних видів практик кращих вчителів шкіл та вихователів дошкільних установ.

За останні два роки ми відкрили нові спеціальності на бакалаврат. Зокрема, ліцензовано 2 бакалаврські програми загальним обсягом 80 осіб (Психологія – 50 осіб, Мова і література (польська) – 30 осіб). Збільшено ліцензований обсяг за спеціальністю Біологія та здоров'я людини з 24 до 55 осіб (бакалавр) і з 7 осіб до 35 осіб (магістр).

Будемо продовжувати процес ліцензування, шукатимемо нові привабливі спеціальності, а підготовку за окремими прийдеться згортати.

Протягом року акредитовано чотири програми: Трудове навчання та технології, Музичне мистецтво (магістр), Соціальна педагогіка (бакалавр) та Фізична культура (молодший спеціаліст).

Розпочинаємо процедуру акредитації 5 магістерських програм: Дошкільна освіта, Українська мова і література, Мова і література (англійська), Мова і література (німецька), Фізична культура. Це складна і відповідальна робота з огляду на наш кадровий потенціал і проблеми інформаційного та матеріально-технічного забезпечення.

Аналізу підлягатимуть насамперед магістерські роботи, а їх у цьому році сукупно буде 478. Особливо це стосується робіт магістрантів другого року навчання. Кожна робота повинна бути перевірена програмою Антиплагіат.

Складною проблемою у цьому році є формування малокомплектних академічних груп. Більш критично маємо підійти і до формування переліку вибіркових дисциплін (а це частина навчальних планів).

Часи змінилися. Студент має різні можливості доступу до інформації. У цьому контексті він часто мобільніший від викладача. Щоб конкурувати у сучасному світі, він повинен отримувати найновіші знання, формувати найфаховіші вміння. А функція і місія викладача – підкорегувати, спрямувати, допомогти, роз'яснити, зацікавити..

Наукова робота в академії залишається пріоритетним напрямом діяльності. Сучасні вимоги до результативності наукової роботи викладача вищої школи посилюються новими нормативними документами МОН України. Уряд визначив, як оцінюватимуть наукову діяльність вишів, щоб у майбутньому надати найкращим з них базове фінансування на науку.

Атестація проводитиметься не менш як раз на 5 років, однак не раніше ніж через рік для реорганізованого вишу або не раніше ніж через 3 роки для новоутвореного ЗВО. Вона буде обов'язковою для державних та комунальних закладів вищої освіти. Проведення атестації організовуватиме МОН. Атестаційна оцінка визначатиметься за 100-бальною шкалою. У ній будуть враховуватися кадровий склад, фінансування (за загальним і спеціальним фондом); обсяг коштів, спрямованих/залучених вишем на придбання обладнання, кількість статей у наукових виданнях, які індексуються у повідних наукометричних базах даних; кількість наукових видань, засновником (співзасновником) яких є навчальний заклад, які індексуються у базах «Scopus» та/або «Web of Science»; кількість працівників закладу (за основним місцем роботи), які є членами редакційних колегій наукових видань, які індексуються у базах «Scopus» та/або «Web of Science».

Отримані результати атестації можуть бути використані для планування видатків держбюджету на наукову діяльність ЗВО, визначення наукових напрямів закладу, яким надається підтримка з держбюджету, зокрема через механізм базового фінансування тощо. Будемо сподіватися, що зазначений підхід стосуватиметься і комунальних закладів вищої освіти.

Реально оцінюючи сучасні освітні тенденції у вищій школі, розуміємо, що вимогою часу для збереження самостійності й автономності вишу є збалансованість виваженої кадрової політики.

Насамперед йдеться про зміцнення штату науково-педагогічних працівників власними докторами наук, розширення професорського та доцентського корпусів із числа викладачів академії.

Перспектива кадрового зростання: на 2018-2019 навчальний рік прогнозовано захист трьох докторських дисертації – Савелюк Н. М., Чика Д. Ч., Данильчук Л. О. та 9 кандидатських дисертацій – Соляр Л. В., Ільчук Л. П., Пуцик О. А., Погонець І. В., Ратинська І. В., Тимош Ю. В., Швець О. В., Янчук Ю. Я., Ярощук М.В.

Якісне поповнення кадрового складу академії можуть підсилити науково-педагогічні працівники, які працюють на посаді доцента кафедри: Панфілова О. Г., Семегин Т. С., Янусь Н. В., Гарматюк Р. Т., Яценюк Н. І., Сеньківська Г. Я., Божик М. В., Клак І. Є., Цісарук В. Ю., Омельчук О. В., Балбус Т. А., а також Бешок Т. В., Терпелюк В. В., Олексюк М. П. та Фіголь Н. А., які переходять із посади старшого викладача на посаду доцента кафедри.

Згідно з підвищеними вимогами МОН України до порядку присвоєння вчених звань професора і доцента вищезазначеним викладачам потрібно активізувати наукову роботу упродовж року, щоб своєчасно виконати умови та подати атестаційні справи у МОН України.

(Закінчення на стор. 2)

ЗАПОРУКА УСПІХУ – В ОБ'ЄДНАННІ ЗУСИЛЬ

Афанасій ЛОМАКОВИЧ,
ректор академії, професор

(Початок на стор.1)

Відповідно до плану роботи упродовж 2017 – 2018 навчального року підвищення кваліфікації у закладах вищої освіти України здійснили чотирнадцять науково-педагогічних працівників академії: Семегин Т. С., Яценюк Н. І., Головатюк Л. М., Кратко О. В., Костюченко А. М., Невідомська Л. М., Ткачук С. І., Ільчук Л. П., Заболотна В. П., Шмир М. Ф., Ільєнко М. М., Панфілова О. Г., Соляр Л. В., Ястремський О.О.

Набула розвитку традиція зарубіжних стажувань викладачів. Так, довгострокове підвищення кваліфікації у Польщі здійснює завідувач кафедри Курач М. С. (Люблінська політехніка). Доц. кафедри Божик М. В. та ст. викладач Кучер Т. В. пройшли довгострокове підвищення кваліфікації (тривалістю 6 місяців) у Вищій суспільно-природничій школі ім. Вінцеля Поля в Любліні.

Підписано 5 угод про співпрацю з вітчизняними та зарубіжними вищими навчальними закладами: Хмельницькою гуманітарно-педагогічною академією, Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника, Бродівським педагогічним коледжем імені Маркіяна Шашкевича, Полтавським національним педагогічним університетом імені В. Г. Короленка, Чернігівським національним педагогічним університетом імені Т. Г. Шевченка, Загальноосвітнім ліцеєм №1 ім. Юліуша Словацького (Хожув, Польща).

За рік науково-педагогічними працівниками академії опубліковано 346 праць, серед яких – 19 навчальних, навчально-методичних посібників (11 одноосібних, 4 у співавторстві та 1 (одна) колективна); 8 монографій (2 одноосібні, 2 у співавторстві та 4 колективних); 32 навчальні програми; 84 статті у фахових виданнях; 41 зарубіжна стаття; 120 інших публікацій; 26 тезових робіт.

Монографії підготували Дем'янчук О. Н. («Естетизація навчально-виховного процесу загальноосвітньої школи-інтернату»), Клак І. Є. («Теорія і методика формування професійної комунікативної компетентності в майбутніх учителів-філологів»), «Методичні аспекти соціально-педагогічної діяльності» (колектив авторів: В.Гузенко, Л.Данильчук, А. Кочарян, Л. Кравець, І. Лизун, В. Терпелюк, С. Фурдуй), Савелюк Н. М. («Базова структура ідентичності особистості у контексті рівня її релігійної активності», «Психологія розуміння релігійного дискурсу»), Собчук В. Д. («Історична Волинь: Північний Захід України в регіональному та локальному вимірах минулого»), Соляр Л. В. («Програма формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва на засадах креативності»), Шмир М. Ф. («Лінговодидактичні аспекти реалізації діяльнісного підходу в навчанні іноземної мови»).

Посібники опублікували Бочелюк О. І. («Основи природознавства, методика ознайомлення дітей з природою, дослідницько-експериментальна діяльність дітей у природі, технології формування екологічної культури дошкільників»), Бенера В. Є. («Поетичні сходинки зростання: навчально-методичний посібник»), Горбач О. А., Гринчук І. П. («Фортепіанні твори українських композиторів») (5 – 6 випуски), Ільєнко М. М. («Зоопсихологія з елементами порівняльної психології»), Корнієнко С. М. («Сім'я і дитячий садок – одна родина»), Курач М. С., Олексюк М.П. («Художнє проектування: композиція і графіка моделей одягу»), Ломакович А. М. («Елементи математичної логіки і теорії алгоритмів»), Медецька Т. П. («Вправи та задачі з елементарної теорії музики»), Пашинський Л. М. («Посібник з основ технік і технологій (конспект лекцій)»), Райчук В. М. («Пісні з акомпанементом у супроводі баяна (акордеону) (5–7 класи ЗОШ)»), Семегин Т. С. («Вступ до мовознавства (за вимогами кредитно-трансферної системи навчання)»), Скакальська І. Б. («Історія України в особах: волинська сторінка міжвоєнного періоду XX ст.», «Археологія (для студентів спеціальності «Історія»)»), Яловська О. О. («Веселі задачі», «Любій малечі про неправдиві речі», «Українські народні дитячі рухливі ігри, забави та розваги».

Упродовж минулого навчального року нами проведено наукові, науково-практичні конференції, симпозіуми, науково-методичні семінари всеукраїнського та міжнародного рівнів, учасниками яких були викладацький та студентський колективи академії: Всеукраїнська науково-практична конференція «Подільські читання», присвячена 90-річчю з дня народження відомого ботаніка-систематика, флориста Бориса Заверухи, Всеукраїнська науково-практична конференція «Litteris et artibus: нові горизонти», XIV Звітна науково-практична конференція професорсько-викладацького складу за 2017 рік, «Лідерство як соціально-психологічний феномен» у рамках III Всеукраїнського семінару-турпоходу «Kremenets sciense: open air, або Наука в кросівках», Міжнародний мистецько-науковий пленер «Зустрічі в Кременці».

Студенти та викладачі гуманітарного факультету брали участь у XVIII Міжнародному інтеграційному проекті для студентів, магістрантів і аспірантів «Школа відкритого розуму». Проведена XIV Студентська науково-практична конференція «Актуальні проблеми сьогодення очима молоді» (за її матеріалами видано збірник наукових праць «Студентський науковий вісник» у 2 частинах.

За результатами проведення наукових форумів, конференцій видано 7 збірників наукових праць: «Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогіка» за загальною редакцією А. М. Ломаковича, В. Є. Бенери (випуски 9 – 10; науковий вісник внесено до Міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International), «Актуальні проблеми гуманітарної освіти: збірник наукових праць. Випуск 15» за загальною редакцією А. М. Ломаковича, В. Є. Бенери), «Подільські читання: збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції» за загальною редакцією О. І. Дух, Н. І. Цицюри, «Кременецькі компаративні студії» за редакцією Д.Ч. Чик, О. В. Пасічник (Випуск VII. Т 1 – 2), «Literis et Artibus: нові горизонти: збірник наукових статей» (випуск II за загальною редакцією Р.О. Дубровського).

Визначальними подіями навчального року стала підготовка до відзначення 200-ліття Волинського ліцею та проведення літературно-мистецького симпозіуму з нагоди 380-річчя виходу у світ «Кременецької граматики», перевидання та презентація книги. Це насправді наші витоки, наша історія і наша гордість, а дана книга могла би стати гідною візитівкою навчального закладу.

Наш цьогорічний науковий набуток: Міжнародна наукова конференція «Волинь в українській, польській і світовій історіографії», Всеукраїнські наукові читання «Кременецька граматика (1638 р.) в контексті освітньо-культурного розвитку України другої половини XVI – першої половини XVII ст.», українсько-польські літературно-мистецькі зустрічі «Діалог двох культур», а згодом – Всеукраїнська науково-практична конференція «Litteris et artibus: нові горизонти»

Виховна робота – невід'ємна складова підготовки фахівця педагогічної сфери – виступає фундаментом становлення світогляду студента, на якому формуються фахові знання та професійна відповідальність.

Формування національно-патріотичної інтелігенції, сприяння збагаченню й оновленню української нації, виховання студентської еліти – це завдання стоїть перед навчальним закладом і його досягнення можливе за умови комплексного підходу і залучення до цієї роботи професорсько-викладацького складу, органів студентського самоврядування, профспілкових та громадських організацій.

Метою системи виховної роботи в академії є формування свідомого громадянина – патріота Української держави, активного провідника національної ідеї, представника української національної еліти через набуття молодим поколінням національної свідомості, активної громадянської позиції, високих моральних якостей та духовних запитів.

Це реалізується через години куратора, тематичні екскурсії, літературно-музичні композиції, відзначення ювілейних дат відомих постатей української історії, які планується відзначити у цьому навчальному році. Тематичний зміст військово-патріотичного виховання набуває іншого змісту та характеру. Відзначення важливих подій та процесів державотворення, національно-визвольної боротьби за цілісність та незалежність України, гурткова робота військово-патріотичного напряму, волонтерські акції, фізкультурно-оздоровчі заходи, проекти патріотичної тематики органічно вплетені в освітній процес академії та педагогічного коледжу.

Згідно з Національною стратегією у сфері прав людини передбачаються заходи з громадянсько-правового виховання студентської молоді, з формування правової культури та розвитку правосвідомості студентства.

Важливими складниками виховної роботи залишаються екологічне, естетичне та сімейно-родинне виховання.

Одним із пріоритетних завдань навчального закладу є формування фізично здорового покоління. Для цього ми систематизуємо роботу спортивних секцій та гуртків, проведення осінніх та весняних фестивалів фізичного здоров'я та спорту, забезпечуємо доступ до спортивних споруд та відповідного спортивного інвентаря.

Реалізація виховних заходів вимагає особливих зусиль куратора академічної групи. Його робота має набути сучасного формату і виміру: не формальна організація відповідних заходів, а свідомий підхід до формування

високоосвіченої, життєво компетентної особистості студента. Основне навантаження на себе повинні взяти викладачі та куратори академічних груп, адже виховання студентів відбувається і в позанавчальний час: через відвідування музеїв, які функціонують в академії, бібліотеки, через діяльність студентських клубів за інтересами, органів студентського самоврядування, залучення їх до участі у роботі громадських організацій, мистецької творчості, спорту. Куратор повинен тримати в полі зору кожного студента академгрупи, слідкувати за результатами його навчальної діяльності, прогнозувати перспективи розвитку здібностей та задатків, передбачати негативні впливи на особистість.

Студентське самоврядування має значні повноваження, і перед ним стоять важливі завдання. Це стосується і забезпечення навчальної дисципліни студентства, його участі в загальноакадемічних заходах різного напряму, контролю за житлово-побутовими умовами проживання студентів у гуртожитках, організація студентського дозвілля, оздоровлення, побуту та харчування.

З метою досягнення вищезазначених цілей пропонується створити центр виховної роботи, який надаватиме необхідну методичну допомогу, забезпечуватиме відповідне планування та здійснюватиме контроль за реалізацією передбачених заходів.

Ми впевнені, що в непростий час випробувань, конкуренції та економічної нестабільності колектив академії та коледжу і надалі буде згуртованим, цілеспрямованим і творчим, що необхідне для досягнення успіху в усіх наших починаннях.

ВЕСНА НА ПОЧАТКУ ОСЕНІ

Початок вересня подарував нам чудове свято з весняним настроєм, по-літньому яскравим сонцем, барвистими квітами на клумбах і в букетах учасників урочистого дійства з нагоди старту 2018 – 2019 навчального року. І, звичайно ж, особливого змісту набуває це свято для тих, хто вперше переступає поріг закладу освіти: загальноосвітньої школи – для першокласників і вищої – для першокурсників.

Цьогоріч до Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка на всі спеціальності та форми навчання подали заяви майже півтори тисячі абітурієнтів, 674 з них стали студентами нашої альма-матер. Близько трьох сотень першокурсників розпочнуть навчання за державним замовленням, 376 – за контрактом. 107 чоловік здобуватимуть диплом молодшого спеціаліста, 333 – бакалавра, 224 – магістра і 4 – доктора філософії.

Привітати юне академічне поповнення прибули викладачі, студенти, батьки, рідні, знайомі та друзі першокурсників, мешканці Кременця. Розпочали свято урочистою ходою колони вчорашніх абітурієнтів – нинішніх повноправних студентів нашої академії. За Прапором академії йшли наймолодші представники гуманітарного факультету (декан – доцент Володимир Мазурок), педагогічного факультету (декан – Людмила Врочинська), факультету фізичного виховання та біології (декан – доцент Олександр Бережанський) і педагогічного коледжу (директор – Оксана Камінська).

З вітаннями до винуватців і гостей свята звернувся ректор академії, професор Афанасій Ломакович, депутат Тернопільської обласної ради Богдан Яциковський, голова Кременецької районної ради Володимир Стефанський, творчі колективи та виконавці, хореографічні колективи академії та міста. Соліст Володимир Дзюма виконав пісню «Прапор України», чоловічий вокальний квартет викладачів у складі Володимира Дзюми, Володимира Іванюка, Петра Клака та Сергія Мегери – «Гімн академії», танцювальний колектив «Орієнталь» РБК (керівник – Іванна Запольська) – героїчний танець «Нескорені». Своє пісенне вітання першокурсникам підготувала студентка педагогічного коледжу Яна Кондратюк. Соліст Володимир Поцілуйко присвятив пісню «Біля тополі» пам'яті Героїв АТО, випускникам нашого навчального закладу Дмитрові Напрієнку, Володимиру Чорному і Сергієві Долгих.

Студенти старших курсів вручили своїм юним колегам символічний Студентський квиток і Залікову книжку.

Учасники урочистостей поклали квіти до пам'ятника Тарасові Шевченку та до Пам'ятної дошки Героям АТО.

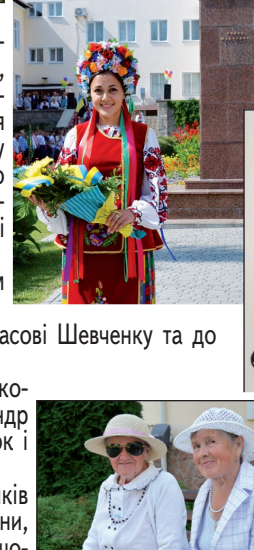

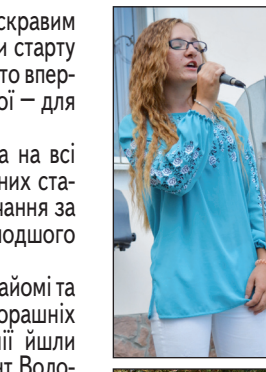

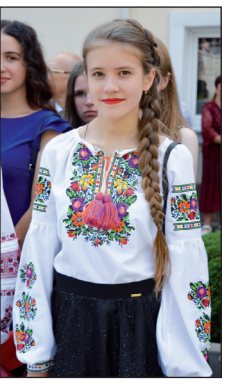

КУЛЬТУРИ ЗБАГАЧУЮТЬСЯ В ДІАЛОЗІ

Анатолій БАГНЮК
головний редактор «Замку»

Вересень у Кременці – не просто перший місяць осені, не тільки початок навчального року, а й місяць діалогу культур українського і польського народів. Зрозуміло, цей діалог не припиняється ніколи, проте його особливо яскравий спалах припадає на перші вересневі дні – період народження великого польського поета Юліуша Словацького, коли в Кременці і багатьох інших містах регіону проходить культурно-мистецький форум «Діалог двох культур». Палітра його заходів – різнобарвна: конференції, концерти, літературно-мистецькі зустрічі, виставки, презентації наукових і літературних видань, демонстрація фільмів, дискусії за круглим столом тощо.

Їх підготовка та здійснення зумовили творчу співпрацю й об'єднання організаційних зусиль українських і польських інституцій. З української сторони це були Літературно-меморіальний музей Юліуша Словацького у Кременці, Кременецька гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка, Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, Інститут Івана Франка НАН України у Львові, Національна спілка письменників України, Товариство відродження польської культури ім. Юліуша Словацького у Кременці; з польської – Фундація «Допомога полякам на Сході», Музей Юзефа Пілсудського у Сулеювку, Музей Анни і Ярослава Івашкевичів у Ставіску. Заходи «Діалогу...» здійснювалися під патронатом Міністерств культури України та Польщі, Посольства Польщі в Україні, Тернопільської обласної ради, Тернопільської облдержадміністрації, Кременецької райради і Кременецької РДА, Кременецької міської ради, а також за підтримки Генеральних Консульств Польщі у Львові та Луцьку. Географія «Діалогових...» дійств – досить широка: Кременець – Нагуєвичі – Дрогобич – Журавно – Львів – Ставіско.

Формування літературознавчої і культурознавчої концепцій «Діалогу...» спрямовували Наталія Єржиківська (Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України), Тамара Сєніна (Літературно-меморіальний музей Юліуша Словацького у Кременці), Маріуш Ольбромський (Музей Анни і Ярослава Івашкевичів у Ставіску); історичної – Афанасій Ломакович (Кременецька гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка) і Гжегож Новік (Музей Юзефа Пілсудського у Сулеювку).

Кременецька сторінка «Діалогу...» розпочалась урочистим богослужінням у костелі св.Станіслава, покладанням квітів до пам'ятника Тарасові Шевченку, на могилу матері Юліуша Словацького Саломеї Словацької-Бекю та урочистою ходою учасників Форуму вулицею Юліуша Словацького до Літературно-меморіального музею його імені.

Крім офіційної частини, програма відкриття «Діалогу двох культур» включала виставки, підготовлені польською стороною: «Каплиця Святої Трійці на території замку в Любліні. Там, де Схід зустрічається із Заходом» (Музей у Любліні) та «Портрет із віршів та спогадів. Поетична група «Волинь»» (Музей Анни і Ярослава Івашкевичів у Ставіску). З нашої сторони були виставлені тематичні композиції осінніх квітів, виконані учнями кременецьких шкіл, і організований мистецький вернісаж художніх полотен місцевих майстрів пензля, основу якого склали роботи художників-мистецтвознавців нашої академії Олександри Панфілової, Тетяни Балбус, Богдани Гуменюк, Марії Швед, Івanни Погонець і художників-кременчан Володимира Стецюка, Ніла Зварунчика, Софії Свирид і Жанни Тріщук. До мистецької програми «Діалогу...» увійшли концерт музичного гурту «Слов'яни», що діє при Кременецькій римо-католицькій парафії, концерт фортепіанної музики у виконанні лауреата всеукраїнських і міжнародних конкурсів Івана Добриніна та польські й українські народні пісні, подаровані слухачам польською солісткою Уршулею Нєміровською.

Теоретична частина програми Форуму розпочалось науковою конференцією «Романтизм польський та український», де основна увага була приділена творчості Юліуша Словацького (Владзімеж Торунь, Люблінський Католицький Університет Яна Павла II; Євген Нахлік, Інститут Івана Франка НАН України; Рената Гадомська-Серафин, Ягеллонський Університет у Кракові; Вєнчислав Нєміровський, Університет Марії Склодовської-Кюрі в Любліні). Дослідники висвітлювали нові аспекти романтичного тлумачення світу (Йосип Лось, Львівський НУ ім. Івана Франка), місце романтизму у драматичному театрі (Станіслав Дзєдзіц, Ягеллонський Університет у Кракові), польсько-українські романтичні традиції в літературі (Станіслав Шевченко, НСПУ, м.Київ), характеризували українську школу в польській поезії (Гражина Галькевич-Сояк, Університет Миколая Коперника в Торуні). Тут же професор Гжегож Новік презентував чергове видання Збірника «Діалог двох культур» за 2017 рік.

Наступним питанням, на якому зосередились науковці – учасники «Діалогу...», стала «Література Волині, Поділля та Київщини». Українські дослідники презентували свої розвідки в царині польського літературного процесу (Людмила Ромашенко, Черкаський НУ ім. Богдана Хмельницького) і зокрема творчих взаємин майстрів пера двох народів (Надія Бойко, Наталія Єржиківська з Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України). Польські літературознавці аналізували українську тематику в польській літературі (Мирослава Олдаковська-Куфльова, Католицький Університет Яна Павла II в Любліні), творчі взаємини видатних постатей літературного процесу (Людмила Сірик, Університет Марії Склодовської-Кюрі в Любліні) і навіть місце Кременця в літературному просторі (Генрик Дуда, Католицький Університет Яна Павла II в Любліні). Йшлось і про українсько-польські та польсько-українські перекладі: польські фахівці Лєх Войцех Шайдак, Казімеж Бурнат говорили про здобутки українських перекладачів, а українські дослідники Наталія Єржиківська, Тамара Сеніна і Микола Процiв – про успіхи їхніх польських колег. Завідувач кафедри української філології та суспільних дисциплін нашої академії, доцент Олег Василишин сказав слово про світлої пам'яті поета Івана Драча, як відомого перекладача творів Юліуша Словацького. Літератор Францішек Габер і професор Маріуш Ольбромський презентували новинки польської поезії.

Ядром культурознавчого сектора «Діалогу..» стала наукова конференція «Музейна справа та культурна спадщина», ключовими тематичними дослідженнями якої були різні аспекти функціонування Кременецького ліцею (Ян Склодовський, Товариство істориків мистецтва, Варшава; Еміль Ноінський, Музей Юзефа Пілсудського у Сулеювку), життєдіяльність волинських діячів української культури (Яцек Мишковський, Коло кременчан у Варшаві), творчість Юдіуша Словацького (Марина Павленко, Уманський ДПУ ім. Павла Тичини; Оксана Зуб, Літературно-меморіальний музей Юліуша Словацького у Кременці).

Історичний сектор «Діалогу...» виявився наймасштабнішим за змістовим наповненням та кількістю учасників. Програма наукової конференції «Польські й українські дороги до незалежності» включала більше десятка доповідей науковців України та Польщі.

Сама конференція, що проходила в читальному залі історичного Ліцейного корпусу, набула форми фахової дискусії толерантного характеру. Її учасниками були викладачі та студенти спеціальності «Історія» нашої академії. Польські дослідники висвітлювали релігійне життя Речі Посполитої (Марта Трояновська, Національний музей Перемишлянської землі), польсько-українські взаємини минулого та сучасності (Вєнчислав Нєміровський, Університет Марії Склодовської-Кюрі в Любліні; Малгожата Басай, Лукаш Вєчорек, Музей Юзефа Пілсудського у Сулеювку). Фундаментальну проблему «Польські та українські дороги до незалежності в 1918 – 1920 рр. Спроба порівняння» вирішував професор Гжегож Новік (Інститут політичних студій ПАН). Українську сторону представляли доцент Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка Володимир Собчук з доповіддю «Між Богом і людьми: адаптація Православної церкви на Заході Волині до суспільно-політичних реалій 1920 – 1930-х років», доктор історичних наук, доцент Ірина Скакальська – з дослідженням «Внесок громадсько-політичного діяча Західної Волині Бориса Козубського в боротьбу за державність України», а також професор Східноєвропейського НУ ім.Лесі Українки Оксана Каліщук – з темою «Волинський експеримент Генрика Юзевського і спроби українсько-польського порозуміння» і дослідник-тернополянин Олександр Левченко – з науковою розвідкою «Україна і Нобелівський лауреат Лєх Валєнса».

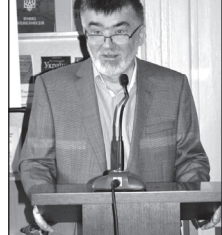

Один із важливих елементів «Діалогу...» – презентація нових публікацій українських та польських видавництв: «Франківська енциклопедія» у 7 томах, «Річ Посполита Кременецька, або Нові Волинські Афіни», «Образотворча спадщина Богдана Лепкого», «Тернопіль: 1540 – 1944», «Сучасний літературний процес в іменах українських і польських митців», «Поетична група «Волинь»», «Українсько-польське театральне пограниччя: географічне й історичне окреслення феномену», «Бандура як історичний феномен», «Поступ кременецьких митців на шляху відродження традицій польсько-української художньої школи», «Арфи і ліри давніх кочівників Євразії: музичні інструменти з розкопок польських археологів у Галичині кінця XIX – першої половини XX століття».

Знайшлося місце і розмові про періодичні видання: про українську тематику в окремих газетах і журналах Польщі інформували учасників Форуму Януш Палюх (Краків), Лєшек Вонтрубський, Вольдемар Михальський (Люблін); про регіональні українські видання говорили Іван Потій, Ірина Дем'янова (Кременець), а старший науковий співробітник Літературно-меморіального музею Юліуша Словацького у Кременці Олена Гаськевич презентувала оригінальне дослідження «Регіональна преса Кременецького повіту 20 – 30-х років XX століття».

... Із Кременеччини маршрут «Діалогу двох культур» проліг на Львівщину – у просторі, а в часі – у вересень наступного року.

КРЕМЕНЕЦЬКІЙ «ГРАМАТИЦІ» – 380!

Ірина КОМІНЯРСЬКА
Олена ПАСІЧНИК
кандидати філологічних наук

Було це 1638 року, коли в нашому місті вийшла друком книга, що стала видатною бібліографічною цінністю безперечного історико-культурного значення. Повна назва видання – «Грамматика, или писменица языка Словенскаго, тщателем и вкратце издана въ Кременци Року 1638», а відоме воно під лаконічною назвою «Кременецька граматика». З ініціативи ректорату нашої академії були розроблені заходи з відзначення 380-річчя виходу у світ цієї книги, серед яких – перевидання «Граматики» та Всеукраїнські наукові читання «Кременецька граматика (1638 р.) в контексті освітньо-культурного розвитку України другої половини XVI – першої половини XVII ст.».

Реалізація згаданих заходів збіглась у часі: на Всеукраїнських читаннях, приурочених 380-річчю «Кременецької граматики», були презентовані перші примірники перевиданої раритетної книги. Оновлена «Граматика» – це фототипічне видання пам'ятки української культури й освіти XVII століття. Йдеться про посібник для студентів – слухачів Братської школи. Оригінали перевиданого першоджерела знаходяться в Національному музеї ім. Андрея Шептицького (Львів) і в Національній бібліотеці України ім.В.І.Вернадського (Київ). Книга перевидана за рішенням вченої ради Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка та вченої ради Національної бібліотеки України ім.В.І.Вернадського.

Організатором проекту і відповідальним за його реалізацію виступив ректор нашої академії, професор Афанасій Ломакович. Він же очолив робочу групу у складі науковців кафедри української філології і суспільних дисциплін, доцентів Олега Василишина, Інни Волянюк, Ірини

Комінярської, Лілії Невідомської, Олени Пасічник і Володимира Собчука. Над проектом працювала редакційна колегія у складі доктора педагогічних наук, проректора з наукової роботи, професора Валентини Бенери, доктора філологічних наук, професора Житомирського ДУ ім. Івана Франка Віктора Мойсієнка, доктора філологічних наук, директора Інституту української мови НАН України Павла Гриценка, доктора філологічних наук, професора Львівського НУ ім. Івана Франка Володимира Івашківа, доктора філологічних наук, професора Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка Тетяни Вільчинської, кандидатів філологічних наук, доцентів нашої академії Лілії Невідомської й Олега Василишина, кандидата історичних наук, завідувача відділу стародруків і рідкісних видань НБУ ім. В.І.Вернадського Наталії Бондар.

Видання рецензували доктори філологічних наук, професори Петро Білоусенко (Інститут української мови НАН України), Богдана Криса (Львівський НУ ім. Івана Франка), Марія Скаб (Чернівецький НУ ім. Юрія Федьковича). Книга побачила світ у видавництві «Місіонер» (Львівська область).

«Кременецька граматика» у своєму оновленому образі знову прийшла до читача завдяки спільним зусиллям колективів нашої академії, Національного музею ім.Андрея Шептицького, Національної бібліотеки України ім.В.І.Вернадського та Кременецької міської ради, а також львівського мецената Віталія Ломаковича.

Звертаючись до читачів, керівник проекту, професор Афанасій Ломакович зазначає: «Із нагоди 380-ліття з часу появи кременецької «Граматики» (1638 р.) втілено в життя ідею її перевидання. Незаперечним є внесок у цю справу всіх тих, хто опікувався підготовкою цієї праці до передрукування. Насамперед висловлюємо вдячність директорам і науковим працівникам Національного музею ім. Андрея Шептицького у Львові та Національної бібліотеки України ім.В.І.Вернадського в Києві, які надали цей раритет для наукового опрацювання і своїми консультаціями уможливили його фототипічне перевидання».

Завідувач відділу НБУ ім. В.І. Вернадського Наталія Бондар у передмові дає фахову характеристику виданню: «Нині відомі п'ять примірників «Граматики»: два з них зберігаються в Україні (Національна бібліотека України ім.В.І.Вернадського в Києві та Національний музей ім. Андрея Шептицького у Львові), а решта три – в Росії (Російська державна бібліотека, Державний історичний музей і Російський державний архів давніх актів)».

Доктор філологічних наук, професор Житомирського ДУ ім. Івана Франка Віктор Мойсієнко пише у післяслові: «Освічені русини-українці розуміли роль учености в суспільстві, намагалися дати належну освіту своїм дітям ... Для потреб шкільного навчання необхідні були підручники. Грамотність на той час ототожнювалася з «граматикою».». Звідси – вагоме практичне значення «Кременецької граматики» для тогочасних шкіл.

Історичні та культурно-духовні аспекти, науково-методичні, освітні та практично-дидактичні виміри стародруку і його перевидання аналізували фахівці-дослідники багатьох науково-освітніх інституцій України на Всеукраїнських наукових читаннях «Кременецька граматика (1638 р.) в контексті освітньо-культурного розвитку України другої половини XVI – першої половини XVII ст.», що проходили в читальному залі історико-архітектурного комплексу нашої академії. Функції модератора Читань виконував завідувач кафедри української філології та суспільних дисциплін, доцент Олег Василишин. З вітальним словом до учасників наукового зібрання звернулася доктор педагогічних наук, професор Валентина Бенера, яка підкреслила роль «Кременецької граматики» у розвитку національної словесності в регіоні, висвітлила особливості наукових пошуків і зміст організаційних заходів з підготовки перевидання цієї раритетної книги.

Від імені кременчан науковців України вітала секретар Кременецької міської ради Галина Мельник. Особливе інформаційне значення мав виступ кандидата історичних наук, доцента нашої академії Володимира Собчука, який із наголосом на наступні культурно-освітні ювілеї міста і краю (відкриття першої школи на Волині, заснування Волинського ліцею та Української гімназії тощо) показав динаміку освітніх процесів, намалював культурно-історичний та географічний портрет Кременця.

Це стало пропедевтикою до наукової дискусії, розпочатої доктором філологічних наук, професором Катериною Городенською (Інститут літератури ім. Тараса Шевченка НАН України) доповіддю «Кременецька граматика 1638 року і сучасні граматики: погляд крізь століття». Продовжив дискусію доктор філологічних наук, професор Житомирського ДУ ім. Івана Франка Віктор Мойсієнко темою «Роль Кременецького культурного осередку у формуванні старокраїнської літературної писемної мови».

Науковці Тернопільського НПУ ім.Володимира Гнатюка, доктор філологічних наук, професор Тетяна Вільчинська і кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент Олександр Вільчинський характеризували «Тенденції мовного розвитку та книгодрукування в Україні XVII ст.». Цікавим, корисним та інформаційно насиченим був виступ кандидата історичних наук, завідувача відділу стародруків і рідкісних видань НБУ ім. В.І. Вернадського Наталії Бондар «Видання та примірники Кременецької «Граматики» 1638 р.».

До програми пленарного засідання Читань увійшли науково-аналітичні дослідження доктора філологічних наук, професора Львівського НУ ім. Івана Франка Богдани Криси («Кременецька граматика в контексті українських гуманістичних студій кінця XVI – XVII ст.»), докторів філологічних наук, професорів Чернівецького НУ ім. Юрія Федьковича Мар'яна Скаба («Відображення особливостей зверненої мови в Кременецькій граматиці») та Марії Скаб («Церковнослов'янська мова в контексті українського національного відродження»), доктора педагогічних наук, професора ТНПУ ім. Володимира Гнатюка Елеонори Пелехатої («Лінгвістична освіта у братських школах другої половини XVI – першої половини XVII ст.») і доктора філологічних наук, професора Львівського НУ ім. Івана Франка Зоряни Купчинської («Ойконімний ландшафт Кременеччини XVII ст.»).

Друга частина Читань проходила у форматі круглого столу, де науковці зосередились на трьох тематичних проблемах: періоди розвитку української літературної мови, суспільно-історичні чинники повернення українських книжників до церковнослов'янської мови, актуальні проблеми історіографічного дослідження Кременецької граматики. Першою розпочала розмову кандидат філологічних наук, доцент Житомирського ДУ ім. Івана Франка Леся Литвинчук-Ящук, яку зацікавила «Кременецька актова книга 1578 р. – важливе джерело староукраїнської літературної мови». Продовженням теми став виступ її колеги, доцента Галини Гримашевич, яка конкретизувала проблематику питанням «Прислівникова система Кременецької актової книги 1578 р.». Активно працювали за круглим столом і наші науковці. Доцент кафедри української філології та суспільних дисциплін Лілія Невідомська розкрила «Роль церковнослов'янської мови в релігійній сфері на різних етапах історичного розвитку України». Цю тему вона досліджувала спільно з доцентом ТНПУ ім. Володимира Гнатюка Стефанією Лісняк. Наш молодий науковець, член кафедри української філології та суспільних дисциплін Ольга Микуляк характеризувала процес «Дослідження «Кременецької граматики» в українському мовознавстві», що було підготовлене у співпраці з доцентом цієї ж кафедри Інною Волянюк.

Програма круглого столу включала виступи доцентів Львівського НУ ім. Івана Франка Уляни Добасевич («Екстралінгвальні чинники у мовотворчих процесах XVI – першої половини XVII ст.») і Тетяни Висоцької («Засоби зв'язку в українських барокових проповідях»), доцента Прикарпатського НУ ім. Василя Стефаника Марії Брус («Найменування жінок у граматичних працях XVII ст.: відмінювання та словотворення»), доцентів ТНПУ ім. Володимира Гнатюка Володимира Буди («Старослов'янізми в мові роману Костянтина Басенка «Початок»»), Галини Панчук («Особливості прикметників у збірці повчань Кирила Транквіліона-Ставровецького «Перло многоцінноє»»), Галини Бачинської та кандидата філологічних наук Оксани Вербовецької («Граматичні категорії «імен» у Кременецькій граматиці»).

...«Кременецьку граматику» перевидано, Всеукраїнські читання проведено – зроблено початок доброї справи повернення із забуття однієї з вагомих пам'яток української духовної культури. І тим самим відкрито шлях до нових наукових досліджень.

ВОЛИНСЬКА СТОРІНКА В ІСТОРІОГРАФІЇ

Галина Сеньківська
кандидат історичних наук

Її спільно читали й аналізували українські та польські історики на Міжнародній науковій конференції «Волинь в українській, польській і світовій історіографії», що проходила в Кременецькій гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка. Співорганізаторами Міжнародного наукового форуму виступили гуманітарний факультет Вармінсько-Мазурського університету, Відділення Польського історичного товариства в Ольштині, науково-педагогічні працівники гуманітарного факультету академії-господаря та Кременецька міська рада.

Наш польський партнер, Вармінсько-Мазурський університет, заснований наприкінці минулого століття шляхом злиття трьох вищих закладів освіти: Аграрного університету, Педагогічного коледжу та Богословського інституту. З моменту свого створення Університет інтенсивно розвивається, розширюється та модернізується його дидактична і наукова база. Здійснено оснащення сучасним науково-дослідницьким і навчально-методичним обладнанням. Нині на його 17 факультетах навчаються понад 20 тисяч студентів і магістрантів, 1,2 тисячі аспірантів і 600 докторантів. Гуманітарний факультет, науково-педагогічні працівники якого брали активну участь у підготовці та роботі конференції, готує фахівців з історії та міжнародних відносин, філософії, полоністики, слов'яністики, англійської і німецької філології, соціально-комунікаційних технологій та журналістики. Тут же, в Ольштині, діє Відділення Польського історичного товариства, яке було засноване в 1948 році як об'єднання істориків і любителів історії з метою поглибленого вивчення та поширення історичних знань серед населення краю. Товариством постійно проводяться конгреси польських істориків під гаслом «Повернення до джерел». У рамках Конгресу діє студентська секція. В даний час Відділення нараховує майже 150 членів: науковців, фахівців різних поколінь і широкого спектру науково-дослідницьких інтересів.

Робота міжнародної наукової конференції розпочалась із вітального слова ректора академії, професора Афанасія Ломаковича. У своєму виступі він дав характеристику Кременеччині як освітянському регіонові і проілюстрував це історичною конкретикою в аспекті еволюції навчальних закладів Південної Волині від Братської школи XVI століття до нинішньої гуманітарно-педагогічної академії. Ректор інформував присутніх про роботу наших науковців над реалізацією заходів з нагоди 380-річчя виходу у світ «Кременецької граматики» і про те, що рішенням Тернопільської обласної ради наступний 2019 рік оголошений роком Волинського ліцею – нашого

історичного попередника, створеного два століття тому.

З польської сторони з вітаннями виступили Віце-консул Генерального Консульства Республіки Польща в Луцьку Марек Запур і професор Вармінсько-Мазурського університету в Ольштині Анджей Шмит – відомий дослідник історії Кременецького ліцею.

Робота конференції проходила у форматі шести сесій: «Регіон, пам'ять», «20-і – 50-і роки XX ст.», «Культура, релігія», «XIX – початок XX століття», «XVI – XIX століття», «Дослідники». Функції модератора сесії «Регіон, пам'ять» виконував професор Вармінсько-Мазурського університету Генріх Стронський. Загальну теоретичну канву дискусії на полях сесії окреслив доцент кафедри української філології та суспільних дисциплін нашої академії Володимир Собчук у доповіді «Волинь на історичній карті Центрально-Східної Європи». Професор НУ «Острозька академія» Володимир Трофимович аналізував актуальну і складну проблему «Подолання асиметрії пам'яті та браку знань про Волинську трагедію 1943 р. – ключовий момент в українсько-польському примиренні». Своєрідним продовженням проблематики став виступ науковця Вармінсько-Мазурського університету Ренати Розбіцької «Преса як джерело історичної пам'яті на прикладі 75-х роковин трагедії польського народу на Волині». Професор Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки Юлія Ємельянова у дослідженні «Історіографія Волині як джерело формування історичної пам'яті українського і польського народів» розширила рамки дискусійного поля з акцентом на теоретико-світоглядні основи проблематики. Український підхід до проблем історичної пам'яті в конкретних просторово-часових параметрах характеризувала доцент кафедри українського філології та суспільних дисциплін академії Галина Сеньківська в доповіді «Українська історіографія про збереження історичної пам'яті Волинського регіону». Цікаву наукову розвідку «Євреї на Волині. Юдаїка із синагог Волині у збірках Національного музею у Кракові» оприлюднила науковий працівник цього музею Анна Лєбет-Мінаковська.

Професор Житомирського ДУ ім.Івана Франка Вікторія Венгерська головувала на сесії «20-і – 50-і роки XX ст.». Розмова фахівців розпочалась виступом професора Рівненського ДГУ Руслани Давидюк «Українська і російська політична еміграція в Другій Речі Посполитій у сучасній історіографії». Тему «Українська еліта Західної Волині 1921 – 1939 рр. в інтерпретації вітчизняних і зарубіжних дослідників» розкрила професор кафедри української філології та суспільних дисциплін Ірина Скакальська. Окремі науковці змістили акценти дискусії у конкретні проблемні сектори: доцент НУ «Острозька академія» Володимир Марчук – у сферу економічних відносин («Торгівля і торгівельні відносини Волинського воєводства 1921 – 1939 рр. в українській та польській історіографії»), доцент Рівненського ДГУ Степан Синяк – у воєнну галузь («Польська історіографія до історії діяльності польських парамілітарних організацій на Волині 1921 – 1939 рр»), доцент Національної академії сухопутних військ ім. гетьмана П.Сагайдачного Лілія Трофимович – у політичну («Польське населення Волині в ході її радянізації у 1939 – 1941 рр.»). Політичний акцент проблематики через висвітлення діяльності радянських репресивних структур у згаданий період підсилили і навіть загострили у своїх дослідженнях доцент Міжнародного економіко-гуманітарного університету ім. академіка Степана Дем'янчука Андрій Жив'юк («Діяльність органів НКВД/НКГБ на Волині у 1939 – 1941 рр.: історіографія проблеми»), науковець Рівненського ДГУ Володимир Старшець («Молодіжні націоналістичні організації на Волині у післявоєнний період 1944 – 1953 рр. у радянській, вітчизняній та зарубіжній історіографії»).

На сесію «Культура, релігія» (модератор – професор Рівненського ДГУ Руслана Давидюк) для обговорення було винесено тематичні доповіді польських учених, професора Варшавського університету імені Кардинала Стефана Вишинського Якуба Левицького «Між Варшавою, Львовом і Любліном. Архітектура Волині в період міжвоєнного 20-річчя», варшавських науковців Малгожати Карпали («Збереження пам'ятників на Волині у період міжвоєнного 20-річчя») та Александри Схейбаль-Ростек («Кременецький ліцей міжвоєнного періоду в польській історіографії»), професора Вармінсько-Мазурського університету Анджея Шмита («Середня школа на Волині в 1779 – 1939 рр.: стан і потреби дослідження»), та українських науковців, доцента НУ «Острозька аккадемія» Андрія Смирнова («Православна церква на Волині в роки Другої Світової війни: сучасна історіографія проблеми») і наукового співробітника Рівненського обласного краєзнавчого музею Олександра Булиги («Трансформація національно-конфесійної орієнтації Почаївського монастиря наприкінці XVI – першій чверті XX ст.: історіографічний огляд»).

Плідно співпрацювали українські та польські науковці в тематичному полі сесії «XIX – початок XX століття» (модератор – професор Вармінсько-Мазурського університету Анджей Коритко). Представники української історичної науки запропонували для аналізу культурні та соціально-економічні аспекти розвитку та співіснування національних громад і етнічних груп Волинської губернії в означений період (Вікторія Венгерська, професор Житомирського ДУ ім.Івана Франка), сучасну українську історіографію про міста і містечка Волині в XIX ст. (Оксана Карліна, професор Східноєвропейський НУ ім. Лесі Українки), польський соціальний простір на Волині в роки Першої Світової війни (Ольга Білобровець, доцент Житомирського ДУ ім. Івана Франка), погляд сучасних істориків на місце Волинської губернії в Українській революції (Олександр Дем'янюк, професор Волинського інституту ППО), а польських учених з Вармінсько-Мазурського університету зацікавив образ Волинської губернії в російській пресі кінця XIX – початку XX ст. (магістр Мацей Грабський) та відображення революційних подій на Волині 1918 – 1919 рр. у польській мемуарно-художній літературі (професор Генріх Стронський).

Наш науковець, доцент кафедри української філології та суспільних дисциплін Володимир Собчук вів роботу сесії «XVI – XIX століття», де фахівці говорили про відображення Кременця і краю у книгах Литовських метрик XVI ст. (Кшиштоф Лозінський, Вармінсько-Мазурський університет), про кременецькі гродські та земські книги XVI – XIX ст. (Маріуш Махина, Краківський університет), про Середньовічну Волинь у сучасній польській історіографії (Анджей Коритко, Вармінсько-Мазурський університет), про воєнні дії на Волині XVIII ст. у польській історіографії (Томаш Цісельський, Університет Опольський), про описи Кременця та його околиць в польських словниках і довідниках (Ізабела Соцька, Вармінсько-Мазурський університет), про співробітників Рівненського повітового суду на початку XIX століття (Юлія Романенко, Університет Опольський). Доцент НУ «Острозька академія» Віктор Атаманенко досліджував фільваркове господарство Волині XVI – XVII століть.

Учасники конференції, які працювали в сесії «Дослідники» (модератор – професор Вармінсько-Мазурського університету Анджей Шмит), висвітлювали зміст і значення життєтворчості видатних постатей національної історії та культури Тадеуша Чацького (Адам Олексюк, Вармінсько-Мазурський університет; Єржи Мінаковський, Анна Лєберт-Мінаковська, Краківський національний музей), Ізабели Чарторийської (Єржи Мінаковський, Анна Лєберт-Мінаковська), Якуба Гофмана (Рішард Квіцінський, Університет Опольський; Кшиштоф Гаргас, Ольштин).

Господарі Міжнародної наукової конференції запропонували її учасникам змістовну культурну програму: творчий концерт художніх колективів і окремих виконавців академії в залі Гуго Коллонтая, відвідання Музею навчального закладу, Музею довоєнної фотографії, Виставкової зали художніх робіт викладачів і студентів академії, екскурсійну поїздку за маршрутом Кременець – Вишнівець – Збараж.

МОЛОДЬ ПРОДОВЖУЄ ДІАЛОГ

Сергій ДЕДЮ

Відбулась чергова традиційна зустріч української і польської студентської та учнівської молоді в рамках Літературно-мистецького форуму «Діалог двох культур молодих».

Маршрут «Діалогу...» проліг від польських міст Хожув і Перемишль – через Львів – до Кременця, Тернополя, Кам'янця-Подільського і Хотина. Польську делегацію очолював відомий культурно-освітній і громадський діяч Анджей Круль.

Львівська сторінка «Діалогу...» включала ознайомлення з історико-культурними й архітектурними пам'ятками міста, зокрема відвідини Національного акрополя поляків, львівських храмів, зокрема Кафедрального собору св. Юра, Львівського ринку, Галереї європейського живопису та багатьох інших місць, пов'язаних з іменами творців польської

літератури і культури.

У Тернополі члени польської молодіжної делегації зустрілися з учнями гімназії № 4, відвідали Музей Юліуша Словацького, оформлений працівниками гімназії, організували в Літературному кафе міста спільний літературно-музичний вечір. Широкий спектр заходів включала програма зустрічі зі студентами Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка: проведені кілька тематичних майстер-класів з участю українських і польських студентів, спільний концерт українських і польських виконавців, який носив назву «З днем народження, Юліуш!» у Музеї Юліуша Словацького, а також вечір музики та поезії.

Ключовими моментами перебування польської молодіжної делегації у Кам'янці-Подільському та Хотині був огляд архітектури цих відомих в історії України і Польщі міст, зокрема фортець та інших елементів старовинної забудови, заходи, пов'язані із творчістю видатного польського письменника Генріха Сенкевича, чия життєтворчість змістовно вплетена в українську та польську історію. Саме в цьому тематичному напрямі у Кафедральному соборі Кам'янця-

Подільського пройшов концерт «Література і музика, які об'єднують народи. Слідами героїв Генріха Сенкевича».

Перебування польської молодіжної делегації в Кременці розпочалось урочистою службою у Кафедральному соборі св.Станіслава, що фактично відкрило кременецьку сторінку «Діалогу двох культур молодих». Після екскурсії по місту учасники Літературно-мистецького форуму відвідали могилу матері Юліуша Словацького Саломеї Словацької-Бекю. Над могилою матері поета прозвучали його вірші, продекламовані юними учасниками «Діалогу...». Під девізом «Вітчизна – це земля і могили, а народи,

які втрачають пам'ять, втрачають і свободу» пройшло впорядкування могил польських діячів, життєдіяльність яких пов'язана з Кременцем.

Урочистості з нагоди відкриття літературно-мистецького форуму «Діалог двох культур молодих 2018» у Кременецькій гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка пройшли у залі Гуго Коллонтая. З вітальним словом до присутніх звернулися проректор з наукової роботи, доктор педагогічних наук, професор Валентина Бенера та Анджей Круль.

Святковий концерт «Нас дух Словацького у Кременці єднає» відкрив студентським «Гаудеамусом» камерний хор під орудою Алли Афанасенко (за роялем – Сергій Дедю). Наші молоді польські гості із театру співаної поезії «Кав'яренка» разом із Сергієм Дедю продовжили виступи «Тестаментом»

Кшиштофа Домагали на слова Юліуша Словацького.

У концерті звучали пісні у виконанні наших солістів Ярослава Домбровського («Пташку, пташку, звідки прилетів?» Станіслава Монюшка; концертмейстер Любава Головінська), Юлії Гусарук («Ой три шляхи широкії» Тараса Шевченка і Кирила Стеценка; концертмейстер Алла Савчук), Наталії Попілевич («Жиченє» Фредеріка Шопена; концертмейстер Любава Головінська), Адріани Москалюк (українська народна пісня «Вербовая дощечка»), Ілони Данилюк («Прялка» Станіслава Монюшка і «Соловейко» Марка Кропивницького; концертмейстер Любава Головінська). Твори з репертуарів сучасних виконавців подарували глядачам Дарія Сульжик та Адріана Москалюк («Квітка розмарія»), Яна Кондратюк («Неба мало»), Володимир Поцілуйко («Бо без неї ніяк»), Олексій Боднар («Твої зелені очі»).

Звичайно, не обійшлося і без поезії та інструментальної музики: монолог з поеми «Король - Дух» прочитав Максим Стрелецький; баяніст Павло Яловський виконав твір «Квітучий май» Артура Полонського в обробці Валерія Ковтуна; ансамбль окарин – «Подільську польку» в обробці Мар'яни Презлятої, а троїсті музики – «Коломийки» Василя Попадюка (соло на дводенці –Тетяна Влодик); керівник обох колективів – Мар'яна Презлята.

Частину програми наповнили своїми виступами студенти ліцею ім. Юліуша Словацького міста Хожув, а також шкільний театр «Кав'яренка літературна»: гості співали, читали поезії, гумористи, а також презентували народні костюми з Шльонського воєводства.

Завершив концерт хор народного співу під керівництвом Ольги Пуцик з концертмейстерами Василем Райчуком і Валерієм Яскевичем. У їхньому виконанні прозвучала пісня «Гей, соколи» авторства колишніх учнів Кременецького ліцею (Волинської гімназії) Томаша Падури та Вацлава Жевуського.

Польські гості та студенти і працівники академії здійснили традиційну посадку троянд у розарії нашого навчального закладу, на місці якого у XIX столітті знаходилась родинна садиба Словацьких. Тоді ж вони брали участь у заходах з нагоди дня народження великого польського поета, що проводились у Літературно-меморіальному музеї Юліуша Словацького.

Цікавим і продуктивним був українсько-польський хореографічний майстер-клас, проведений Андрієм Медецьким – членом Національної хореографічної спілки України, викладачем нашої академії, керівником танцювального колективу «Горлиця» – багаторазового переможця всеукраїнських і міжнародних фестивалів і конкурсів.

Теоретичну частину «Діалогу...» склала дискусія українського і польського студентства на тему «Роль молоді у зміцненні взаємин між країнами-сусідами». Нашу сторону на дискусійному майданчику представляли проректор з виховної роботи, доцент Микола Сиротюк, голова Ради молодих науковців академії, кандидат філологічних наук Роман Дубровський, голова громадської організації «Молодь Кременеччини», викладач педагогічного коледжу Сергій Колісецький, студентський ректор Тетяна Ботвінко, студент спеціальності «Музичне виховання» Ярослав Домбровський та інші.

Гості з великим інтересом оглянули історико-архітектурний комплекс академії, де в XIX столітті функціонували Волинська гімназія і Волинський ліцей, відвідали Музей історії навчального закладу, Виставкову залу мистецьких робіт, Музей довоєнної фотографії, ознайомились із навчально-матеріальною базою нашого ЗВО, з умовами й особливостями навчання та дозвілля студентів.

Підготовку та реалізацію заходів Літературно-мистецького форуму забезпечили культурно-освітні організації м.Хожув (Поль-

ща), а з української сторони – Кременецька гуманітарно-педагогічна академія ім.Тараса Шевченка, Літературно-меморіальний музей Юліуша Словацького, Товариство відродження польської культури ім. Юліуша Словацького та парафія св. Станіслава у Кременці, Кременецька міська рада, міська рада Тернополя і Тернопільська гімназія № 4.

Діалог має ту особливість, що він не закінчується ніколи, бо кожна його сторона має право відповіді на позицію іншої, яка, у свою чергу, реагує на відповідь, – така

динаміка узгодження позицій та досягнення взаєморозуміння.

Отже, продовження «Діалогу двох культур молодих» буде обов'язково.

КРЕМЕНЕЦЬКА ОБЛАСНА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

відповідно до Закону України «Про вищу освіту»

ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

на заміщення вакантних посад:

1. Кафедра мистецьких дисциплін та методики їх викладання:
завідувача кафедри – 1 (доктор наук, професор)
доцента кафедри – 1 (кандидат наук, доцент)
доцента кафедри – 1 (кандидат наук)
старшого викладача – 1
викладача – 1
асистента – 4
2. Кафедра української філології та суспільних дисциплін:
доцента кафедри – 2 (кандидат наук, доцент)
3. Кафедра спортивних ігор та туризму:
старшого викладача – 1 (кандидат наук)
4. Кафедра теоретико-методичних основ фізичного виховання:
доцента кафедри – 1 (заслужений працівник фізичної культури та спорту України, доцент)
5. Кафедра педагогіки та психології:
старшого викладача – 1 (кандидат наук)

Перелік документів, які подають на ім'я ректора академії: заява, список наукових праць і винаходів; документи, які підтверджують підвищення кваліфікації протягом останніх п'яти років (дипломи, сертифікати, свідоцтва, інші передбачені законодавством України документи); письмовий звіт за попередній період про наукову, навчальну, методичну, організаційну роботу.

Претенденти, які не працюють в академії, крім заяви, подають особовий листок з обліку кадрів (засвідчений за попереднім місцем роботи); 2 фотокартки розміром 4х6 см, автобіографію; копії документів про повну вищу освіту, науковий ступінь, вчене звання, засвідчені в установленому порядку; копію паспорта громадянина України (стор. 1, 2 і 11); копію трудової книжки, засвідчену кадровою службою за основним місцем роботи із зазначенням дати засвідчення; список наукових праць і винаходів та інші документи, які свідчать про професійні якості претендента.

Термін подання документів на участь у конкурсі – 30 днів від дня опублікування оголошення у пресі (газета «Замок») та офіційному веб-сайті навчального закладу.

Документи подаються у відділ кадрів академії за адресою: вул. Ліцейна, 1, м. Кременець, 47003.

Телефон для довідок: (03546) 2-19-91, 2-24-15.

НАШІ ІМЕНА – В АНТОЛОГІЇ ІННОВАЦІЙ

Факультетом філології та журналістики Східноєвропейського НУ ім.Лесі Українки підготовлена антологія «Сучасне слово і літературознавчі методології та нове прочитання художнього тексту». Редакційну колегію антології очолювала відомий науково-творчими зв'язками з нашою академією фахівець, доктор філологічних наук, професор, академік АН ВО України Луїза Оляндер. У складі редколегії – доктори філологічних наук, професори Наталія Астрахан і Олександр Чирков (Житомирський ДУ ім. Івана Франка), Віктор Удалов (АН ВО України), науковці інституту-видавця Тетяна Полежаєва, Юлія Васейко, Юрій Громик, а також зарубіжні вчені-філологи Ольга Багранова (Петербурзький ДУ, РФ), Вікторія Захарова (Нижньогородський ДПУ ім. Козьми Мініна, РФ), Лариса Полякова (Тамбовський ДУ ім. Г.Р.Державіна, РФ), Іван Штейнер (Гомельський ДУ ім. Франциска Скорини, Білорусь). Рецензували видання професор Прикарпатського НУ ім. Василя Стефаника Ігор Козлик і член-кореспондент НАН України Ростислав Радишевський (Інститут філології Київського НУ ім. Тараса Шевченка).

В антології представлені статті відомих і молодих учених України, Китаю, Польщі, Білорусі та Росії з питань методології і сучасного літературознавства та лінгвістики. Видання розраховане на фахівців-філологів, вчителів та студентів філологічних спеціальностей і всіх, хто цікавиться методологічними підходами до аналізу текстів красного письменства. Серед 98 авторів антології – представників філологічної науки згаданих країн – наші науковці, доценти кафедри української філології та суспільних дисциплін Ірина Комінярська й Олена Пасічник.

Антологія складається з п'яти розділів: «Історія літературознавства», «Теорія. Методологія (Сучасні проблеми теорії літератури; Присвяти у структурі тексту)», «Історія літератури (українська, білоруська, польська, російська, література західної цивілізації)», «Журналістика», «Мовознавство» (питання теорії мовознавства, лінгвістичний аналіз художнього тексту).

В розділі «Історія літератури» (підрозділ «Українська література») опубліковані результати наукових досліджень наших науковців. Ірина Комінярська пропонує тему «Ретроспективи в минуле: українська діаспора та еміграційна література». У статті аналізується процес формування української діаспори та центрів еміграційного літературознавства. На початку – вражаюча статистика: із 65 млн. українців світу поза межами України проживають 30 % (майже кожен третій!), а новітні (сьогочасні) українські емігранти становлять близько 9 млн. осіб, тобто 10 % загальної кількості мігрантів у світі (кожен десятий житель планети, що залишив батьківщину в пошуках кращого заробітку, – це українці!). Автор характеризує чотири хвилі української еміграції: трудову – до 1914 року; інтелектуальну – міжвоєнний період минулого століття, культурно-політичну – друга половина ХХ століття і сучасну, фахову – з кінця ХХ століття до наших днів. Українська література пов'язана з еміграцією як за складом письменників-емігрантів,так і за діаспорною тематикою літературних творів. Якщо конкретно, то наша еміграційна література пройшла чотири періоди розвитку: передвоєнний (1921 – 1940 рр.), воєнний (1941 – 1945 рр.), повоєнний (1945 – 1954 рр.) і сучасний (друга половина ХХ – початок ХХІ століть). Дослідниця наголошує: українські письменники не лише творили національну літературу, а й ставали активною силою культурно-громадського життя країн перебування, де діаспорна література була ефективним виявом суспільного життя української спільноти, джерелом її згуртування та збереження національної окремішності за обставин чужоземного і чужомовного оточення.

Доцент Олена Пасічник виступає з науковим дослідженням «Жанрові парадигми «Темноти» Уласа Самчука та «Архипелага ГУЛАГ» Олександра Соженіцина: авторські наміри, інтертекстуальні відношення, сучасні дискусії». Автор робить наголос на типологічних збігах твору українського письменника-емігранта з досвідом художнього дослідження в романі російського митця слова. Своєрідність художнього світу Уласа Самчука не викликає сумнівів. Це підтверджують проблемно-тематичний, жанрово-стильовий, наратологічний підходи до аналізу його текстів. Очевидною стає необхідність виходу за межі однонаціонального контексту, що розширює можливості літературознавчого дослідження. У цьому аспекті цікавим є співставлення художніх підходів У.Самчука із творчим методом О.Солженіцина, застосованим у його знаменитому романі. Обидва письменники художнім словом виносять жорсткий, але справедливий вирок тоталітаризмові. Поетика розвінчування тоталітаризму У.Самчуком за багатьма параметрами, насамперед у композиційному і наратологічному, подібна до риторики О.Солженіцина, а логіка концептуально-образного мислення письменників співмірна. Прикінцево дослідниця оприлюднює дуже важливу й актуальну тезу, котру вивела з аналітичних роздумів над романами українського і російського письменників: перебування в текстуальному полі художнього твору нікого не повинне закабалювати духовно.

Серед авторів Антології – імена відомих учених-філологів, які співпрацювали і продовжують творчі зв'язки з нашим навчальним закладом: академік НАН України Микола Жулинський, науковці Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка Оксана Лабащук, Наталія Кучма, Зоряна і Мар'яна Лановики, професор Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки Луїза Оляндер, професор Прикарпатського НУ ім. Юрія Федьковича Степан Хороб, професор Університету Яна Кохановського в Кельце (Польща) Олег Лєщак і світлої пам'яті професор Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка, академік АН ВО України Роман Гром'як, науковій творчості якого в Антології присвячена стаття професора Прикарпатського НУ ім. Юрія Федьковича Ігоря Козлика «Роман Гром'як: методологічні параметри наукової діяльності ученого».

ПРО ДУХОВНІ ЦІННОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Науковці факультету психології та соціології Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки узагальнили наявний у них концептуально-теоретичний доробок і матеріали емпіричних розвідок українських і польських дослідників з проблеми наукових цінностей і духовного розвитку особистості. Результатом цього стала колективна монографія «Духовність. Цінності. Психологія». Книгу рецензували доктори психологічних наук, професори Володимир Онищенко (Варшавський Університет), Світлана Яланська (Полтавський НУ ім. В.Г.Короленка) і Жанна Вірна (Східноєвропейський НУ ім. Лесі Українки). Наукову редакцію монографії здійснили професор Варшавського Університету Марія Лєдзінська і доцент Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки Інесса Філіппова. Видання адресоване всім, хто цікавиться формуванням цінностей на різних вікових етапах розвитку людини та морально-духовним становленням особистості в сучасних умовах.

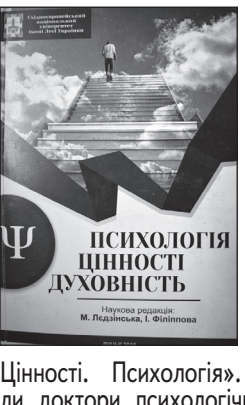

У передмові книги наголошується, що актуальною і стабільною тенденцією науково-освітньої співпраці представників вищої школи України та Польщі є неослабний і глибокий інтерес до проблеми духовних цінностей особистості, зокрема до взаємозв'язку особистих та універсальних цінностей, моральних пріоритетів і духовних принципів. Згадується відома теза, згідно з якою «немає нічого більш практичного, ніж хороша теорія». Саме її поклали в основу методики відбору публікацій для монографії. Змістом книги стали результати практичних досліджень і теоретичні напрацювання українських і польських науковців з проблеми комплексу чинників, що впливають на умонастрої та діяльність людини в сучасному соціумі. Значна увага приділена методології досліджень, пошуку та розробці адекватного методичного інструментарію. Акцентується увага на соціально-психологічних проблемах з точки зору гуманістичної, аналітичної і когнітивно-поведінкової парадигми, що дає ключ до розуміння психології особистості, її духовності та ціннісних вимірів.

У розділі «Методологічні проблеми вивчення особистості та динаміка ціннісних орієнтацій громадян України і Польщі» опубліковано наукову розвідку практичного психолога, викладача педагогічного коледжу нашої академії Юлії Марчук «Цінності як складова духовного розвитку особистості». Наша дослідниця повідомляє, що різноманітні джерела дають більше 400 наукових визначень поняття «цінності», а також пропонує в розумінні цього поняття виокремити три аспекти: перший – усвідомлення цінностей як нормативної форми життєвих орієнтацій людини, як оцінок і стереотипів, що допомагають їй мислити і діяти в соціумі; другий – втілення цінностей у життя людини, внаслідок чого вони стають конкретними предметними чи духовними цінностями; третій – включеність цінностей в оцінну та сенсотворчу діяльність людини. На основі цього науковець демаркує ціннісні орієнтації та соціальні установки.

Кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології академії Наталія Савелюк аналізує тему «Несвідомі аспекти молитовного дискурсу та проблема психологічного благополуччя». Її робота вміщена у розділі «Методичні засоби психотехнічних досліджень». Насамперед вона резонно зауважує, що в наш кризовий час (інформаційні перевантаження, різновидні та різномасштабні конфлікти та війни, загроза глобальних катастроф і т. п.) важливість дослідження проблеми психологічного благополуччя не тільки не викликає сумнівів, а й належить до розряду необхідних і пріоритетних. Автор переконана: в такому аспекті саме молитва є одним із перевірених шляхів досягнення стану істинно психологічного благополуччя віруючої і не тільки віруючої людини. Вона згадує відомий афоризм «В окопах атеїстів не буває», чим підкреслює незаперечний факт: за певних, особливо критичних, обставин кожна людина може звернутися до Бога із проханням про захист і допомогу та щонайменше отримати душевне заспокоєння. На жаль, зазначається у дослідженні, в Україні проблема впливу молитовного дискурсу (молитовної комунікації з Богом) на психологічний стан людини все ще малодосліджена (на відміну від зарубіжних країн, де проведено комплекси таких досліджень). Науковець запропонувала конкретну методику, описала і дала інтерпретацію результатів емпіричного дослідження взаємозв'язків певних аспектів осмислення молитовного дискурсу з окремими проявами механізмів психологічного захисту. Важливо, що тут проаналізовано матеріали, отримані від респондентів із різними рівнями релігійної активності. Особливої уваги заслуговує висновок: молитовний дискурс – це не тільки «втеча від реальності», а у певній мірі раціональний діалог мислячої людини з Богом.

НАШЕ СЛОВО У КАНАДОЗНАВСТВІ

Співпраця українських і канадських науковців – явище традиційне і багатоаспектне. Особливо відрадно, що серед дослідників, які працюють у сфері українсько-канадських взаємин, зустрічаємо імена наших фахівців. Зокрема, на І міжнародному науково-практичному конгресі з канадознавства «Україна – Канада», що проходив на базі Східноєвропеського НУ ім. Лесі Українки, з доповіддю «Християнський SACRUM – інтегральний аспект молитви в художньому мисленні Уласа Самчука» виступила кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології та суспільних дисциплін Ірина Комінярська. Матеріали її виступу увійшли до розділу «Внесок канадських учених і письменників у розвиток української мови та літератури» наукового збірника «Україна – Канада: сучасні наукові студії», що набув формату міжнародної колективної монографії. У книзі вміщено найновіші українсько-канадські суспільно-політичні, історичні, соціально-економічні, філологічні, культурно-освітні та педагогічні дослідження у галузі сучасного канадознавства. У публікаціях йдеться про мовну ситуацію і комунікацію в Канаді, аналізуються художні засоби англомовної канадської літератури, взаємозв'язки та взаємовпливи науковців і літераторів України та Канади, зокрема у царині українсько-канадської лексикографії. Упорядники монографії наголошують, що основна мета видання – систематизувати пріоритетні канадознавчі дослідження в Україні, заповнити прогалини в малодосліджених сферах, а також підкреслити важливість українсько-канадської співпраці.

У цьому контексті неперехідне значення мають науково-аналітичні дослідження конкретних проблемних тем у сфері українсько-канадської співпраці, здійснювані фахівцями різних профілів. Серед таких досліджень – напрацювання доцента Ірини Комінярської в галузі самчукознавства, в тому числі вищезгадана робота, де автор переконує, що важливим засобом відображення гуманістичного світогляду, як основи національної ідентичності героїв романів Уласа Самчука, є молитва – сокровенний прояв релігійного духу, відтворення природної потреби людини спрямовувати свої думки до Образу Божого. Через феномен молитви дослідниця виходить на ментальний рівень: «...з прадавніх часів віра в Бога була основним світоглядним елементом української духовності й визначальним показником душевної чистоти і світлого розуму».

На основі Самчукової творчості наш науковець приходить до висновку, що серцевиною культурно-духовного єднання народів виступають християнські цінності: віра в Бога як умова самопізнання і самовдосконалення, християнська любов до ближнього як джерело ідентичності світовідчуття і світосприйняття представниками різних націй, насамперед усвідомлення ними долі своєї нації, її взаємин з іншими націями на ґрунті біблійних цінностей. Так відбувається осмислення світу через усвідомлення себе у стосунках з іншими людьми, з рідним краєм і найголовніше – з Богом. Це єднає українців з іншими народами в Україні, Канаді й поза ними сущими...

(За матеріалами наукової частини)

ПРО ГОЛОКОСТ: ВІД КРЕМЕНЧУКА ДО КРЕМЕНЦЯ

Орися МАРУНЬКО,
кандидат філологічних наук

В академії експонувалась мобільна Виставка-меморіал пам'яті жертв Голокосту в Україні під назвою «Майстерні пам'яті» – спільний німецько-український проект, що об'єднує освітні та меморіальні ініціативи зі збереження пам'яті про Голокост в Україні.

У виставці зібрано локальні історії з семи українських міст, що відображають життя місцевих єврейських громад від часу їх виникнення до подій Другої світової війни. Історія кожного міста є унікальною, проте об'єднана спільним горем винищення єврейського населення. На прикладах історій представлених міст вивчається історія Голокосту на теренах сучасної України.

Локальні історії також доповнено спогадами очевидців та біографіями учасників подій Голокосту в Україні. Персональні історії допомагають відвідувачам краще зрозуміти долю представників єврейського населення у режимі окупації, вибудувати зв'язок між глобальними подіями та їх впливом на долю звичайних людей.

Ініціатор проекту – єврейська громада м. Дюсельдорф. Координатор проекту з німецької сторони – Маттіас Ріхтер, з української – Анна Бережна. Маршрут виставки проліг від Кременчука – через Черкаси і Київ – до нашого Кременця, а далі – через Чернівці, Львів та Ужгород – до Дюссельдорфа.

Проект реалізується у співпраці Музею історії та культури євреїв Буковини (м.Чернівці), Центру дослідження історії та культури східноєвропейського єврейства й Українського центру вивчення історії Голокосту (м.Київ), Музею «Територія терору» (м.Львів) та ГО «Культурний діалог» (м.Кременчук) за сприяння Міністерства закордонних справ ФРН і Посольства ФРН в Україні у межах Програми розширення співпраці з громадянським суспільством у країнах східного партнерства. Проект знаходиться під патронатом Центральної ради євреїв Німеччини.

На відкритті виставки-меморіалу в нашій академії виступили ректор академії, професор Афанасій Ломакович, кандидат історичних наук, доцент кафедри української філології та суспільних дисциплін Володимир Собчук, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов і методики їх викладання Орися Марунько та координатор проекту з української сторони Анна Бережна

Організатори виставки вручили представникам академії практичні матеріали для роботи з молоддю з вивчення історії Голокосту: дидактичну книгу про Голокост, створену на основі спогадів та архівних матеріалів; «Методичний чемодан» для роботи зі студентами; набір навчальних карток з історії Голокосту в Україні та Європі; мобільний додаток для створення маршрутів пам'яті; книги, присвячені темі Голокосту в Україні. Серед цих книг – «Мовчання говорить» Йоганнеси Шваліної, «Шоа в Україні» за редакцією Рея Брандона та Венді Лауера, «Януш Корчак: сторінками біографії» Йоанни Ольчак-Ронікер, «Друга Світова війна і долі мирного населення у Східній Європі» за редакцією Леоніда Фінберга та інші.

Розроблено маршрут екскурсії пам'ятними місцями Кременця з використанням мобільного додатку проекту «Вчимося пам'ятати». Екскурсія включає п'ять адрес, пов'язаних з історією єврейської громади нашого міста: колишня синагога, єврейський цвинтар, гетто, колишня тюрма НКВС та меморіал жертвам Голокосту.

У проекті «Вчимося пам'ятати» – перегляд і обговорення документального фільму «Я тут був» про життя та долю Герберта Рубінштайна – вихідця із Чернівців, що дитиною покинув рідне місто, рятуючись від смерті. Восени 2017 року, будучи активним учасником життя єврейської громади м. Дюссельдорф, Герберт вперше з часів війни відвідав Чернівці, щоб віднайти спогади з дитинства. У формі бесіди зі школярами Герберт розповідає історію своєї родини, та ділиться думками стосовно сьогодення.

Після фільму глядачі запрошуються до обговорення теми стратегій виживання під час Голокосту, еміграції єврейського населення до та після війни, теми проявів людяності, толерантності та протидії антисемітизму, сімейні та загальнолюдські цінності.

У рамках цього проекту здійснюється перегляд документального фільму «Назви своє ім'я», який обговорюють з використанням навчально-методичного посібника «Назустріч пам'яті».

«Назви своє ім'я» – повнометражна документальна стрічка про Голокост в Україні, знята у 2006 році з використанням свідчень 12 людей, які пережили Голокост, та 2 рятівників. Є спільним проектом Інституту візуальної історії та освіти Фонду Шоа Університету Південної Каліфорнії та Фонду Віктора Пінчука в Україні.

Навчально-методичний посібник «Назустріч пам'яті» є дидактичним доповненням до фільму і допомагає педагогу опрацювати з молоддю історико-пізнавальні та морально-виховні теми: «Історія, яка говорить зі мною», «Хіба євреї чужинці?», «Як подолати етнокультурний стереотип?», «У чому згубність пропаганди?», «Банальність зла: чому Голокост став можливим?», «Ті, хто були поруч: яким був вибір?», «Як особистість може протистояти геноциду?», «Євреї, роми... Хто наступний?», «Тоталітаризм: як зберегти у собі людину».

Мобільну виставку-меморіал переглянули студенти академії та коледжу, працівники і гості навчального закладу. Основний підсумок: її матеріали справили глибоке враження, увійшли в розум і серце кожного відвідувача.

ПЕРЕМОГА У ДРЕВНІХ САЛОНІКАХ

Немає жодного наукового видання з історії античного світу, де б не згадувалося древнє грецьке місто Салоніки, що лежить на мальовничому узбережжі Егейського моря. З ним пов'язані і видатні події далекого минулого, і відомі явища сучасного світу.

Нещодавно тут відбувся Міжнародний фестиваль-конкурс вокалістів, на який прибули майже півсотні солістів із восьми країн світу (Болгарії, Румунії, Грузії, Словаччини, Вірменії, Таджикистану, України та Греції). Музичний форум був організований Українським концертно-музичним продюсерським центром (м.Одеса) у співпраці з грецькими культурно-мистецькими інституціями і проходив під патронатом Муніципалітету м.Салоніки. Журі Міжнародного фестивалю-конкурсу очолював заслужений артист України, доцент кафедри гри на музичних інструментах і вокально-хорових дисциплін нашої академії Микола Швидків. У цьому вбачаємо визнання рейтингу українського музичного мистецтва у міжнародному культурному просторі та персонального мистецького авторитету наших діячів музичної культури.

Фестиваль-конкурс проходив у трьох номінаціях: естрадної пісні, народного й академічного співу. Гран-прі в першій номінації здобула кременчанка, випускниця нашої академії Наталія Гладин, яка під час навчання та при підготовці до конкурсу працювала під наставництвом Миколи Швидківа. Нині вона керує вокальною студією Кременецького центру народної творчості. Перемогу нашій солістці принесло виконання українських народних пісень в естрадній оранжировці, виконавська майстерність і творча впевненість , сформовані наполегливою працею.

Заслужений артист України Микола Швидків, окрім роботи в журі, дав концерт академічного співу для учасників і гостей фестивалю-конкурсу та мешканців Салонік. У його виконанні прозвучали твори українських композиторів і представників світової музичної класики.

Муніципалітет м.Салоніки й організатори Фестивалю-конкурсу висловили подяку ректору Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, професору Афанасію Ломаковичу за особистий внесок в організаційне забезпечення розвитку музичного мистецтва, зокрема за сприяння у вирішенні питань підготовки та проведення Міжнародного фестивалю-конкурсу вокалістів.

У ТОВАРИСТВІ ДОБРИХ СУСІДІВ

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

Яке це велике щастя – мати добрих сусідів! Такої думки дотримуються організатори Міжнародного мистецького проекту, який проходить у польському місті Мурзасіхлє і носить красномовну назву «Добрі сусіди». Чому добрі? Та тому, що поряд із ними мирно і спокійно живеться, з ними постійно хочеться спілкуватися, ділитися проблемами і разом їх вирішувати, а також знайомити їх із власними культурно-мистецькими досягненнями та щиро розважатися у дружному колі колег.

Уже вдруге для участі в цьому проекті господарі запрошують польську, литовську й українську молодь. Нам особливо приємно, що статус добрих сусідів отримали і представники Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка – багаторазові переможці міжнародних і всеукраїнських конкурсів, танцюристи хореографічного ансамблю «Горлиця» на чолі з членом Спілки хореографів України Андрієм Медецьким. Цього разу «Горлицю» представляли 18 чоловік основного та підготовчого складу різних факультетів академії і педагогічного коледжу

Керівник нашого колективу провів майстер-клас із народних танців, під час якого «Горлиця» подарувала присутнім «Волинський танець» і «Гуцульський танець». Учасники проекту також виконували цікаві завдання. Насамперед необхідно було зробити напис на футболці із вираженням рис власного характеру. А на основі проведених майстер-класів кожна група створювала новий хореографічний етюд, до якого мали увійти елементи танців сусідніх країн.

Після напруженої мистецької частини проекту організатори підготували культурно-розважальну програму, екскурсії в Татри, купання в басейні з термальними водами і, звичайно ж, веселі молодіжні дискотеки. Учасники проекту здружилися між собою і вирішили знову зустрітися наступного року для поглиблення дійсно добросусідських стосунків.

ЛІТО – ПОРА ПЕДАГОГІЧНА

Василь ТРИФОНЮК

Бо літо – це не лише час шкільних канікул, а й період літньої педагогічної практики студентів освітянських спеціальностей. Цьогоріч літню педпрактику в оздоровчих таборах, дитячих санаторіях й інших дитячих оздоровчих закладах проходили 54 студенти академії та 29 студентів педагогічного коледжу. З дітьми літньої пори працювали 34 майбутніх вчителів фізичного виховання та 20 завтрашніх соціальних педагогів. Педагогічний коледж представляли 14 студентів спеціальності "Образотворче мистецтво" і 16 – спеціальності "Трудове навчання і технології".

Традиційно основна частина наших студентів (25 чоловік) здійснювали оздоровчо-виховну роботу з дітьми Кременецького психоневрологічного санаторію і 21 студент – лікувально-оздоровчого комплексу "Дружба" с.Новоселиця на Івано-Франківщині. Наших студентів приймали дитячі оздоровчі комплекси Тернопільщини ("Лісовий" с.Скоморохи Бучацького району), Івано-Франківської області ("Едельвейс" смт.Микуличин і "Сокіл" Галицького району) та рівненський "Електронік".

Частина студентів набувала фахових навиків шляхом здійснення оздоровчих і виховних заходів у дитячих оздоровчих таборах Тернопільської області ("Сокіл" Збаразького району і "Лісова казка" на Лановеччині), Рівненщини ("Чайка" Демидівського району), Івано-Франківщини ("Артек-Буковель"), Хмельницької області ("Світанок" Ізяславського району).

Виконуючи програму літньої педагогічної практики, наші студенти провели десятки різноманітних оздоровчих і культурно-мистецьких заходів, серед яких – туристичні походи й екскурсії, спортивні змагання, мистецькі конкурси й олімпіади, виставки художньої і технічної творчості, концерти юних самодіяльних митців. Керівництво і педагогічні колективи літніх дитячих оздоровчих закладів позитивно оцінили активність, ініціативність і сумлінну працю наших студентів, що відобразили у підсумковій звітній документації. Зокрема дирекція туристично-оздоровчого комплексу "Едельвейс" висловила подяку ректору академії, професору Афанасію Ломаковичу і в його особі всьому педагогічному колективу навчального закладу за якісну професійну підготовку студентів до літньої педагогічної практики, а також відзначила ефективну роботу третьокурсників спеціальності "Фізичне виховання" Сергія Кульбаби, Дениса Мисюка, Івана Томаєра, Андрія Григор'єва і Романа Оліщука та майбутнього соціального педагога Тетяни Назарчук.

Для них і їхніх колег-однокурсників літо віддзвеніло щасливими голосами мешканців дитячих оздоровчих таборів. Після цього – звіти про проведену роботу на підсумковій конференції під керівництвом їх наставників, завідуючих педагогічною практикою академії та коледжу, які розробляють і готують матеріали до нового етапу практичної підготовки майбутніх педагогів.

СТУДЕНТИ-ВИХОВАТЕЛІ

Софія ШИЛЮК

Протягом літніх канікул студенти 41-СП групи не сиділи по домівках, а проходили захоплюючу та пізнавальну практику у дитячих таборах відпочинку. Студенти самостійно обирали місце, де могли відчути себе вихователями. Для декого із них це була перша офіційна робота з дітьми, тому емоції та враження просто переповнюють.

Тривалість зміни становила від 18 днів до трьох тижнів. Увесь цей період студентам не довелося сумувати, оскільки на них була покладена велика відповідальність за дітей. У одному загоні нараховувалося близько 50 дітей, які були закріплені за 3-4 вихователями (кількість вихователів залежала від вікової категорії загону). Кожен день був наповнений масою подій. Робочі будні розпочиналися із ранкового планування, де оголошувався план роботи на день. Після цього вихователі будили дітей та виводили на ранкову аеробіку. Зміцнивши фізичний дух відпочиваючих, студенти-практиканти супроводжували дітей в їдальню на сніданок. Після сніданку на дітей чекав відпочинок на природі, де вони могли пограти у різноманітні ігри, поспівати або ж просто погратися на дитячому майданчику. Вожаті плідно працювали над організацією таких тематичних годин: придумували вікторини, у яких діти могли краще пізнати один одного, або ж квести чи батли, під час яких у вихованців загартовувався командний дух. Все це сприяло хорошому зміцненню колективу. Опісля діти разом зі своїми вихователями йшли на обід. Як зазвичай, після обіду дітей чекала «тиха година», але протягом цього часу вони могли займатися тим, що більш притаманне для їхньої душі. Вихованці могли обирати між спортивним, комп'ютерним чи відеозалом, також для них був доступний дитячий, баскетбольний, волейбольний та футбольний майданчики. Конкретно у літньому таборі «Дружба» діти мали чудову можливість оздоровитися, оскільки на території працює медичний корпус, який надає великий асортимент послуг: фіточаї, киснева пінка, ароматерапія, дарсонваль обличчя та волосся, нуга-бест, інгаляція, тубус-кварц, масажі та ванни. Вихованці могли насолодитися і водними процедурами: басейн, душ Шарко та ін. Відвідування процедур відбувалося за згоди дітей та під пильним контролем вихователів-практикантів.

Під час тихого часу вожаті та вихованці мали чудову нагоду підготуватися до загальнотабірного конкурсу, який проводився майже кожен день. Винятки зустрічалися лише тоді, коли в табір із демонстрацією різноманітних номерів приїздили співочі чи танцювальні колективи. Щодо конкурсів, які готували загони зі своїми наставниками, то це могли бути співочі, танцювальні чи театральні постановки. Завдяки активності та креативності вожатих та адміністрації подібні заходи проводилися успішно і залишали масу позитивних емоцій. Хочеться виділити конкретно танцювальний конкурс-дефіле «Fashion day», де кожен загін детально продумав свій образ, танцювальні рухи та дефіле із оригінальними точками в кінці імпровізованого подіуму. Також в кожному загоні був скомбінований один трек із багатьох популярних сучасних композицій. За результатами успішної роботи спостерігали батьки, які приїхали провідати своїх дітей. Наприкінці конкурсу кожен загін отримав грамоту за перемогу в певній номінації.

Згідно із режимом дня після конкурсу загін за загоном відправлялися в їдальню на вечерю, після чого могли відвідати такий довгоочікуваний захід, як дискотека. По закінченню дискотеки усі групи поверталися в їдальню на підвечірок. Далі дітей чекав спальний корпус, де вихователями проводилися п'ятихвилинки, на яких оголошувалися результати за день: успіхи чи невдачі, зауваження або ж відзначення найкращих. Підсумувавши день, який минає, діти розпочинали підготовку до сну, і за певний проміжок часу оголошувався відбій. Для всіх, але тільки не для вожатих. Вони ще повинні були залишатися в корпусі та слідкувати за порядком.

Студенти 41-СП групи, пропрацювавши одну зміну у літньому таборі, зрозуміли усі нюанси згаданої професії та добряче закріпили свої знання, здобули навички, які обов'язково знадобляться в майбутньому, та зберегли для себе неоціненний досвід, який планують примножувати. Отримати такий багаж знань за допомогою теорії неможливо, тому ця практика є невід'ємним аспектом навчання у педагогічному ЗВО.

ЯСКРАВО І НЕЗАБУТНЬО!

Марія ПАСЕВИЧ, власкор «Замку»

Хто ж такий студент? Всі ми використовуємо це слово для людей, які навчаються у вищих навчальних закладах. Але чи це просто людина, яка здобуває вищу освіту? Давайте звернемося до того, хто все знає, тобто до Інтернету. І що ж? Ось всім відоме пояснення: «Студент – це особа, що зарахована до вищого навчального закладу з метою здобуття певних освітнього та освітньо-кваліфікаційного рівнів». Як на мене, це дуже мало сказано, адже студент – це стан душі. Це ті, хто і вдень і вночі гризуть граніт науки, хто за одну ніч встигає вивчити те, чого не знали цілий рік, хто провів свою юність у стінах нашої академії. Але щоб стати справжнім студентом, потрібно пройти і вогонь і воду, а головне – ритуал посвяти у студенти.

Посвята у студенти першокурсників нашої академії та коледжу була проведена у формі квесту, у якому були відображені всі радощі і труднощі студентського життя. По всій території нашої альма-матер було розташовано вісім станцій, кожна з яких мала свої завдання. Розкажу вам про кожну з них.

Розпочинався квест з розподілу на команди, координаторами яких виступили студенти Іван Томаєр, Микола Конашук, Максим Судак, Сергій Федорук, Денис Мисюк, Михайло Фурсик, Олег Степанець, Юрій Кравчук, Володимир Дрозда, Володимир Притула, Максим Худис, Сергій Ямпольський. Ці наставники не брали участі в етапах, а лише підбадьорювали учасників, підтримували командний дух, виявляли у студентів лідерські якості і, звичайно, допомагали орієнтуватися на новій для першокурсників території нашої академії.

Кожна група студентів вибрала власний колір для мітки й обрала по одному представнику, які розпочали змагання. «Стрибки у мішках»: для отримання карти місцевості із наміченими на ній локаціями станцій; «Лабіринт»: команда шикувалась у колону, всім учасникам зав'язувалися очі, крім останнього, який повинен був провести команду через заданий лабіринт, подаючи певні сигнали невербального характеру; «Кулі»: один з учасників розсипав з відра 40 куль, які розліталися в різні сторони, а всі інші учасники повинні були зібрати всі кулі, не переступаючи лінії-табу (4 кулі – 1 бал), головною проблемою цієї станції було те, що перший учасник не знав, що будуть робити інші, і розсипав їх як-небудь; «Путанка»: нитками було утворено 2 площини, через які потрібно було пройти, не торкнувшись ниток (1 учасник – 1 бал), тут спрацьовував командний дух, адже всі старалися підказати, як краще пройти перепону; «Нестримний м'яч»: учасники об'єднувалися в пари і мали перенести на певну відстань затиснутий між головами м'яч; «Вірш»: потрібно відтворити відомі вірші українських письменників, рядки яких було розрізано і складено вперемішку; «Водяний стрибунець»: змійка, яка утворювалась із наповненими стаканчиками з водою, мала перемістити по всій своїй довжині маленький м'ячик, а пересувати його потрібно було, дмухаючи на нього; «Влучний постріл»: за допомогою навчальної рушниці потрібно було влучити у сектор з цілями; «Гусениця»: учасники команди мають присісти, утворити колону і пройти задану відстань, тримаючись руками за того, хто йде попереду.

Дійство відбувалося під запальну музику та веселий сміх глядачів і вдалося «на ура»! Всім першокурсникам дуже сподобалося. Учасники та організатори залишилися задоволені. Ну і, звичайно ж, квест – це насамперед змагання, тому є й переможці: у перший день перемогли студенти академії: «Патріоти» отримали диплом і смачний подарунок «За неординарне вирішення студентських проблем», «Кременецькі Бунтівники» проявили злагоджену командну роботу, за що й отримали солодкі призи, а переможцями цього дня були «Фанати сиру», тому й смакували тортиком. Переможцями другого дня стали студенти педагогічного коледжу. Швидко об'єднавшись у команду, першокурсники під назвою «Трудовики» змогли підтримати командний дух – і за це пригощалися солоденьким презентом. До них приєдналася команда «Гепарди», які проявили неординарність у грі. «Колобок і друзі» були найспритнішими цього дня, за що й отримали тортик.

Організаторами свята виступили студентський ректор Тетяна Ботвінко, перший студентський проректор Тетяна Кара, староста гуртожитку № 1 Марія Пасевич, староста гуртожитку № 2 Олег Степанець, голова Кременецького осередку Всеукраїнської ГО «Сокіл» Дмитро Мельничук, а також студенти нашої академії Марія Головко, Віта Сьомак, Софія Шилюк, Інна Левчук, Назар Прокопів, Наталія Войтович і Володимир Пастирський.

Висловлюємо вдячність ГО «Сокіл» та Студенському ректорату за яскраве представлення студентського дозвілля для першокурсників.

Якщо ж у тебе є цікава ідея щодо проведення заходів у нашій академії, ти хочеш всебічно розвиватися, знайти друзів та проявити лідерські якості, то приходь до Студентського ректорату і зроби свої студентські будні незабутніми!

Фото Марії ПАСЕВИЧ і Дарини КАМІНЯРСЬКОЇ

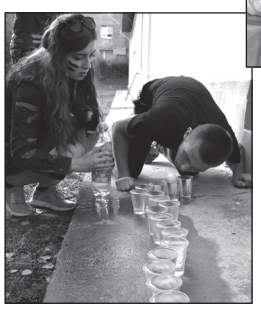

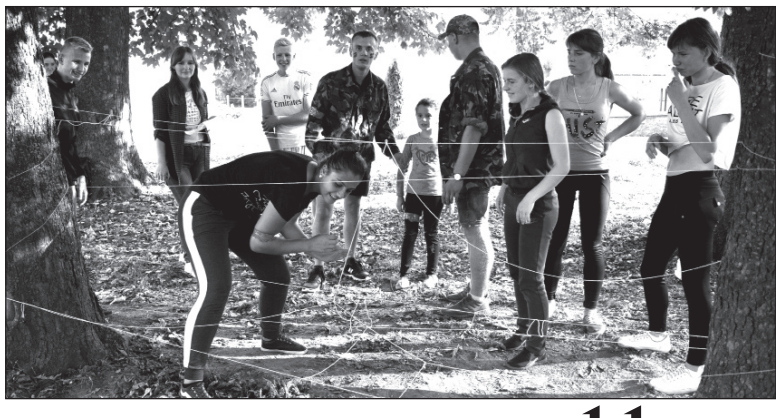

ФОТОВЕРНІСАЖ

ВОНИ НАВЧАЛИСЬ У КРЕМЕНЦІ

Засновник нашої альма-матер, згадуваний Тарасом Шевченком Тадеуш Чацький, закликав усіх, хто тут навчався, пам'ятати, що вони були "учнями Кременця". Цьогоріч багатотисячну спільноту "учнів Кременця" поповнили 647 випускників нашого навчального закладу. З них 458 отримали дипломи бакалаврів – 220 денної та 238 осіб заочної форми навчання. 22 завершили навчання з відзнакою. З дипломами нашої академії на освітянські ниви України прийшли 111 фахівців дошкільної освіти, 100 вчителів фізичного виховання, 49 – іноземної мови, 46 – біології, 45 – трудового навчання і технологій, 44 – музичного мистецтва, 40 – образотворчого мистецтва, 12 соціальних педагогів і 11 українських філологів.

Окрім цього, дипломи молодшого спеціаліста отримали 134 випускники нашого педагогічного коледжу, а дипломи спеціаліста – 55 осіб, які завершили курс перепідготовки за спеціальністю "Дошкільна освіта".

На урочистій лінійці з нагоди вручення дипломів випускників вітали ректор академії, професор Афанасій Ломакович і проректор з навчальної роботи, доцент Марія Боднар, народні депутати, декани факультетів, куратори академгруп, рідні та друзі, творчі колективи академії та районного Будинку культури.

ВИПУСКНИКІВ-2018

Марія ПАСЕВИЧ
власкор «Замку»

НАВІЯНЕ ВИПУСКНИМ...

«Випускний...» – солодке слово, що можна почути на вустах кожного студента. Для першокурсника воно звучить як далеке майбутнє, студенти другого курсу розуміють, що у них ще попереду дуже тернистий шлях до цього чарівного дня. Третьокурсники з гордістю кажуть, що вони вже на півдороги до дня вручення диплома, та ніхто не чекає його так, як четвертокурсники, які цілий рік останнього етапу до отримання диплому бігають по коридорах нашої Альма-матері із цим словом на вустах. Цьому дню передують місяці підготувань, цілий рік посиленого навчання. Адже кожен хоче подоздавати залишені ним «хвости». Усі у пошуках найкращого вбрання для особливого дня: дівчата – найкрасивішого плаття (і щоб в подруги такого не було!), хлопці – костюма (бо той, в якому ти був на останньому дзвонику в школі, чомусь замалий на розмір). Звичайно ж, випускному передують дні клопіткої праці: державні екзамени, захист курсових робіт, заліки, перездачі, семінари. Але це все забувається, коли приходить той знаменний день.

Випускний – це не тільки день, коли ми отримуємо диплом кваліфікованого спеціаліста, а й остання можливість побути студентом. З самого ранечка усі починають чепуритися: хлопці – накрохмалюють свої сорочки та начищають до блиску нові туфлі, для дівчат – зачіска, make-up, манікюр... І це лише декілька пунктів з їхнього списку, щоб цього дня виглядати на всі 100%. Ну що ж, коли всі приготування закінчені, ти вже стоїш на урочистій лінійці. Поруч з тобою твої друзі, з якими ти провів незабутні дні своєю юності, куратор, котрий став тобі вірним другом та порадником, викладачі, за якими ти будеш так сумувати. Але чому ж так, перехоплює подих, коли ти чуєш своє прізвище для отримання диплома, піднімаєшся по сходах і отримуєш з рук ректора омріяний документ про вищу освіту?.. Це такий хвилюючий момент!

Випускний – це не тільки урочистості у навчальному закладі, а й можливість шумно погуляти зі своїми одногрупниками на запальній вечірці аж до самого сходу сонця. І вже традицією став факт, що ранок випускники нашого закладу зустрічають на вершині такої знайомої для нас Замкової гори. І коли сонце здіймається над обрієм, ми розуміємо, що це почався день дорослого життя.

Життя іде, і все проходить... Але ти завжди можеш повернутися у стіни нашої академії. Як казав відомий усім нашим студентам Тадеуш Чацький:«Пам'ятай, що ти був учнем Кременця...».

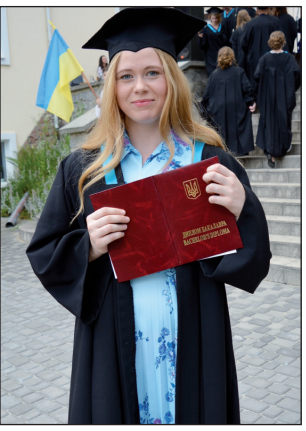

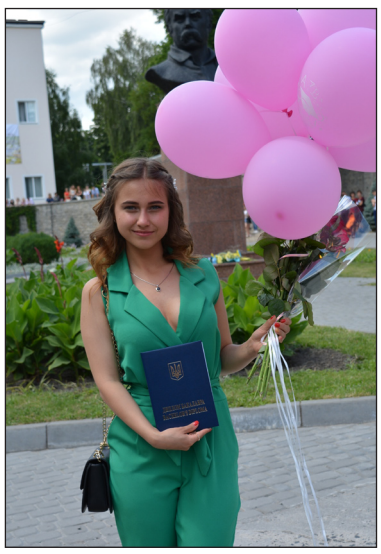

МАРШРУТ ДЛЯ СИЛЬНИХ ДУХОМ

Віктор ГОЛУБ
кандидат наук з фізичного виховання і спорту

Працюючи на факультеті спортивних ігор та туризму Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, ми зустрілися з виконанням завдань навчальної програми по літньому табірному збору, реалізація якої в сучасних умовах вимагала нових творчих підходів. Практикуючи піші ступеневі походи, різноманітні експедиції, подорожі, ми відкрили для себе нові грані і можливості виконання навчальної програми у вигляді водного туризму.

Водний туризм – це подорожі, здійснювані по воді на суднах різного типу: шлюпках, прогулянкових човнах, байдарках, плотах, надувних човнах, яхтах, моторних суднах.

Наша держава володіє великими можливостями у розвитку водного туризму, маючи понад 70 тисяч річок, тисячі озер і водосховищ. Її територія омивається двома морями. Існують і підземні водостоки в печерах, які простягаються на

сотні кілометрів і малодосліджені. Густота річкової мережі в різних регіонах суттєво відрізняється, що зумовлено кліматичними особливостями і характером рельєфу. Основою водного туризму є 163 річки довжиною понад 100 км. Практично безмежні можливості відкриваються у розвитку водних мандрівок з Європи через Дунай і притоки Вісли до Дніпра, Дністра, Південного Бугу тощо.

За всім комплексом природних умов для організації водного туризму (нахилом русла, сезонним режимом, особливостями течії, наявністю природних перешкод і складністю у їх подоланні тощо) річки України поділяються на три групи: річки низовин, річки височин, річки гірських районів. З погляду їх використання з метою водного туризму кожна з трьох груп має власну туристично-спортивну складність. Найнижчий рівень складності мають річки Поліської, Придніпровської і Причорноморської низовин. До них належать Дніпро з правими притоками Прип'ять, Ірпінь та ін., праві притоки Прип'яті Горинь, Стир, Стохід та ін. Рівнинними є ліві притоки Дніпра, Десна з Сеймом і Остром, Сула з Удаєм, Псел, Ворскла, Самара та ін. Всі ці річки цілком доступні для туристів-початківців. Особливо придатні для цього річки Подільської, Волинської і Придніпровської височин. Це верхні течії Горині, Случа, Тетерева, Ужа, Росі басейну Дніпра; Південний Буг із притоками Гірський і Гнилий Тікич, Синюха, Бужок та ін., а також верхів'я Дністра та його ліві притоки Жванець, Іванчик, Збруч, Смотрич та ін. Всі ці річки дають змогу здійснювати водні мандрівки II і III категорій складності. Гірські річки Карпат належать до третьої групи. Найбільш освоєні туристами праві притоки Дністра: Черемош, Білий Черемош, Чорний Черемош, Стрий у Передкарпатті й Тиса з притоками на Закарпатті. Розвиток техніки водного туризму і збільшення її масштабів привели до освоєння приток Черемошу Бистриці, Пробійної, верхів'їв Прута і приток Стрия.

Водний туризм є різновидом активного туризму, до якого належать масові тривалі самодіяльні водні подорожі на туристичних суднах (гребних розбірних байдарках, катамаранах, плотах тощо) з метою відпочинку, пізнання природних, етнографічних, культурних особливостей прилеглих територій. Згідно з Нормативами туристичних походів усі водні маршрути на гребних суднах і плотах класифікуються за категоріями складності від I (найлегшої) до VI (найважчої). Значною популярністю характеризуються також некатегорійні маршрути, які не вимагають туристичного досвіду, а також попередньої фізичної підготовки.

Використовуючи судна, ми маємо можливість швидше пересуватись і менше втомлюватись, ніж під час пішохідного походу. Водний похід дає можливість регулювати фізичне навантаження і чергувати його з відпочинком, не припиняючи руху, брати з собою більше вантажу, відвідувати місця, важкодоступні при інших способах пересування. Звичайні водні мандрівки доступні людям різної фізичної підготовленості. Водникам-початківцям рекомендується вибирати ділянки рік зі спокійною водою, без значних перешкод. Поступово, накопичивши досвід нескладних походів, переходимо до освоєння більш серйозних.

Особливостями водного туризму є гармонійне поєднання фізичних навантажень (веслування), інтелектуальних завдань (вибір і розробка маршруту), краєзнавчих і духовних цінностей (пам'ятки архітектури, фортифікаційні споруди, традиції, звичаї), гартувальний ефект (повітря, сонце, вода). Виходячи із цього, ми зупинилися на такій водній артерії, як Дністер, де присутні усі перераховані чинники.

Довжина Дністра – 1362 км, з них на території України –925 км. Площа басейну річки – 72100 км , з них на території України –52690 км . Витікає з невеликого джерела біля с.Вовче Турківського району Львівської області, гирло впадає до Дністровського лиману на південь від с.Маяки Біляївського району Одеської області.

Основні притоки – Стрий, Свіча, Лімниця, Бистриця, Серет, Збруч, Мурафа, Реут (праві); Стривігор, Верещиця, Ширка, Гнила Липа, Золота Липа, Стрипа, Джурин, Серет, Нічлава, Збруч, Смотрич, Студениця, Ушиця, Жван, Жванчик, Лядова, Мурафа, Русава, Ягорлик, Кучурган (ліві).

Басейн Дністра розташований у семи областях на Південному Заході України (Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська, Хмельницька, Вінницька, Чернівецька та Одеська обл.). У ньому налічується 14 886 річок, але лише 11 приток річки мають довжину більше 100 км.

День перший. Перед учасниками подорожі ставиться певна мета, що передбачає ознайомлення на місці з районом подорожі, краєзнавчу та пошуково-дослідницьку роботи, забезпечення фізичного розвитку, спортивного вдосконалення, здорового відпочинку студентів тощо. Виходячи з поставленої мети, визначаємо конкретні завдання: оволодіння практичними навичками управління катамараном, необхідними теоретичними знаннями, поглиблене ознайомлення із визначними місцями регіону.

Розпочинаємо нашу подорож з міста Кременець Тернопільської області, дорогою до Дністра зупиняємось у затишному містечку Бучач. Тут ми оглядаємо Бучацьку ратушу – унікальну пам'ятку архітектури середини XVIII століття.

Виконуємо програмне навантаження по організації і проведенню табірного збору та реалізації поставлених завдань, весь маршрут по річці розбиваємо на добові переходи, для чого насамперед встановлюємо приблизну середню швидкість руху, яка складає на рівнинних та болотистих річках по течії від 3 до 6 км/год, проти течії – від 2 до 4-х км/год.

Після прибуття на річку у с. Возилів, звідки і буде розпочинатися наша подорож, ідемо на струмок-водоспадик поруч із місцем збору – один із десятків водоспадів, що впадають у Дністер, але кожен із них має свою власну красу. У Возилові водоспадик має кілька каскадів, якими можна піднятися на саму вершину каньйону. Приготувавши сніданок, ми перейшли до теоретичних занять, інструктажу

з техніки безпеки, освоєння базових команд, за допомогою яких здійснюються елементарні маневри на катамарані. До практичних занять, запланованих у перший день, – збір катамаранів, посадка, висадка плавзасобів, досягнення синхронності роботи екіпажів при проходженні невеликих відрізків за і проти течії. Маршрут сплаву: с. Возилів – с.Раківець (17 км).

Розпочинаємо сплав із Возилова. Його назва походить від того, що звідси в XIV – XV століттях возили воду в інші села. Ще одна бувальщина розповідає вже про часи УПА, як радянські війська тут намагалися зловити останнього вояка, на лови притягнули 700 солдат та 70 танків, та все одно їм не вдалося взяти його живим. На цій ділянці багато безлюдних місць, заліснені береги каньйону закривають нас від зовнішнього світу. На одному з таких схилів заховався неймовірної краси травертиновий водоспад «Дівочі сльози». Закам'янілий мох утворює масивну шапку, з якої, наче з лійки, стікають кришталеві холодні краплі. Навпроти водоспаду зберігся пам'ятний хрест, тут проводився один із перших пластових водних таборів з участю Романа Шухевича. На цій ділянці зупиняємося на обід.

Далі річка утворює великі петлі, які ще називають луками, від цього походить і назва села Лука, що на тернопільській стороні, де знаходиться один із трьох мостів на сплавній ділянці (250 км). Колись замість мосту тут працювала паромна переправа, від якої залишились масивні опори. Навпроти Луки, на івано-франківській стороні, розташувалося село Незвисько, яке вважають археологічною скарбницею України, що багата знахідками часів Трипільської культури (IV – III ст. до н.е).

Закінчуємо сплав поряд із с. Раківець. По закінченні сплаву розвантажуємо та виносимо судна на берег, розбиваємо намети, збираємо дрова і готуємо вечерю, купаємося.

Наступного дня продовжуємо подорож Дністром. Прокидаємось, робимо ранкову гімнастику, купаємося, збираємо речі, снідаємо. Маршрут сплаву: с. Раківець – с.Копачинці (15 км). Поселення Раківець з'явилось неподалік броду – одного зі стратегічних на той час місць перетину річки. Розпочинаємо цей день із прогулянки до залишків Раківецької фортеці. Для охорони броду у XVII столітті побудували фортецю, тоді навколо неї точилися численні бої. На сьогодні від фортеці залишилась одна вежа та травертинові підвали. Пропливаємо неподалік села Уніж, де не так давно почали проводити щорічні фестивалі, з річки проглядається сцена. Далі маршрут проходить по найменш заселеній ділянці Дністровського каньйону, на схилах якого збереглися недоторкані праліси з унікальними рослинами. Тиша і спокій супроводжуються польотами чапель та плюскотом весел. Причалюємо, розкладаємо табір та готуємось до смачної вечері біля багаття.

День третій. Маршрут сплаву: с. Копачинці – с.Шутроминці (18 км). Після сніданку збираємо речі і сплавляємося. На сьогодні програма комбінована: ми не тільки сплавлятимемось, але й підкоримо Червону гору, що біля села Берем'яни. Це найвища точка Дністровського каньйону, що має 156 метрів над поверхнею води та 360 метрів над рівнем моря. Особливість гори в тому, що навіть у найлютіші зими сніг не затримується тут більше одного-двох днів: недарма цю місцину місцеві жителі називають «дністровськими субтропіками». Про цю гору в народі складено не одну легенду. Далі на шляху по обидва боки Дністра

розкинулося цікаве село Хмелево, до якого немає моста. Місцеві мешканці використовують дерев'яні довбані човники і так «плавають в гості» по неділях і на свята. Неподалік Хмелевої збереглося кілька ДОТів – бетонних схованок. Місцеві кажуть, що тут проходила ціла лінія із більш як десятка таких укріплень за часів Першої та Другої світових воєн. Обідаємо під час сплаву. Закінчуємо сплав біля села Шутроминці. Зупиняємося, ставимо намети, збираємо дрова, готуємо вечерю. Граємо у фрісбі і волейбол.

Вранці зустрічаємо сонце, купаємось, пакуємось і, звичайно, смачно снідаємо. Маршрут на сьогодні – сплав с.Шутроминці – с. Устечко (8 км).

Спершу йдемо на прогулянку до печери Відлюдника у Литячах. Подорож триває близько 3 годин. Під час неї ми побачили неймовірні краєвиди на річку й острівки Інь і Янь, побували у гроті Монаха (такі гроти були поширеним місцем усамітнення ченців ще досить недавно, і кажуть, що останній такий відлюдник помер у XX ст. Існує ряд легенд про ці місця. Одна з них розповідає про нерозділене кохання, через яке молодий юнак вибрав життя самітника. Поряд із печерою витікає цілюще джерело із мертвою та живою водою: мертва вода відбирає хвороби, жива вода дає сил та наснаги.

Пропливаємо біля зруйнованого мосту. Тут колись проходила основна дорога, та під час обох воєн його підривали, а в кінці XX століття побудували новий міст завишки понад 40 метрів. Закінчуємо сплав біля села Устечко. Назва його походить від того, що тут впадає у Дністер річка Джурин, де, до речі, знаходиться Джуринський водоспад, який ми побачили пізніше. В Устечку зберігся старий костел, на якому досі видно сліди обстрілу за часів Другої світової війни.

Обідаємо і збираємося у крос-похід до урочища Червоне, рухаємось однією групою повз річку Джурин, по дорозі пригадуємо здобуті на заняттях навички орієнтування і топографії: роботу з компасом, картою, визначення азимуту, відстаней до об'єктів, читання топографічних знаків. З вершини урочища нам відкривається чудовий краєвид на

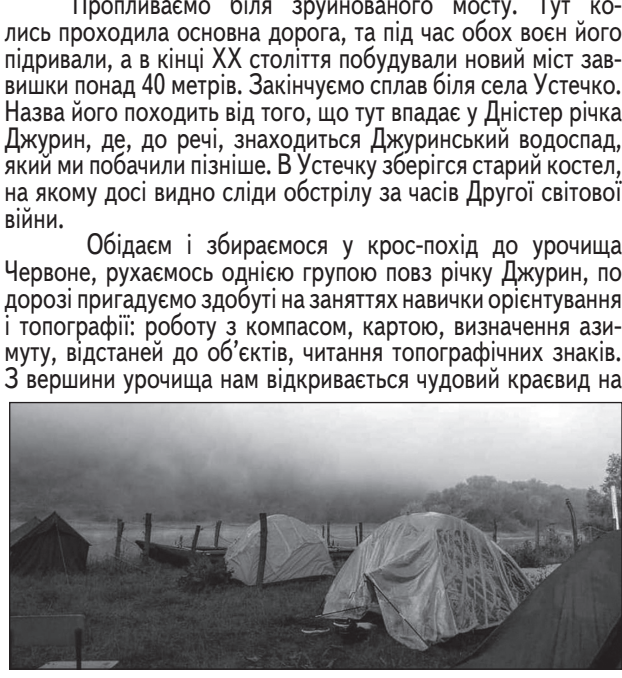

пагорб із руїнами Червоноградського замку і костелу. Ще у середині XX століття тут проживали люди. Неподалік від руїн чути грім потужного Джуринського водоспаду (висота 16 м), який є найбільшим рівнинним водоспадом в Україні). За легендою, під час облоги замку татари перебили кряж і пустили річку Джурин водоспадом вниз, тим самим осушивши природну перешкоду навколо замку.

Помилувавшись краєвидами та прийнявши природний «гідромасаж», вирушаємо назад до Дністра. На цей день у нас ще заплановані спортивні змагання на катамаранах. Встановивши п'ять воріт по руслу річки, капітан з командою повинен якнайшвидше подолати їх в одному й іншому напрямку (за течією і проти течії). Використовуючи весь набутий досвід і майстерність при управлінні катамараном, нагороджуємо переможців, а учасники, які не справилися із завданням, ставлять намети, збирають дрова. Готуємо вечерю, палимо ватру, співаємо пісні.

МАРШРУТ ДЛЯ СИЛЬНИХ ДУХОМ

Віктор ГОЛУБ
кандидат наук з фізичного виховання і спорту

День п'ятий. Прокидаємось, робимо ранкову гімнастику, купаємося, збираємо речі, снідаємо. Сплав с. Устечко – м.Заліщики (28 км). Огляд каскаду сріблястих водоспадів по-

близу села Передівання. Проходимо Дністровський каньйон, який є одним із семи природних чудес України. Зупиняємося в місті Заліщики, де і закінчується наш сплав. Прогулянка до вершини каньйону з оглядом панорами на «Заліщицький

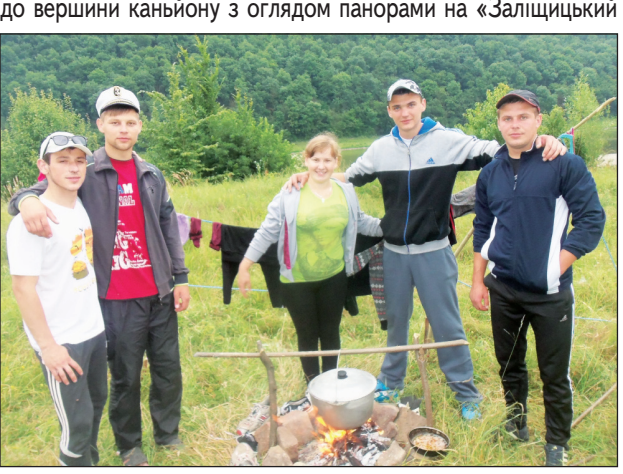

півострів». Заліщики славляться незвичним для регіону кліматом. Тут у XIX столітті діяли кліматичні курорти і до сьогодні у парку маєтку Бруніцких збереглись такі рідкісні дерева, як софора японська, гінкго трилопатеве, бундук канадський. Містечко було розташоване на кордоні колишніх імперій, і саме тут відбувалися стратегічні баталії із форсування Дністра, підриву мостів зі знищенням цілих ешелонів із в'язнями. Є тут і природні пам'ятки – нижньодевонські відклади вапняків та аргілітів, що представляють особливу цікавість для науковців.

Ось і підійшов до завершення наш краєзнавчо-туристичний сплав. Час збирати каміння і підбивати підсумки. Отже, наш водний маршрут пролягав від с.Возилів до м. Заліщики (86 км). Під час нашої подорожі студенти отримали практичні навички з управління та обслуговування катамарана, долання природних та штучних перешкод, надання першої долікарської допомоги, теоретичні знання з організації й управління туристичною групою, з історії та культури даної місцевості, милувалися неповторністю природного ландшафту. Отримані знання стануть корисними для наших студентів, а здобутий досвід вони використають у педагогічній практиці.

Сплав по р. Дністер є однією з найцікавіших наших подорожей і щодо привабливості не поступається навіть таким відомим регіонам, як Карпати чи Крим.

Неповторності цим маршрутам надають довколишні мальовничі ландшафти. Круті скелясті або заліснені береги висотою до 200 м, унікальні травертинові скелі і геологічні відшарування, печери і гроти зі слідами перебування людини, водоспади, мальовничі острови, пам'ятки природи, історії, архітектури, етнографії – все це ми бачимо, відвідуємо і головне – активно відпочиваємо. Теплий клімат у каньйоні відрізняє цю місцевість від інших територій Західної України: стіни каньйону затримують сонячне тепло, через що влітку дощів тут майже не буває, а навесні зелень розцвітає на 2 – 3 тижні швидше. Дністровські схили містять велику кількість рідкісних рослин, тварин, птахів. Маршрут подорожі проходить по кордону кількох областей, що зумовлює відносну віддаленість від цивілізації, а отже – повну релаксацію.

Для пожвавлення розвитку туризму на досліджуваній

території необхідно створити туристичні інформаційні центри, пункти з прокату туристичного спорядження, а також регулярно проводити широку рекламно-інформаційну

кампанію. При організації водного туризму, як спортивного, так і пізнавального, варто впроваджувати елементи інших видів туристичної діяльності.

ВІДРОДЖЕННЯ ДРЕВНЬОЇ ГРИ

Іван БІЛОСЕВИЧ
кандидат педагогічних наук

Йдеться про бочче – спортивну гру на точність, що належить до родини ігор з м'ячем, близька до боулінгу, петанку та боулз, що мають спільні витоки в античних іграх, поширених на території Римської імперії. Створена у своєму нинішньому вигляді в Італії, гра поширилась по всій Європі та інших континентах, куди була

завезена італійськими мігрантами, але з часом стала популярна серед інших верств суспільства.

Бочче може проводитися між двома людьми або двома командами. Кожній стороні дається по 4 кулі. Матч починається із жереба, що дає можливість кинути меншу кулю, Палліно(pallino, іноді boccino). Після цього кожна сторона кидає кулі по черзі, намагаючись, щоб їх кулі були якомога ближче до Палліно. При цьому дозволяється вибивати кулі противника від Палліно. Партія закінчується, коли всі кулі кинуті. Як правило, найбільше число очок дається гравцеві, чия куля виявилася ближче всіх до Палліно.

Світовими лідерами в цьому виді спорту є Італія, Франція, Словенія і Хорватія. Представники цих країн отримують основну масу всіх нагород міжнародних змагань.

Чемпіонати світу проводяться по непарних роках, а чемпіонати Європи – по парних, тому спортсмени мають можливість

щорічно брати участь у таких великих змаганнях. Крім чоловічих чемпіонатів, проводяться жіночі та молодіжні міжнародні спортивні форуми з бочче.

Одним з етапів відродження та запровадження древньої гри в нашій академії, а звідси, переконані, й у всьому регіоні стали змагання з бочче на стадіоні нашого навчального закладу: Кубок ректора і матч «Викладачі – студенти». У змаганнях брали участь студенти, викладачі та випускники нашого ВЗО. Поєдинки проходили за підтримки ГО «Молодь Кременеччини» (голова – Сергій Колісецький) та студентського

профкому (голова – Андрій Заблоцький).

«Кубок ректора» серед науково-педагогічних працівників та студентів з бочче проводився за кубковою системою до 2 поразок. Так визначилися переможці, призери, місця спортсменів в особистій першості. У «Кубку» брали участь понад 40 спортсменів. У чвертьфінал вийшли 2

викладачі, 5 студентів (серед них 4 дівчини!) та один наш випускник. У півфіналі студентка спеціальності «Образотворче мистецтво» Тетяна Мороз зустрілась із професором Олександром Безносюком, де переміг досвід. У фіналі переможець цієї пари «схрестив кулі» з переможцем другого півфіналу, в якому випускник спеціальності «Фізичне виховання» Михайло Боднар «здолав» автора цієї статті. Фінальна зустріч принесла перемогу професору Олександрові Безносюку. Це цілком закономірно і справедливо, бо ініціатива відродження і запровадження бочче у Кременці і насамперед в академії належить саме йому. Третє місце поділили між собою студентка Тетяна Мороз та доцент Іван Білосевич. Кращим гравцям турніру вручені цінні подарунки від ГО «Молодь Кременеччини».

Наступного дня на стадіоні академії відбулася матчева зустріч між збірними викладачів та студентів, сформованими за результатами «Кубка ректора». До команди студентів увійшли Тетяна Мороз, Інна Сказко, Юлія Хомук, Михайло Карий, Аліна Васильчук, Андрій Романчук, Михайло Савчук, Вікторія Бистрицька. Команду викладачів склали професор Олександр Безносюк, доценти Микола Сиротюк та Іван Білосевич, працівники нашого коледжу Павло Яловський та Олександр Ковень. Суперники провели цікавий матч, який складався з 20 фреймів. Боротьба була впертою: студенти виграли 7 партій, а викладачі – 13 із загальним рахунком 336 : 304 на користь викладачів. Після матчу спортсмени зібрались у студентському Інтернет-кафе, де бесідували про здоровий спосіб життя, ласували тортом з чаєм, а на завершення домовилися про матч-реванш.

СВЯТО СПОРТУ І ЛЮДЯНОСТІ

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

Спортивне свято до Дня здоров'я, фізичної культури та спорту традиційно проходить у вересні на стадіоні академії. Цьогоріч його відкрили ведучі Тетяна Мороз і Максим Худик. До присутніх звернулися з вітальним словом відмінник освіти України Ірина Олійник, перший заступник міського голови Микола Матвіюк і представник управління у справах сім'ї, молоді та спорту Кременецької РДА Павло Залюбовський.

Після урочистого відкриття свята заслужений працівник освіти України Катерина Єрусалимець за високі спортивні досягнення та вагомий внесок у спортивне життя вручила нагороди кращим спортсменам педагогічного коледжу: Юлії Медведчук, Іванні Остап'юк, Валентинові Ящуку (21-Фк), Валентині Мойсей, Ірині Снітинській, Тетяні Мороз, Маркові Дударчуку, Віталієві Гребенюку, Олександрові Шумбарцю, Іванові Пилипчуку, Олені Манджюк, Володимиру Федьківу, Надії Дем'янчук, Роксолані Андрійчук, Володимиру Вітруку. Наталії Мокренській, Романові Мельничуку, Григорієві Гапонюку.

Спортивні змагання відкрились естафетою 4х100 м. Головний суддя – олімпійський арбітр, суддя національної категорії Ірина Олійник, суддя міжнародної категорії Юрій Яворський і суддя національної категорії Тетяна Кіркова.

Учасниками спортивної естафети стали колективи 21-Фк, 31-Фк, 41-Фк, 41-ТОк груп.

Продовжили свято змагання «Старти надій» між командами студентів перших курсів: 11-Фк група – «Старт»,

11-Дк група – «Сонечко», 12-Дк група – «Карапуз», 11-Мк-Рк групи – «Мелодія», 11-ТОк група – «Гвинтики».

Для наших першокурсників організатори приготували перші спортивні випробування, де вони мали змогу показати свою спритність, кмітливість, наполегливість, витривалість, а також спортивний запал, добрий жарт, взаємодопомогу.

Поки судді підводили підсумки окремих конкурсів, для присутніх своє мистецтво дарували студенти 31-Мк групи, учасники студії східного танцю «Орієнталь» РБК, гурт «Gravity of Art» під керівництвом Олександра Осадчого, який разом зі студентом 41-Фк групи Михайлом Іващуком також запропонував показовий виступ зі стрибків на батуті.

За підсумками суддівського колективу визначено переможців: команди 21-Фк (ІІІ місце), 11-Фк (ІІ місце), 41-Фк (І місце) розподілились у спортивній «Естафеті»; а у «Веселих стартах» найспритнішими виявилися студенти 11-Фк;

їм поступилися юні спортсмени 12-Дк, які посіли другу позицію, та 11-Мк-Рк, котрі стали третіми. Проте ніхто з учасників не залишився без нагород, презентованих студентським профкомом нашого навчального закладу.

По закінченні спортивного свята усіх запросили на Веселий ярмарок, який уже з гідністю можна зарахувати до духовної скарбнички гарних студентських традицій. Справа в тому, що почесними глядачами на цьому студентському святі були діти з обмеженими можливостями разом із представником місцевої громадської організації «Зоря надії» Іриною Іваськевич, запрошені організаторами святкового спортивного дійства, яке переросло у милосердну благодійну акцію. Студенти зібрали кошти для дітей-

інвалідів і, крім цього, на пам'ять про зустріч вручили їм подарунки. До речі, один із наших вихованців пожертвував дітям суму, досить вагому як для студента. А це вже свідчить, що вони вміють бути не лише хорошими спортсменами, а й гідними людьми, які в нинішній непростий час знаходять у своїй душі місце для співпереживання і милосердя. Будьте здоровими, веселими і щасливими!

БІЛЬЯРД: СПОРТ, ЗАХОПЛЕННЯ, ТВОРЧІСТЬ

Олександр БЕЗНОСЮК,
професор, директор ФСБУ з розвитку більярдного спорту

Люблю і знаю, знаю і люблю! Чим більше знаю, тим більше люблю! Саме такими словами хотілось би виразити захоплення надзвичайно цікавою грою в більярд. яке дає наснагу до праці та творчості. Бо, як відомо, більярд – це не тільки спорт, змагання, але в якійсь мірі і спосіб життя, а також можливість доброго душевного відпочинку після роботи або просто спосіб розслабитися в компанії друзів. Цілком природно, що з цим видом спорту пов'язано безліч легенд та історій.

Грою в більярд захоплювалися люди різних професій, але насамперед вона цікавила творчих людей. Тому багато художників, журналістів, письменників стали знаменитими не лише своїми картинами, статтями, книгами, але і грою в більярд. Серед відомих людей, які прославилися своєю майстерною грою в більярд, слід згадати Анатолія Лемана і Марка Твена. Американський письменник, в свою чергу, написав лише кілька рядків про більярд, а ось Анатолій Леман видав цілу книгу, яку присвятив цій грі. Не оминули тему більярду і такі знамениті художники, як Ван Гог, Ілля Глазунов, Сальвадор Далі, Пабло Пікассо та інші. Палким прихильником більярду був Ван Гог. І, можливо, без більярду не було б шедевра «Нічне кафе в Арле» (Мадам Жину), а також і багатьох інших його картин. Незаперечним є факт, що картина Луї-Леопольд Бойлі «Гра в більярд» також визнана шедевром. У більярдних залах обговорювалося політичне та громадське життя, вони ставали своєрідними клубами, в які було не так і складно потрапити. XIX століття позначилось розвитком емансипації – і в більярд все більше стали грати жінки, що й зображено на полотні. На картині Ніколя Антуан Тонне «Більярдна» також зображений зал для гри початку XIX століття, але в ньому бачимо не світську публіку, а простих людей, кого насамперед цікавила сама гра в більярд. Одні стежить за кулями на столі, інші чекають своєї черги, щоб пограти...

Повертаючись у сьогодення, інформуємо, що у вересні цього року в Більярдному клубі Центру вільного часу «Панорама» (м. Кременець) відбувся Особистий Чемпіонат Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка серед науково-педагогічних працівників з більярду «Динамічна піраміда».

В особистому заліку вперше Чемпіоном став наш випускник Михайло Боднар, друге місце посів автор цих рядків, третє місце – доцент Іван Білосевич та член кафедри спортивних ігор і туризму Олександр Ястремський.

Змагання стали підготовкою до Відкритого особисто-командного Чемпіонату України серед науково-педагогічних працівників ЗВО зі спортивного більярду «Комбінована піраміда», який пройшов у Більярдному клубі «Beatok» (м. Кропивницький) і був присвячений 100-річчю від дня народження видатного українського педагога Василя Сухомлинського. Вперше учасниками змагань стали зарубіжні вчені – 32 спортсмени з 18 ЗВО (Болгарія, Іспанія, Казахстан, Молдова, Росія, Узбекистан, Україна). У командному заліку вдруге підряд звання Чемпіона України виборола команда Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка у складі автора статті, професора Олександра Безносюка, нашого випускника Михайла Боднара, доцента Івана Білосевича (сума місць – 35), друге місце посіла команда Національного авіаційного університету (сума місць – 42) і третє – команда Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка (сума місць – 46).

В рамках Чемпіонату паралельно зі змаганнями з більярду відбувся турнір з бочче «Kropivnitsky fest boccse», учасниками якого стали спортсмени з України, Болгарії, Молдови, Іспанії, Казахстану, Узбекистану та Росії. В особистому заліку звання Чемпіона виборов професор Олександр Безносюк, друге місце – Михайло Боднар, третє місце розділили Віталій Чорномиз (Київський медичний університет УАНМ) і Костянтин Титов (Харківська державна академія фізичної культури). У командному заліку звання Чемпіона України завоювала команда Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, яка виступала у тому ж складі.

Визначено командний та особистий рейтинги з більярду «Комбінована піраміда». Команда нашої академії – на почесній третій сходинці; попереду – лише колективи КНУ ім. Тараса Шевченка та Національного авіаційного університету. В особистому рейтингу серед 100 кращих спортсменів-більярлистів ЗВО України професор Олександр Безносюк посідає четверте місце, доцент Іван Білосевич – 18-е, а випускник спеціальності «Фізичне виховання» нашої академії Михайло Боднар – 19-е місце.

Нині йде активна підготовка до Відкритого особисто-командного Чемпіонату України зі спортивного більярду «Динамічна піраміда» серед науково-педагогічних працівників ЗВО.

СВЯТО СТУДЕНТСЬКОГО СПОРТУ

За рекомендацією Тернопільського обласного відділення Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України та Громадської організації "Спортивна студентська спілка України" у вищих закладах освіти пройшов Міжнародний день студентського спорту, програма якого включала фізкультурно-спортивні масові заходи, змагання з різних видів спорту, конкурси і квести, дискусійні семінари за спортивно-молодіжною тематикою.

На урочистому відкритті Міжнародного дня студентського спорту в академії виступив кандидат наук з фізичного виховання та спорту, декан факультету фізичного виховання та біології,

доцент Олександр Бережанський, який привітав присутніх зі студентським спортивним святом, наголосив на ролі фізичного виховання та спорту у становлення молодої людини та відзначив досягнення спортивних команд і окремих спортсменів нашого навчального закладу на змаганнях різного рівня.

Найяскравішим моментом Міжнародного дня студентського спорту в академії став гімнастичний флеш-моб, виконаний студентами академічних груп спеціальності "Фізичне виховання" під керівництвом кандидата педагогічних наук, доцента кафедри спортивних ігор і туризму Миколи Божика й асистента кафедри теоретико-методичних основ фізичного виховання Олександра Гурковського.

...День студентського спорту завершився, але сам студентський спорт залишається зі студентами і супроводжує їх у життєвому і професійному становленні.

СЛОВО ПРО ПЕДАГОГА-КЛАСИКА

Любов КРАВЕЦЬ
кандидат педагогічних наук

Кафедра педагогіки і психології (завідувач — доцент Любов Кравець) провела педагогічні читання «Василь Сухомлинський: школа XXI століття», приурочені 100-річчю від дня народження класика української педагогічної науки. Однією з особливостей ювілейних читань став контингент доповідачів: слово про видатного педагога виголосили юні дослідники його життєтворчості — студенти філологічних спеціальностей гуманітарного факультету. Функцію модератора виконував декан факультету, доцент Володимир Мазурок, який звернувся до учасників читань зі вступним словом і на закінчення узагальнив ідеї, озвучені студентами-доповідачами.

Майбутня вчителька англійської філології Аліна Демчук свій виступ про вчителя української філології назвала «Василь Сухомлинський — учитель, філософ, мудрець», де звернула увагу на гуманістичні основи та інноваційні ідеї педагогічної спадщини Сухомлинського. Дівчина нагадала, що сучасна інтерактивна методика застосовувалася ним ще в другій половині минулого століття. Його новаторські здобутки — школа радості, школа під блакитним небом, уроки мислення серед природи, бесіди з людинознавства, вивчення інтелектуальних, емоційних, комунікативних і фізичних індивідуальних особливостей учня та інше. Інноваційна форма поєднувалась із вічним — істиною — і спрямовувалась на любов до матері і Вітчизни,

до природи і культури, до праці та творчості. Студентка зробила висновок, що основним лейтмотивом книги Василя Сухомлинського «Серце віддаю дітям» є теза «На любові до дітей тримається світ».

Третьокурсниця спеціальності «Українська мова і література» Ольга Орленко досліджувала свою фахову тему «Літературна творчість Василя Сухомлинського». Юний науковець підкреслила, що все найцінніше, створене видатним українським педагогом, увійшло до скарбниці вітчизняної педагогіки та національної духовної культури і знайшло своє поширення у багатьох країнах світу: його твори опубліковані 53 іноземними мовами. У доробку В.Сухомлинського — 48 монографій, 600 статей, 1500 художній творів (казок, оповідань, притч, новел). Тривожну актуальність носять виокремлені дослідницею слова педагога-класика: «Якщо з дитинства у дитини не виховувати любові до книжки, якщо читання не стало її потребою на все життя, — в роки отроцтва душа підлітка буде порожньою». Без любові до книги, підкреслює студентка, робота вчителя і в зальному життя людини втрачають духовне наповнення, приречені на душевну бідність.

Заідеологізованим і формалізованим за радянських часів було поняття патріотизму. Однак Василеві Сухомлинському і в тоталітарну комуністичну епоху вдалося втілити у систему патріотичного виховання національні елементи. Про це у своєму виступі «Василь Сухомлинський про патріотичне виховання» говорив третьо-

курсник спеціальності «Англійська філологія» Назар Прокопів. Студент солідарний із думкою видатного педагога про те, що в патріотизмі поєднуються загальнолюдські та національні цінності, серед яких пріоритетними виступають любов до рідної землі, народу і Батьківщини, до рідних і близьких людей, до рідної мови, шанобливе і бережливе ставлення до історії та культури українського народу, праця на благо свого народу і Вітчизни. Для того, щоб сформувати такі риси у молодої людини під час навчання, потрібний синтез зусиль педагогів, батьків і громадськості.

Неординарну, а тому складну і цікаву тему «Бути психологом самому собі — сенс життя Василя Сухомлинського» обрала студентка спеціальності «Українська мова та література» Ірина Жолоб. Вона відзначає, що, на думку Василя Сухомлинського, психологія людини зосереджується на формуванні духовно-морального образу особистості. Такий підхід акумулюється в тезі: найбільша біда людини — це чужа біда, а її найбільша радість — принести радість іншому. Тільки при такому підході до виховання ідея добра і прагнення творити добро стають орієнтиром життєвої практики та мірилом вчинків, сенсом життя людини. У доповіді стверджується, що розуміння та відчуття краси у педагога виступають могутнім джерелом самовиховання, формування креативної особистості. У цьому аспекті основна краса — це краса людського вчинку. А така краса осмислюється словом і словом оцінюється. Тут слово — дзеркало душі й інструмент педагога-наставника. Звідси — моральний імператив Василя Сухомлинського: людина, яка з істинною повагою ставиться до себе, буде поважати інших людей, колектив, суспільство.

Доповіддю «Василь Сухомлинський про науково-педагогічні дослідження» професор кафедри педагогіки та психології Олександр Безносюк організував учасникам ювілейних читань віртуальну екскурсію по творчій майстерні науковця, теоретика української педагогіки та практика української національної школи. Доповідач наголосив, що Сухомлинський одним із перших розпочав перехід від практики авторитарної педагогіки до ідеї гуманістичного розвитку особистості, від фрагментарної до безперервної освіти, від фронтальної організації навчання — до індивідуальної. Як представник науки про школу, Василь Сухомлинський сповідував, пропагував і розробляв ідею творчого науково-педагогічного дослідження. Його вихідна установка: педагогічна діяльність за своєю структурною логікою та філософською основою має творчий характер, а тому неможлива без елементу дослідження, що завершується новими науковими узагальненнями. Видатний педагог і його послідовники в основному дотримуються такої методології наукового пошуку: актуальність проблеми та завдання щодо її вирішення, визначення основних понять дослідження, пошук оптимальних шляхів і способів вирішення проблеми, аналіз результатів науково-творчого пошуку, формулювання та обґрунтування конкретних висновків. Вчитель, як і науковець, вважає Василь Сухомлинський, повинен володіти технологією дослідження, щоб виявляти причинно-наслідкові зв'язки між педагогічними факторами, що зменшує ризик невдач і наближує очікуваний результат. Без вивчення фактів, нагадує доповідач слова Сухомлинського, немає передбачення творчості, інтересу до педагогічної роботи, повноцінного духовного життя. Відчуття себе як творця педагогічного явища — це необхідність і потреба в постійному оновленні та збагаченні знань. Така думка залишається актуальною і для сучасної школи. Знати дитину, яка була і залишається найважливішим об'єктом науково-педагогічного дослідження, — основа наукового пошуку. Необхідно згадати

слова Сухомлинського про знання вчителем свого предмета. Чим краще знає вчитель свою дисципліну, тим легше учневі засвоювати навчальний матеріал. Учений-педагог підкреслював, що у науково-педагогічному дослідженні суттєве значення має педагогічний досвід дослідника. Педагогічна творчість Василя Сухомлинського, його науково-педагогічні ідеї залишаються актуальними і для школи XXI століття.

Учасники читань оглянули тематичну виставку літератури, підготовлену працівниками бібліотеки академії з нагоди 100-річчя від дня народження класика вітчизняної педагогіки.

ТВОРЧІСТЬ СУХОМЛИНСЬКОГО В ЛІТЕРАТУРІ

Ольга СТАВІНСЬКА

«Людина народжується на світ не для того, щоб зникнути безвісною пилинкою. Людина народжується, щоб лишити по собі слід вічний». Це не просто слова, а життєве кредо Василя Олександровича Сухомлинського. Слід, який він лишив по собі, перетворився на життєву дорогу для багатьох поколінь вітчизняних та зарубіжних педагогів.

Василь Сухомлинський є автором 48 монографій, більше 600 статей, 1500 оповідань, притч і казок. Найвідоміша його праця — «Серце віддаю дітям», перекладена тридцятьма мовами світу і перевидана 54 рази. Загалом твори В.О. Сухомлинського видано 53-ма мовами світу накладом майже 15 мільйонів примірників. Його книги присвячені головним чином вихованню і навчанню молоді, активному залученню батьків до педагогічного процесу. Коли через 30 років педагогічної діяльності його запитали, що було найголовнішим у його житті, він без роздумів відповів: «Любов до дітей».

Ювілей Сухомлинського став хорошим приводом для того, щоб згадати великого педагога, проаналізувати відомі, маловідомі і зовсім невідомі матеріали його педагогічної спадщини. Дискусія навколо новаторських ідей Василя Олександровича, що почалася 40 років тому в радянській педагогічній пресі, продовжується до сьогоднішнього дня. З оригіналами цієї полеміки в хронологічному і логічному порядку пропонуємо ознайомитись в книзі доньки педагога, доктора педагогічних наук Ольги Сухомлинської.

У виданні «Етюди про В.О. Сухомлинського. Педагогічні апокрифи» історія сама, своїм голосом говорить про резонанс у суспільстві, викликаний новаторською методикою педагога. Значним чином він подіяв не тільки на В.О.Сухомлинського, його творчість, але й у великій мірі на подальший розвиток педагогічної науки і шкільної практики в країні. «Цією книгою я віддаю свій борг батькам, батькові і мамі. Захоплюючись тим, як вони жили, що робили, у що вірили, як працювали, я хочу поділиться цим із вами, читачами цієї книги», — написала автор у передмові.

Сухомлинський створив оригінальну педагогічну систему, що ґрунтується на принципах гуманізму, на визнанні особистості дитини найвищою цінністю, на яку повинні бути орієнтовані процеси виховання й освіти, творча діяльність згуртованого колективу педагогів-однодумців та учнів. Василь Олександрович разом з колективом Павлиської школи впроваджував у педагогічну практику гуманістичні засади, в основі яких — любов, повага, доброта, чуйність і довір'я до учня, глибоке і всебічне вивчення особистості школяра. Як втілювалися ці ідеї в практику, йдеться в упорядкованому виданні С.Заволоки «Спогади про Сухомлинського». Серед авторів пропонованої книжки — рідні та близькі видатного педагога, шанувальники його таланту, вчителі Павлиської школи, учні — усі, хто знав Сухомлинського, спілкувався з ним. Переважна більшість спогадів написана спеціально для збірника, деякі передруковані з періодичних видань. Вони доповнюють те, що було досі відомо про нього. Автори розповідають, як жив, трудився, спілкувався з людьми, любив, навчав і виховував дітей видатний педагог, як своєю працею утверджував нове, прогресивне в педагогіці.

Пошуки і знахідки, думки і досвід В. О. Сухомлинського, проблеми творчого впровадження педагогічних ідей В.О. Сухомлинського в практику роботи освітніх закладів Кіровоградщини, вплив особистості Василя Олександровича на роботу колективу Павлиської середньої школи висвітлено в книзі Н. А. Калініченко, Г. М. Перебийніс «Сучасники В.О.Сухомлинського».

Особливу увагу приділено розвитку творчості, ініціативи, професійної майстерності, самовідданості в педагогічній практиці директорів шкіл, вчителів, працівників відділів освіти, методистів.

Творчому розвитку педагогічних ідей вчителя, директора школи, вченого, мислителя, письменника В.О. Сухомлинського в умовах сучасної школи присвячено книгу Г.Клочек «Константи Василя Сухомлинського».

У трьох статтях, написаних в есеїстичній манері, Григорій Клочек піднімає ряд проблем, що стосуються сучасного осмислення особистості Василя Сухомлинського, його педагогічної спадщини, яка, на думку автора, є невичерпаною, тому що тримається на ствердженні трьох основних загальнолюдських цінностей: Любові, Добра та Краси.

У літопис історії педагогіки та школи назавжди вкарбувалося ім'я видатного педагога і вченого., воно набуло великої популярності в нашій країні і за кордоном. Його життя і педагогічна творчість — приклад подвижництва і високої громадянськості. Про життя, присвячене любові до своєї професії, розповідає книга А.Борисовського «В. О. Сухомлинский: книга для учнів»

«Людина лише тоді людина, коли вона людству друг» — ці слова якнайкраще підходять до особистості самого Василя Олександровича. Його називають великим діячем освіти, якому були властиві подвижництво, повна самовіддача, благородство. Сільський учитель і оригінальний теоретик педагогіки, талановитий директор школи, автор сотень віршованих і прозаїчних мініатюр, дуже скромна і сором'язлива людина, безстрашний, яскравий полеміст і публіцист — такою цілісною натурою постає перед нами В. О. Сухомлинський в повісті І. Цюпи «Василь Сухомлинський (Добротворець)».

Любов до дитини, ствердження добра, виховання красою — це три константи, «три кити» гуманної педагогічної системи Сухомлинського. Записи своїх розмов з Учителем на теми виховання використав письменник Борис Тарковський у своєму творі «Повість про вчителя Сухомлинського». Автор добре знав Сухомлинського особисто і розкриває образ людини дивовижної чистоти і благородства, яка зробила сенсом свого життя професію педагога, відданого високим ідеалам.

У багатьох напрямах педагогічної науки Василь Сухомлинський випередив час. Його педагогічну систему відрізняли певний романтизм і завищені очікування. Але коли в нації з'являється прагнення до самовдосконалення, тим більше вона починає приділяти увагу школі, проблемам виховання, тоді обов'язково актуалізується інтерес до спадщини Сухомлинського, який стверджував, що «все життя людини, все життя нашого суспільства залежить вирішальною мірою від того, яка буде моральна серцевина у нашої людини».

Професор Василь Василюк:

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

Не кожному судилося здолати такий високий життєвий рубіж. Не всі, хто цієї вершини досяг, наповнили її таким багатим змістом, як це вдалося зробити завідувачу кафедри біології, екології та методики їх викладання Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка, доктору медичних наук, професорові Василю Василюкові, автору більше 180 друкованих робіт, в тому числі 2 навчальних посібників, 7 патентів на винаходи, 3 авторських свідоцтв, 6 раціоналізаторських пропозицій.

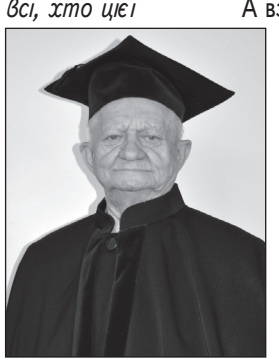

Сьогодні наша розмова з ювіляром проходить у зворушливій, невимушеній обстановці, з оглядом на поважний вік і багатий життєвий досвід.

– Василю Миколайовичу, життєвий старт – це, звичайно, дитинство. Які Ваші найяскравіші спогади з дитячих літ?

– Народився я 25 серпня 1938 р. в с.Новосілка Заліщицького р-ну Тернопільської області в селянській родині. Батьки для мене були і залишились на все життя взірцем працелюбності, справедливості, високого сумління. У 9-річному віці мені довелося бути живим свідком Голодомору, в 16 років уже працював поруч із дорослими: орав, сіяв, косив, збирав урожай. Дитинство припало на трагічні роки. Перед очима, як в кіно, пропливають сповнені жаху життєві кадри, які запам'ятаються назавжди: страшний день, коли я наполовину осиротів: мій батько, Микола Дем'янович, після приходу других «совітів» служив на Далекому Сході, а 1947 року до нас прийшла звістка, що він загинув на війні з Японією; жахіття ще одного чорного дня, коли біля сільради «енкаведисти» жорстоко вбивали патріотів-односельчан, а їх родичів виселяли на Сахалін, Курили, до Сибіру – так представники радянської влади розправлялися з тими, хто боровся за незалежність України (у нашому селі дислокувався цілий гарнізон цих нелюдів, які вночі виходили на своє криваве «полювання»); а ще розруха 1947-го... голод... бабуся позичила в сестри жита, щоб засіяти свій клаптик землі, бо вони з мамою ледве справлялися, щоб вижити в таких страшних умовах. Таке не забувається...

– Дитинство – це насамперед шкільні роки. Школа у Вашому житті: вчителі, предмети, однокласники. Яке місце належить їм у формуванні майбутнього доктора медичних наук, професора Василя Василюка?

– Шкільний період був тяжким, проте дуже цікавим. На весь перший клас ми мали один червоний олівець, щоб замалювати яблучка на малюнку. Не було ні ручок, ні зошитів, а про телевізор чи радіоприймач не було й мови. Не те, що в нинішніх школярів... Ходив до середньої школи пішки (в неділю туди, а в суботу назад, і в дощ, і в сніг, і в морози), бо транспорту тоді не було. Один раз на тиждень пошту із с. Касперівці в Новосілку доставляли кіньми. Єдиним вікном у світ для мене стала книжка: будучи постійним читачем бібліотеки, разом із книгами подорожував світом, знайомився з іншими країнами, дізнавався багато цікавого і корисного, насолоджувався художніми творами великих письменників і поетів. У школі були чудові вчителі. З особливою теплотою згадую вчительку німецької мови Олену Микитівну, у якої був одним із кращих учнів (до слова, і зараз продовжую вивчати цю іноземну мову).

1953 року, босий, голодний, у сякій-такій одежині, я прийшов до директора Касперівської школи, здолавши пішки 12 кілометрів, бо ж автобуси тоді не ходили. В кишені у мене було свідоцтво лише з однією четвіркою. Він подивився на мої успіхи й чомусь сказав, що після закінчення школи скерує мене в Дніпропетровськ, у політехнічний інститут. Це був рік смерті Сталіна – в школі оголосили траур, усі вчителі плакали, ридали...

А взагалі навчання в школі приносило мені велике задоволення, тому що педагоги були віддані своїй справі, талановиті, працелюбні і дуже любили учнів. Спочатку у мене була найяскравіша дитяча мрія: обрати таку професію, щоб вистачало коштів на їжу (в той час я завжди хотів їсти). Чомусь здавалося, що найбільше для цього підходить професія геолога чи пілота...

– «Школа – інститут» – це не просто короткий відрізок часу між випускними та вступними іспитами, а вибір життєвої стратегії, вектора всієї наступної життєдіяльності. Ваші життєві пошуки в цей період. Що схилило Ваш вибір на користь медицини?

По закінченні школи було чимало порад: директор школи радив поступати до лісотехнічного інституту, класний керівник – на філологічний факультет Львівського університету, вчитель географії – на вечірній факультет Політехнічного, вітчим хотів, щоб я пішов у сферу торгівлі. Та коли я бачив на власні очі багато страждань і смертей рідних, близьких людей, бажання стати лікарем почало домінувати над іншими: хотілося допомогти, зарадити, щось змінити для цих практично беззахисних односельців. Хоч і не був упевнений, що мені, простому сільському хлопчині, це вдасться.

Якось ми з бабусею були на ринку в Чернівцях, продавали різну селянську продукцію, щоб купити зошитів, ручки і т.д. Проходячи біля гуртожитку медичного інституту, я й кажу: «От якби вдалося вступити сюди й жити в цьому гуртожитку...». Бабуся у відповідь: «Якщо дуже захочеш, то так і буде!». Проте все-таки найбільшу роль на майбутній вибір професії зіграли слова моєї матері, що стали останньою краплею у моїх сумнівах: «Навіть священик віддав свого сина вчитися на лікаря!». Через рік, після успішного складання іспитів, я став студентом Чернівецького медичного інституту.

– Інститут, тим більше медичний, – це ціла епоха у життєвому і фаховому становленні особистості. Згадайте найяскравіші епізоди, віхи, колізії Вашого студентського життя.

– Не уявляєте, яка це була радість! Навчатися в медичному інституті на початкових курсах було доволі легко, я любив хімію, гістологію, біологію, філософію, історію. Фізіологія та анатомія людини давалися трохи важче, але моя наполегливість тут зіграла свою роль. Наш куратор Михайло Шевчук нас опікав, допомагав. Мені дуже пощастило, бо всі, хто мене оточував, були золотими людьми, уважними, чуйними, до того ж – непересічними особистостями. Чернівецький медичний інститут відкрили ще в 1944 році, і тоді більшість викладачів – професори, доценти – прийшли сюди з дипломами престижних університетів Європи. Маючи таку престижну освіту, вони були раді, що залишилися живими, не потрапили під колеса безжальної сталінської машини і можуть реалізувати себе як викладачі, отримати шанс на наукові пошуки. В кожного з нас вчителі вкладали серце та душу. Особливий інтерес у нас, студентів, викликали лекції з фармакології, які читав професор Григорій Пісько, що також був куратором нашої групи, а також професорів Олени Самсон, Володимира Трігера, Натана Щупака та інших.

Та був усе-таки момент, коли мені захотілося перевестися на біологічний факультет, але, як мовиться, розум взяв гору і я не вчинив цього необдуманого кроку. Згодом було бажання навчатися у Ленінградській військово-медичній академії. Але й воно минуло, тому я продовжив навчання в мединституті. Біохімія, мікробіологія були улюбленими предметами, вивчав із захопленням ці науки. Особливо мені запам'ятався останній курс і місто Кіцмань, де проходили субординатуру в районній лікарні. Завдяки головному лікареві ми мешкали та харчувалися в лікарні, але натомість не мали права виходити надовго за межі медичного закладу...

– Післяінститутський період у кожного свій, тобто своєрідний. Що було особливого у Ваших життєвих пошуках з дипломом лікаря в руках?

– У 1961 році, після закінчення навчання на лікувальному факультеті Чернівецького медичного інституту мене напрвили на роботу головним лікарем дільничної лікарні у село Королівка Борщівського району на Тернопіллі. Щоправда, тоді я вже обрав собі супутницю життя, але дуже хвилювався, чи її батьки погодяться на цей шлюб, бо я з простої родини, а батько моєї обраниці обіймав високу посаду – був секретарем райкому партії. Гадав, якщо нічого не вийде, то просто викраду свою кохану й майнемо удвох на Донбас чи на Північ. Однак усе склалося як належить, бо в цьому плані у мене була солідна «група підтримки», тобто майбутня теща, яка, до слова, зверталася до мене лише на «ви» й «Василю Миколайовичу». Я її полюбив синівською любов'ю, бо завжди відчував таке піклування, як від рідної матері. Отож уже разом з дружиною ми почали освоювати професійну ниву. Хочу зауважити, що робота в сільській місцевості мала особливий, так би мовити, колорит, але, як молодий спеціаліст, я завжди хвилювався, щоб не допуститися лікарської помилки. Тому і днював, і ночував у лікарні, при мені завжди були підручники, довідники. Як і раніше, багато читав професійної літератури. Навів контакти навіть з директором аптеки, аби в разі якихось неточностей у написанні рецепта виправити помилку. Згодом розпочалася нова сторінка моєї терапевтичної практики, але вже на посаді лікаря-ординатора Тернопільського обласного госпіталю інвалідів війни в місті Заліщики.

– Шлях у науку... Як поєднувалась теорія і практика у конкретній життєдіяльності науковця і лікаря (наукова і фахова творчість)?

– Саме у цей період на курсах в Харківському інституті підвищення кваліфікації лікарів слухав лекції майбутнього академіка НАМН України Любові Малої. Там я й «заразився» таким вірусом, який має назву «наука» (хоча, напевно, він поселився в мені ще з часів навчання в інституті). А тут оголосили доленосне для мене рішення: кафедра терапії Харківського інституту підвищення кваліфікації лікарів дає мені направлення в аспірантуру, також була рекомендація й від Тернопільського облздороввідділу і пропозиція вступити до клінічної ординатури. Я погодився на ординатуру, з'ясувавши, що заняття відвідуватиму ті ж, що й аспіранти. Наукові дослідження, започатковані під час клінічної ординатури, заклали основу всіх моїх подальших розробок. Відтак мене скеровують на кафедру нормальної фізіології до Львівського медичного інституту, де на той час її науковці освоїли найновіші методики з ферментології. Моя наукова робота присвячена, власне, цій тематиці, зокрема визначенню активності ферментів у хворих на пептичну виразку. Завдячуючи завідувачу кафедри, професорові Якову Склярову, моєму наставникові й керівникові з освоєння цих методик, Лідії Карпенко та й іншим працівникам, за два роки я підготував та успішно захистив в Чернівецькому мединституті кандидатську дисертацію на тему «Активність деяких цитоплазматичних ферментів (холінестерази, моноамінооксидази, гістамінази) у хворих на виразкову хворобу та хронічний гастрит».

– Чим було наповнене Ваше життя у період від кандидатської до докторської дисертації?

– Життя було наповнене подіями, несподіваними пропозиціями. Мені повідомили, що є місце асистента в Киргизькому медичному інституті на кафедрі факультетської терапії в місті Фрунзе (нині – Бішкек). Незважаючи на те, що в мене малолітній син, я придбав квиток на літак. У цей райський куточок з'їжджалися колишні переселенці із Сибіру, люди шукали кращого місця для життя. Для мене ж цей період життя став своєрідним випробуванням на міцність, професійну зрілість. Окрім роботи в інституті, одночасно працював ще й в реанімаційному відділенні столиці Киргизії, в Республіканській клінічній лікарні, консультував мешканців міста Фрунзе під час ургенції в санавіації. Але спочатку доля мені піднесла сюрприз: я винайняв квартиру, завіз вугілля та написав дружині, щоб приїздила. Лише на сьому добу дісталася вона нашого помешкання. Зустрівши дружину, сина та тещу, зранку вже відбув на летовище, бо мав чотиримісячні курси підвищення кваліфікації в Новосибірському медичному інституті. Отож бачилися ми лише півдоби. В Новосибірську я, звісно, відвідував курси, але треба було забезпечувати сім'ю, тож ще влаштувався лікарем на підстанцію швидкої допомоги «Затулінка», де згодом мене призначили головним лікарем. Наукове життя в Новосибірському мединституті, як кажуть, било джерелом: там працювали багато визначних науковців, ректором був академік АМН СРСР, професор Ваіль Казначеєв. Пригадую їхні наукові конференції, де активно розвивали тему генетики. Професор Казначеєв читав неперевершені за своїм науковим наповненням лекції. Також мене зацікавили книжки з методології діагнозу, які принесли на кафедру його учні. Аби опанувати викладений у них матеріал і використати в клінічних дослідженнях, я витратив більше десяти років і все, чого досягнув, виклав у власній статті «Основи клінічного мислення».

Роботу над докторською розпочав ще 1969 року. Продовжував у 1970-х роках, після повернення в Україну, де працював асистентом кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб Тернопільського медичного інституту. Це були, так би мовити, фрагментарні дослідження, підготовка до серйозної праці. Робота тривала навіть під час відпусток. Під керівництвом видатного вченого, члена-кореспондента АМН України, заслуженого діяча науки та техніки України, керівника Науково-дослідного медико-токсикологічного центру Г.Т.Піська впродовж багатьох років вивчав вплив етонію на процес загоєння експериментальних ушкоджень шлунка на білих щурах і морських свинках. 1986 року підвищував кваліфікацію на кафедрі пропедевтики внутрішніх хвороб першої медичної академії ім. Сєченова та водночас виконував і певні дослідження майбутньої докторської дисертації «Гістоавторадіографія: вплив етонію на процеси регенерації слизової оболонки шлунка на білих мишах». Чотири рази мою докторську дисертацію не затверджували, бо не було рішення фармкомітету, а потім перед самим захистом мене викликали до Москви у фармкомітет захистити свій препарат Етоній. Так, завдячуючи препарату, захистив дисертацію. Це було 25 травня 1990 року. І вже у вересні я отримав диплом доктора медичних наук.

Й У 80 – ДУМАТИ І ТВОРИТИ ДОБРО!

– Яке місце у Вашій професійній біографії посіла Кременецька гуманітарно-педагогічна академія?

– Академія – це моє улюблене місце

роботи, куди мене довгий час запрошував ректор, професор Афанасій Миколайович Ломакович. І ось уже сім років я тут! І ніскільки не жалкую: тому що я є членом

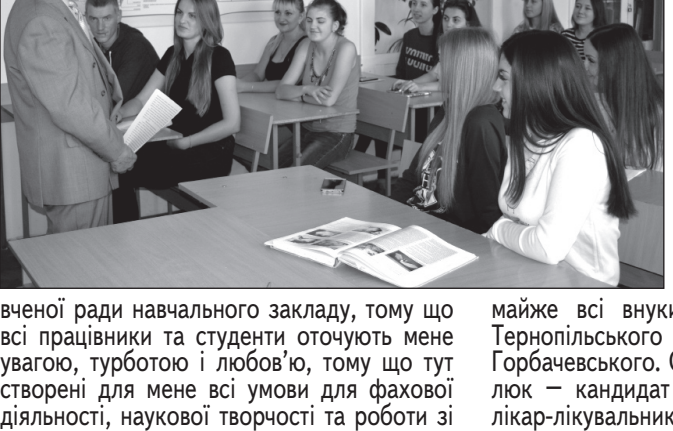

вченої ради навчального закладу, тому що всі працівники та студенти оточують мене увагою, турботою і любов'ю, тому що тут створені для мене всі умови для фахової діяльності, наукової творчості та роботи зі студентською молоддю. Коли зрідка виникають якісь проблеми, мені на допомогу радо приходять колеги, зокрема Неля Цицюра, Тетяна Бондаренко, а також «комп'ютерний бос» Андрій Цеголко. Всім їм я щиро вдячний. Я насправді відчуваю себе своїм у цій великій і дружній родині і з задоволенням ділюся з усіма набутим досвідом знань.

– Життя – не лише наука чи фах, а й у першу чергу та в найбільшій мірі – сім'я. Як почувала і почуває себе Ваша тріада «наука – робота – сім'я»? Бо й тут у різних людей буває по-різному: сім'я або стимулює, або гальмує, або виявляє байдужість...

– Змушений зізнатися і визнати, що робота забирала чи не найбільше часу; левову долю доводилось віддавати науці; решта часу, як не прикро, лишалося на поодинокі краплини радісного спілкування із сім'єю. Я безмежно вдячний своїй дружині за розуміння, терпіння, допомогу і підтримку у такий нелегкий період мого наукового становлення, професійного сходження, що саме припав на час самовизначення і самоствердження дітей.

– Батьки радіють, коли їхні діти продовжують батьківську справу. Батьки радіють і тоді, коли діти ідуть іншими шляхами, досягають успіху в інших сферах. Чим радіє професор Василюк як батько і як дідусь?

– Ми з дружиною Оленою Олександрівною разом пройшли 57 років сімейного життєвого шляху, на якому було багато світлих моментів, що стосуються успіхів наших дітей і внуків. Як наслідок – створення своєрідної династії медичних працівників: дружина після закінчення біологічного факультету ЧДУ працювала медсестрою; Обоє дітей і майже всі внуки – випускники Тернопільського ДМУ ім. Івана Горбачевського. Син Віктор Василюк – кандидат медичних наук, лікар-лікувальник, ендоскопіст вищої категорії, терапевт-рентгенолог діагност з УЗД; дочка Надія – лікар-педіатр та провізор (після закінчення Харківського національного фармацевтичного університету); внук Леонід Василюк був директором Бережанської гімназії ім.Богдана Лепкого, нині працює хірургом, має золоті руки і чуйне серце; внук Ярослав Василюк здобув юридичну освіту і працює за спеціальністю; внук Олександр Кравчук – студент фармацевтичного факультету ТДМУ; внучка Кравчук Катерина – десятикласниця. Дві невістки (по синові і по внукові) і зять також пройшли шлях навчання в ТДМУ: Наталія Василюк – педіатр, Руслана Василюк – лікар-лікувальник, косметолог, Петро Кравчук – лікар-лікувальник, фармацевт. Правнук Олексій поки що не визначився з майбутньою професією, тому що минулого року

тільки почав свій шкільний шлях.

– Де черпаєте свої життєві сили? Чи знаходите час для спілкування з ровесниками?

– Джерело моїх життєвих сил – родина. Дружина, Олена Олександрівна, – мій найкращий друг по житті та помічник у всіх починаннях. Багато радісних миттєвостей, наснаги до життя дарують мені діти й онуки.

Під час занять у Кременецькій гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка із задоволенням спілкуюся зі студентами, розумію і «читаю» їх. А ровесників з кожним роком стає дедалі менше...

– Ваші побажання молодому поколінню: якими шляхами йти, щоб досягти успіхів у наш непростий час загроз і викликів?

– Насамперед – знати історію свого народу, поважати свою державу, батьків, себе поважати. І ще постійно вчитися, щоб розрізняти правду і фальш, добро і зло, дотримуватися здорового способу життя. А найголовніше, як казала моя бабуся, – це думати і творити добро!

– 80 – це багато? Мало? Оптимально? Скільки в них оптимізму і скільки песимізму?

– Песимізм заключається в тому, що дуже хочеться, щоб люди жили і працювали довше, років до 140, у вільній від насилля країні! Є багато невикористаного ресурсу, не здійснених задумів. Проте оптимізм наповнює душу при «споглядданні» недаремно прожитих літ, від тих паростків, які ростуть і розширюють генеалогічне дерево роду, від праць, які зможуть допомагати людям як нині, так і в майбутньому.

– Хай же всі Ваші наступні роки будуть сповнені світлою радістю, спонукають до нових успіхів, пошуків і здобутків, здоровими й успішними будуть діти, онуки та правнуки, а над рідною землею нарешті зійде сонце істинної волі, щастя і добра! З роси і води Вам, славний Ювіляре!

ТЕМА ДИСКУРСУ – МЕДІАОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Інститут мовознавства ім.О.О.Потебні та Інститут української мови, Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, Інститут вищої освіти та Інститут психології ім.Г.С.Костюка НАПН України, факультет іноземної філології НПУ ім. М.П.Драгоманова, Інститут філології КНУ ім. Тараса Шевченка, Національна музична академія ім. П. І. Чайковського та Видавничий Дім Дмитра Бураго провели в Києві XXVII Міжнародну наукову конференцію «Мова і культура» ім. професора Сергія Бураго, присвячену 100-річчю Національної академії наук України. Учасників наукового форуму вітали академіки НАН України:

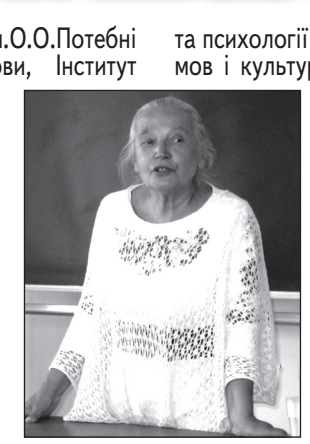

віце-президент НАНУ Сергій Пирожков, ректор КНУ ім. Тараса Шевченка Леонід Губерський, директор Інституту літератури ім.Т.Г.Шевченка НАНУ Микола Жулинський, директор Національного музею Тараса Шевченка Дмитро Стус та інші.

На пленарному засіданні українські та зарубіжні науковці аналізували академізм як парадигму сучасної гуманітаристики, шляхи формування української лексико-графічної парадигми, створення спільного майбутнього у сучасному переломленому світі, аксіологію Біблії тощо. Секційна робота була спрямована на дослідження філософії та психології мови і культури, національних мов і культур у їх специфіці та взаємодії, лінгвокультурологічної інтерпретації тексту, міжкультурної комунікації, мови сучасного мистецтва та мови засобів масової комунікації, на висвітлення проблем художньої літератури у контексті культури, теорії і практики перекладу, культурологічного підходу до викладання мови і літератури.

У рамках Міжнародної конференції відбувся XII Міжнародний круглий стіл «Медіаосвітні технології у навчальному процесі», з яким тематично синтезувався non-stop-24 «Медіаосвіта у сучасному соціокультурному просторі». Обидва наукові форуми об'єднували їх ініціатори й організатори – доктор педагогічних наук, професор Ганна Онкович, відома нам багаторічною творчою співпрацею з науковцями нашої академії, та Валентина Бойко – головний редактор «Інформаційного збірника для директора школи та завідувача дитячого садка» МОН України. Учасники згаданих зібрань обговорювали питання філософії та специфіки медіакультури, характеризували медіаосвіту як інтелектуально-комунікативну мережу, визначали тенденції її розвитку та шляхи вдосконалення, висвітлювали конкретні складники медіадидактики (педагогічна блогодидактика, вікідидактика, пресодидактика, медіадидактика вищої школи), аналізували проблему протидії кібербулінгу з метою формування медіаімунітету у школярів і студентів, рівень медіаграмотності в Україні та за рубежем тощо.

Кульмінаційним моментом круглого столу стала презентація унікального видання «Абетковий словограй: тавтограми, монофони (Українська абетка з текстів, де всі слова на одну літеру)» з участю автора ідеї і наукового редактора книги, професора Ганни Онкович і провідних авторів текстів. Серед них – літературний редактор газети «Замок» нашої академії Ніна Багнюк, перу якої належить 33 прозових і поетичних твори «Абеткового словограю...» (практично на всі літери абетки, в тому числі на «Ь»), а також розкриття абревіатури книги «УСЯ АБЕТКА»: Унікальне Словесне Явище – Антологія Багатоголосся Ефектних Тавтограм Колективу Авторів. Упорядкування книги здійснила один із найпродуктивніших авторів, молода вчителька з Дніпропетровщини Наталія Мавдрик.

Тексти «Абеткового словограю...» представлені у різних літературних жанрах, пройшли практичну апробацію в мережі Інтернет і не тільки відтворюють лексичний запас, а й ілюструють невичерпне багатство українського слова, спонукають до подальшої мовотворчості, виступають ефективним дидактичним матеріалом для вчителів української мови, мовознавців, студентів-філологів. Вагоме значення книги підтверджене фактом публікації її фрагментів «Інформаційним збірником...» МОН України (№ 5, травень 2018 р.) в рубриці «Тема номера». У статті ««Абетковий словограй» у навчально-творчому освітньому процесі» зазначається, що тексти книги «можуть стати ефективним засобом активізації уваги й творчих здібностей педагогів, студентів, учнів, сприяти засвоєнню теоретичних знань під час творення текстів у різних формах і жанрах... «Абетковий словограй» – крок і поштовх до утвердження думки, що українське може бути домінантним, адже основна функція мови – націєтворча».

Літературно-мистецька сторінка

Мільярд миттєвостей із поетичної вічності

Роман ДУБРОВСЬКИЙ, кандидат філологічних наук

Коли зливаються воєдино натхнення і майстерність, тоді народжується шедевр. Саме ці дві стихії присутні у книзі Анатолія Янкова «Життєве. Вічне й миттєве...». Перша стихія бурхлива, мов той водограй, швидка, мов спалах блискавки, а ще... а ще по-молодецькому нестримна. Читаєш вірші – і наче бачиш автора – юнака, котрий щодня пізнає такий цікавий і водночас такий загадковий світ. Здається, він ладен піти у тисячі напрямків одночасно, аби якнайшвидше втамувати свою жагу до знань. Аж раптом знаходиш «Візьму перо та в горно-піч, / З вогнем і словом віч-на-ніч...» і розумієш, що десь погоня за невловимою миттю закінчується, що мить проростає у Вічність, що перед тобою, читачу, постає життя – чиєсь особисте і цілого народу... Так ось же він – художній задум Майстра. Це ж бо і є ота друга стихія – виважена, повільна. Її витоки – це й наш із вами первень. Поезія Анатолія Янкова напрочуд історіософська. У ній кожна деталь наповнена магічно-символічним змістом. У ній немає дрібниць, бо ж із малого народжується велике, у найменшому вчинку проявляється наша духовність.

Не можна не звернути увагу на лексичне багатство віршів, які увійшли до збірки. Досконале володіння словником власної мови доповнюється вдалими «вкрапленнями» іншомовних елементів. Це й не дивно, адже автор – справжній поліглот. От і стають його вірші інтертекстуальними, полікультурними, навіть інтермедіальними! Натхнення й досвід знову сплелись воєдино... Часто рядки звучать так просто і так глибоко! Чого вартує лишень антитеза «модерн-хати і ретро-душі» або прозопопейно-метафорично-асонансно-алітераційно-філософське «час чвалає на волах»! А скільки тут синонімів! І кожен знайшов своє місце, кожен стилістично виправданий та виразний! Часто в поезіях збірки зустрічаємо окремі «штришки», фрагменти, з яких самі вимальовуємо цілісну панорамну картину. Здається, то і є оті миті, що невпинно формують Вічність.Гортаючи сторінки книги «Життєве. Вічне й миттєве...», відчуваєш потужний вплив фольклорної традиції на формування ідіостилю автора, а ще – справжній антеїзм, синівську любов і тяжіння до рідної землі, де «Марків млин, місток і став / І човен не дірявий».

Минуле і прийдешнє, земне і небесне сплелися в енергетично потужному поетичному вінку поезії Анатолія Янкова. Збірка наділена особливою синергією, адже кожен, хто її прочитає, отримає благословення Словом, а воно, як відомо, було на початку віків.

ЧУТТЄВЕ. ВІЧНЕ І МИТТЄВЕ...

Анатолій ЯНКОВ

***

Люблю так радості життєві –
Вони – струмочки швидкоплинні,
Такі недовгі та миттєві...
Не будуть потім – тільки нині.

Над полем жайвір – соло літа.
Його так чутно у зеніті...
Аж кров нуртує розігріта,
Як вітер десь у верховітті.

Січуть холодні краплі... Осінь...
Насупився бір і сад посивів...
Та серце спокою не просить:
Іду між люди, в гомін, в ниви....

Минають радості життєві –
Таки недовгі – лиш миттєві.

МАМІ

Рвучись у світ, я кволий видав крик,
Всмоктав молочний запах чорнобривців
І під тривожні шуми верб, осик
Посіяв те, що мав, на своїй нивці.

Навчала, мамо, вірність берегти,
Впізнать себе в чужім різноголоссі.
Ростуть жита (а там були ж хрести...).
Говорять душі – чутно їх в колоссі...

Йдучи по краю осені життя,
Провалля зимних днів не оминаю
І не шукаю в весни вороття –
Радію збіжжю днів і літ врожаю.

Іде життя – комедія і драма...
Де ж те життя, твоя дитина, мамо?

***

Вітчизна – смуток у життєвій смуті,
Потік сухий на вижатій землі,
Квітучий край, застиглий на розпутті,
Новий бутон на в'ялому стеблі.

Вітчизна – воля й слово Отченашу,
Розкутий дух, що був у ланцюгах.
Мою Вітчизну, Батьківщину нашу
Здобули важко – на сльозах, кістках.

Вітчизна – доля з витоків батьківських,
Терпіння і покірність до пори,
Надійна сила вправних рук синівських,
Пташиний спів і щебет дітвори.

Не гасне сонце. Світять в небі зорі...
Люблю Вітчизну в радості і в горі.

***

Несу я свічку до ікони
В святому храмі у столиці.
Запам'ятать би це до скону!
А вкруг обличчя, лики, лиця...

Ясні, веселі, гордовиті,
Сумні, похмурі, невпізнанні.
На тлі вогню в затишній хаті –
Святого очі невблаганні!

У душу, в темінь проникають,
Без свічки бачать і незриме,
Де іскри совісті літають
Й бажання жити незбориме.

Там спалах щедрості й довіри,
Надії ватра чи жарина,
Нікчемні вугляки зневіри –
Усе там є, бо я – людина.

Погасла свічка. Вмерла димом...
Тьмяніє холодно ікона.
Земне життя – то завжди диво:
В землі – коріння, в небі – крона.

БОЛИТЬ

Нова воля, Герб і Стяг.
Знов виток, чи, мо', зигзаг?
Влада наша? Ніби так.
Затанцюємо гопак.

Шаровари, рушники...
Шаблі, піки, козаки...
Славим, що було колись.
Ще раз в ради подались.

Засідають у верхах,
Руки тягнуть – вниз по швах.
Що там поле і батіг,
Коли ділиться пиріг!

Хто ж впрягатиметься в плуг?
Хто піде косити луг,
Сіять жито чи орать?
А худоба, сіножать?

Хоче знати син і внук,
Чом слова – порожній звук
Стільки літ і поколінь?
«Хай живе!». Тепер – «Амінь!».

То було «Ура, ура!»,
Прапори і мішура...
Зараз – долар, був – купон.
Бізнес – новий гегемон.

Інші гасла – не життя.
Де ж обіцяне пуття?
Засукаймо рукави:
Находилися «на ВИ»!

ОСІННІЙ САД

Стоїть садочок здичавілий
І сизі хмари впереміж,
Маячить голий і змарнілий,
Січе сльота, неначе ніж.

Чорніють змоклі силуети,
Примар мережива сумні,
Немов забутії портрети
В старенькій хаті на стіні.

Стіка по стовбурах водиця,
Змиває плями на корі.
Скоцюрбилась на гілці птиця –
Тут гибнуть їй аж до зорі.

Запав той сад мені у душу –
Весняний, ніжний, молодий...
Даремно серце своє сушу,
Бо кожен з нас був не такий.

***

Колихав калину в полі вітер,
Хвилював і пестив пишні віти,
Загравав то з листям, то із квітом,
Зізнавався в коханні перед світом.

Вигиналась юнка непокірна:
«Залишайсь зі мною – буду вірна!».
Ще сильніше вітер віє знову,
Затіва душевную розмову.

До землі схилилася калина.
У поклоні – вірність лебедина.
Поправляє вітер скромні шати:
«Не мені, видать, тебе кохати.

Доганяю долю я на волі,
А вона – десь у широкім полі.
Не візьму твій цвіт я із собою –
Залишайсь довіку молодою!».

...І з тих пір калина не старіє,
Не страшні їй зими, снігові.
Плодом-кров'ю завжди червоніє,
А над нею в полі... вітер віє.

***

Отам живу, де протікає Іква,
Що живить ґрунт крейдяний, крем'яний.
Вона ласкава, щедра і привітна,
І її цілунок справді рятівний.

А та краса, що схована в туманах!
А цнота в сонмах тихих берегів!
Пливе спокійно по прадавніх ранах,
По руслах, вирах нових літ і днів.

Вона – не Темза, не розкішна Сена,
Бо не закута в камінь дорогий.
Вона – на волі! Юна наречена!
Їй до лиця – світанок голубий.

Колись вмивала рани спозаранок,
Поїла спраглих коней козаків,
Дітей купала рідних волинянок
І чула гул мортир, весільний спів.

...Зміліла річка. Помутніли води.
Сплива сміття обманутих надій.
Пішли чужинці і втекли заброди...
У небі свідки – Риби й Водолій.

***

У древньому місті, де Бона-гора,
Де Скелі Дівочі та річка Іква,
Проходить студентське життя молоде,
Що вічно зелене і завжди цвіте.

Згадаймо, що був тут Тарас молодий,
Жила Українка, Словацький палкий.
Повага і шана великим умам!
Їх гідними бути належить і нам.

Для нас храм науки відкритий завжди.
Хай нас він оцінить за наші труди,
Щоб вміли ми людям творить благодать,
Дітей щоб зуміли зростить і навчать.

По всій Україні є друзі у нас,
Ми різні – єдині, бо так велить час.
Дороги нелегкі – нема вороття!
Чи ж буде щасливим все наше життя?

Вертайтеся часто на рідний поріг,
Де Черча і Замок, де Ірва-потік.
Злітаймось, як птахи, до свого гнізда,
Щоб пам'ять про молодість нашу жила.

***

Коли буває так, що я себе питаю:
Для чого я тут є? Чи не марную час?
Я бачу ті хати, яких уже немає,
І очі тих людей, котрі пішли від нас.

Вони вбирали світ – і не змогли ввібрати,
Ловили кожну мить, як я тепер ловлю.
Не зміг ніхто із них і я не зможу взнати,
За що любили світ, як я його люблю.

Коли не раз, не два у нетрях сьогодення
Кидає зверху вниз і знизу догори,
Коли душа болить, але ще є натхнення, –
Тоді мені найближчі зорі, явори...

Про що вони кричать, творіння мовчазні?
Про те, що час збагнуть нам,
сущим на землі.

Літературно-мистецька сторінка

Пізня поезія душі...

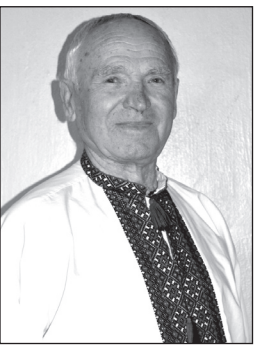

Ярослав ДРАНЧУК *народився в с.Липовиця Рожнятівського району, що на Івано-Франківщині, в селянській сім'ї. Пережив Другу світову війну, Голодомор. Закінчив середню школу, Станіславську торговокооперативну школу, Вище ревізорське училище Центросоюзу в Краснодарі та Кременецький лісотехнічний технікум. Нині живе в с.Білокриниця Кременецького району. Доглядає город і пише вірші, які заповнюють його самотню душу. Поезії друкувалися у восьми збірках, окремі з яких читають українці в Аргентині, Англії, Іспанії, Італії, Греції, Росії. Пропонуємо вашій увазі твори зі збірки «Пізня поезія».*

РІДНА ЗЕМЛЯ

В далеких Карпатах у лузі калина
Гілля нахилила, бо грона червоні
Висять над водою, як в лісі малина,
Де грався малим я над Чечвою в зворі.
Я там народився і побачив світ,
Тай бігав до школи в селі ізрання.
Там щасливо прожив 12 тих літ,
Де була прекрасна родина моя.

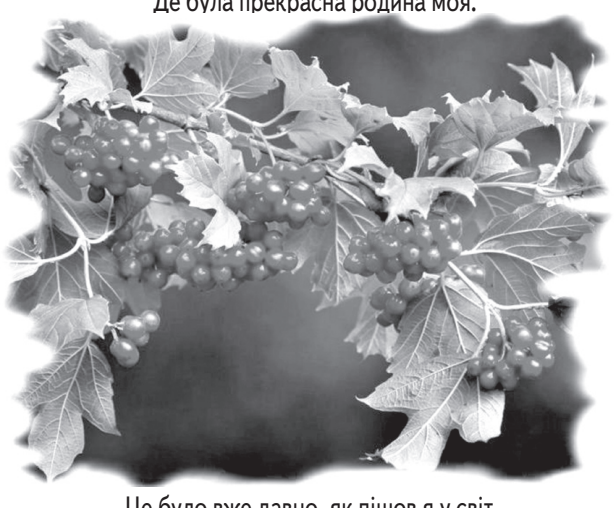

Це було вже давно, як пішов я у світ,
А в лузі калина шумить ще зелена;
З тих пір проминуло уже скільки літ,
Де ж ділася давня моя наречена?
А над калиною пташки вже щебечуть,
Дивляться звисока, чи додому йду,
Й проноситься голос, немов за мною плачуть,
Заводять за мною, чи додому прийду?
Посадив калину в себе біля хати,
Щоб про мене пам'ять колись ще була,
Де мене маленьким зустрічала мати,
І щедрим врожаєм родила земля.
Посадив калину, хай рясніє цвітом
І занесе грона у далекий світ,
А я на чужині з батьківським привітом
Залишив по собі калиновий цвіт.
Колись повернуся відвідать родину,
Прилечу додому під рідний поріг,
Не забуду рідну малу батьківщину,
Що ждатиме сина з далеких доріг.
Подивлюсь: калина росте біля хати
Ті грона червоні побачу здаля.
З радістю зустріне, наче рідна мати,
Приголубить рідна карпатська земля.

НА ВІЙНУ!

Ой, не плачмо, не стогнім, помочі немає:
Напала орда зі Сходу і народ страждає.
Гуртуймося, українці, йдім край захищати,
Берім зброю всі у руки, будем воювати.
Не ховайтеся в Росії і в інших країнах,
Бо нам ніхто не поможе, будем в голих стінах.
Не надіймось ми на Захід, що вони поможуть,
Бо на словах, не на ділі, помагати можуть.
Ой, не плачмо, не стогнімо, нехай прийде поміч:
Один Бог нам допоможе, як буде ця січ.
На Донбасі ворог звів своє павутиння,
На нас, людей, як на звірів, немає терпіння.
Б'ють по містах і по селах, гради випускають,
Ллється кровця українців, совісті не мають.
Ці ведмеді-дикуни не хочуть робити,
Завойовують країни, щоби добре жити.
Депутати Верховної і ви, урядовці,
Йдіть країну захищати, не грійтесь на сонці
На Канарських островах, бо буде руїна,
Не тлумитеся, не бийтеся, – стогне Україна,
Бо пора вже в Україні порядок навести:
Олігархів і злодіїв з лиця землі змести.
Як на Сході цвіт наш гинув за неньку Вкраїну,
Набивали ви кишені, робили руїну.
Колись прийде Божий Суд, спитає Всевишній,
Що зробили задля фронту ви, пани колишні?

НАД НАМИ ЗНУЩАЛИСЯ ВІКАМИ

Ми були добрі «старшим братам»,
Їм пробачали знущання віками
Та все прощали помсту катам,
Які сміялись над нами.
Після тортур запитуєм: хто ми?
Чом боротись із ними не було відваги?
Нас же вони рівняли з рабами
І відсилали в сибірські ГУЛАГи.
Вже пора зрозуміти: не раби українці,
Тільки вічно в Росії були безголосі.
Бо хотіли кати, щоб були ми, як вівці,
Віками голодні, принижені й босі.
Ми ж ворогам дозволяли було
Сміятися з рідної мови,
Терпіли в злиднях все їхнє зло
І слухали «дружні сердечні промови».
Де ж той наш вождь, що зуміє сказать:
«Досить знущатися! Буде Вкраїна!
Дороги для нас вже немає назад:
Поставимо наших катів на коліна!».

Я НАРОДИВСЯ В УКРАЇНІ

Я українцем народився,
Ним є і ним я буду,
І до кінця свого життя
Вкраїни-неньки не забуду.

Вродився українцем я,
В пеленах мами розвився,
Із мовою вкраїнською
Навіки я вжився.

Тільки в Україні житиму
Та служить їй буду.
Чесний, гідний, працьовитий
Рід наш не забуду.

Зостанусь я українським
І вірним їй сином.
Не буду п'яним, як москаль,
Шлятись попід тином.

Мої прадіди, батько і мати,
Сестри і рідна дружина,
Мої діти, правнуки-внуки –
Українська у нас вся родина!

Нам досить московське ярмо тягти!
Женімо орду і не будем тужить!
За сонце ясне і неба блакить
Час настав Україні вже вільно жить!

ЗАНЕСЛО В СВІТ УКРАЇНЦІВ

Червону калину птах занесе
У дзьобі в світи з України.
Вісточку українцям з дому принесе.
Чи вибрався рідний край із руїни?

Прощаються діти із землею рідною,
Розкидані в світ від біди і війни,
Живуть там у серці лише з Україною
І думками про рідних: як там вони?

Привезуть на чужину святої землі,
Бережуть рідну мову, вкраїнські пісні.
Лиш там не співають наші солов'ї,
Не росте калина на чужій землі.

Роз'їхались сини від родини
В далекі світи, щоб краще прожити,
Від рідної неньки, неньки-України.
За нею постійно будуть тужити.

Будуймо Вкраїну, щоб ніхто не тікав,
Щоб була робота, краще було жити,
Щоб до дітей-сиріт кожен повертав
У радості й мирі Вкраїні служити.

ЯК ДАВНО ЦЕ БУЛО

У горах заросла стежина,
Звідки я подався у світи.
Де та рідна хата і маржина?
Все змінилось. Як той сум знести?

Знов бачу серцем ту високу стріху,
З якої все дивився в небеса.
В дитинстві стільки радості і сміху
В потоках вод гірська ріка несла!

Десь там перед хатою були ясени
І яблуня в саду рясно цвіла.
Я бачив яскраві дитячі сни,
А нині стежина туди заросла.

Давно це було все, ой, дуже давно,
Як мені під вікном щебетали пташки...
Тепер постарів і дивлюсь у вікно,
Бо тут, на Волині, промчали роки.

Я ріс довго так і давно в чужині,
Уже й покоління вдома змінилось.
Все згадую, дещо я бачу у сні,
Бо в пам'яті дещо таки залишилось.

СПЛИВАЄ ЧАС

Спливає час... Спішать у вічність друзі...
Опадає з дерев у саду весен цвіт.
Восени знов трава висихає у лузі.
Ну а ми все сумуєм за щастям минулих літ.

Глуха старість веде жорстоку самоту,
Де серце плаче у безсонну ніч.
Надворі холод переходить у сльоту.
А я у хаті з самотою віч-на-віч.

Люба дружина померла вже давно.
Сам сирота, як тополина в полі,
Лиш часом мовчки дивлюсь у вікно,
Сумую-плачу в хаті, як в неволі.

Ні з ким розвіять думку ту,
Нема розмови і порад нема,
Зайду у хату вже пусту,
Сиджу я вдома дотемна.

Отак стрімко летить життя у безвість,
Вже осінь пізня тіло гне додолу.
Ніхто з рідні не принесе радісну вість
До мого самотнього дому.

Поволі я готуюсь в дальню даль,
Спішу у вічність, як колишні друзі.
У серці залишається печаль:
Прожив життя я власне у напрузі.

Пройшло життя, та переважно в тузі:
Що доброго для України я зробив?
Сніг замітає і стежину в лузі,
І землю рідну, яку так любив...

ТИ ПРИХОДИШ ДО МЕНЕ У СНИ

У дворі біля рідної хати вже сніг і морози...
Тут матуся мене колисала в колисці колись.
Ти прости мені, мамо, за всі твої муки і сльози,
Коли діти твої журавлями у світ здійнялись.
Так, матусю, малим ще подався я з рідної хати,
Бо нелегка судьба мене гнала в далекі світи.
Та за мене молилась, тужила і плакала мати,
Щоби біль від розлуки було мені легше нести.
Пам'ятаю, ходила ти у вишиваночці новій,
Як покрилась твоя голова туманом сивини.
Своє серце несла за дітей ти у смутку і слові.
...Моя старість приходить з тобою до мене у сни.
Мене гнали літа неспокійні у світ з буйним вітром,
Коли біль першим снігом на зранене серце упав.
Всиротіли край хати й померзли згорьовані квіти,
Ті, що мама садила, а я їх їй не дарував.
А тепер, коли домом тобі уже стала могила,
Я несу і кладу тобі квіти щоразу з весни
І за спокій твоєї душі молюсь, матінко мила.
Ти ж приходиш до мене в мої неспокійнії сни...

ДИТЯЧИЙ ПЛЕНЕР СТАЄ ТРАДИЦІЙНИМ

Ольга ДУХ, кандидат біологічних наук

У нашому місті відбувся ІІІ дитячий пленер «Я малюю історію свого міста», в якому брали участь юні митці з Кременця і Кременеччини, Монастириська і навіть п'ятирічна Анастасія Клокова з Москви – донька корінних кременчан. Майже три десятки дітей віком від 4 до 16 років малювали об'єкти історичної та культурної спадщини Кременця, взаємозбагачувались у спілкуванні, раділи власному успіху й успіхам своїх друзів, зростали у мистецькому плані. У малюнках маленьких художників втілились творча атмосфера, святковий настрій, щирість і дитяча любов до рідного краю.

Роботи учасників пленеру стануть змістом кишенькових календариків на 2019 рік, як це було з дитячими малюнками, виконаними на попередньому пленері. Діти отримали Сертифікати учасника пленеру та сувенірні подарунки.

Пленер підготували і провели ГО «Кременецька екологічна ліга», відділ у справах сім'ї, молоді та спорту Кременецької міської ради та кафедра методики викладання мистецьких дисциплін Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Творчий запал юних майстрів пензля стимулювали і підтримували кандидат біологічних наук, доцент Ольга Дух, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри Олександра Панфілова та її колеги-художниці Юлія Янчук і Світлана Ткачук.

ДО ОНОВЛЕНОЇ АЛЬМА-МАТЕР

ЧЕРЕЗ 35...

Валентина ШПАК

Випускники спеціальності «Трудове начання» 1983 року (групи А, Б групових керівників Дмитра Мельника і Степана Нечая) прибули до рідного навчального закладу майже у повному складі, за винятком трьох чоловік, які не з'явилися, і ще трьох, які, на жаль, вже ніколи не зможуть приїхати.

Зустріли гостей доктор педагогічних наук Микола Курач і викладачі педагогічного коледжу Юрій Цимбалюк та Олександр Ємець. У старовинній читальній залі нашої бібліотеки Микола Курач розповів про сучасний навчальний заклад – гуманітарно-педагогічну академію ім. Тараса Шевченка, зокрема про організацію освітнього процесу, спеціальності, які можна тут здобути, а також відповів на всі запитання. Випускники отримали інформаційні матеріали для профорієнтаційної роботи зі школярами та вчителями.

За 35 років зміцнилася матеріально-технічна база ВНЗ, створено нові кабінети, аудиторії, музейні та виставкові кімнати, з якими із задоволенням ознайомилися гості з далеких 80-их. Юрій Цимбалюк запропонував оглянути базу підготовки фахівців спеціальності «Технологічна освіта», автор статті Валентина Шпак провела екскурсії в Музей освіти, Кімнату-музей Михайла Вериківського, Галерею довоєнної фотографії 20 – 30-х років XX століття, у Виставкову залу, до Собору Преображення Господнього. Колишні студенти побачили гімнастичний зал, Концертний зал Гуго Коллонтая, спортивний комплекс. Й упродовж оглядів не змовкали запитання про рідних викладачів...

По-різному склалися долі наших випускників. Всі вони отримали направлення на місце педагогічної діяльності, стали вчителями і передавали своїм учням усі знання і вміння, отримані в педагогічному училищі. Після перерви на армійську службу продовжували педагогічну працю. Одні з них працювали вчителями, інші – займали керівні педагогічні посади, окремі змінили вчительську роботу, змушені були шукати себе за кордоном, організовувати власний бізнес. І де б не були наші фахівці – постійно і всюди їм ставали у нагоді вагомі знання, отримані в рідному педучилищі.

Ішов час... Молоді люди закохувались, одружувалися, виховували дітей, які сьогодні вже самі отримують освіту, створюють сім'ї, дарують своїм батькам онуків.

Серед тогорічних випускників – юристи Микола Ходань, Богдан Попадин, історики Анатолій Черновський, художник-реставратор Ярослав Туряк і художник-романтик Віктор Онопрійчук. Михайло Юрків добровольцем служить у зоні війни; мав коротеньку відпустку –і поспішив назустріч спогадам, своїй студентській юності.

Нині всі ці випускники – солідні люди, котрим за 50, які мають значний життєвий досвід, власну позицію. З ними приємно спілкуватися, спостерігати, як вони змінилися, радіти їхнім успіхам. І в той же час скільки в цих людей добродушного гумору під час спогадів про студентські роки, навчання, іспити, вимоги викладачів, різні курйозні випадки, які відбувалися неначе вчора...

Особливо приємно чути, як наші вихованці оцінювали високий рівень підготовки в педагогічному училищі, процес навчання, викладання і вимогливо-любляче ставлення своїх викладачів з висоти свого нинішнього життєвого досвіду. Теплі слова вдячності розчулили викладачів, які були на зустрічі, і самих гостей.

І хоч не всі нині працюють на педагогічній ниві, та вчителями вони залишаться назавжди: у вчинках, думках, оцінках людей та у вихованні своїх дітей та внуків, багато з яких уже також є випускниками чи студентами нашої альма-матер. А вона, квітуча й оновлена, щороку радо зустрічає своїх вихованців, які злітаються до неї, як птахи до рідного гнізда.

ЧЕРЕЗ 36...

Ніна БАГНЮК

Здавалося, ніби вчора ми зустрілися після 35-річної перерви. Та прожитий рік став багатим на ретельні пошуки і досить-таки приємні знахідки, якщо можна так висловитись про «загублених» одногрупників. Цьогоріч троє з них приїхали вперше після закінчення педагогічного училища, а ще декілька «знайшлися» поки що лише у мобільному форматі.

Ми зупинились в аудиторії № 5 – і час для нас зупинився: у цікавих розповідях, душевних сповідях де й ділися чотири години! Разом з нами були наші наставники Людмила Войтко, Катерина Єрусалимець, Анатолій Багнюк, кожен з яких пригадував цікаві факти з життя нашої дружної, веселої і неповторної студентської родини.

Багато наших дівчат працювали в закладах дошкільної освіти до самого виходу на пенсію: Неля Медвідь, Ліда Король, Галя Мущинська, Леся Вербна, Галя Листюк, Ганя Чапко (нині проживає в Білорусі), Марійка Штойко. Ще й досі віддають свою любов маленьким вихованцям Таня Новодон і Оксана Галенда (переможець у номінації «Вихователь року - 2016»). Деякі з нас змінили фах чи знайшли цікаве захоплення: Галя Порицька – завідувач відділення територіального центру соцобслуговування, Оля Яцків – заступник начальника відділу виконавчої служби, Галя Максимів – вчитель української мови та літератури, Стефа Гузій була

методистом заочного відділення нашого педагогічного коледжу, Ганя Гаврих – на посаді секретаря сільської ради. Наполегливо йшла до своєї мети Марійка Кельман – доктор філософських наук, професор Черкаського інституту пожежної безпеки. Валі Голуб немає рівних у садоводстві і тваринництві: вона вирощує високосортні рослини і розводить породистих тварин. Окремих одногрупниць не оминула нелегка заробітчанська доля в Польщі, Італії та інших країнах, де вони залишили частинку незбагненної української душі.

І ще один факт: ми завжди ділимось радістю та смутком, в будь-який час приходимо на допомогу, постійно спілкуємось по телефону чи через соціальні мережі – і в душі залишаємось отими 15–19-річними студентками, яким непідвладний час і перед якими відкритий цілий світ...

КРАСИВО, ЯКІСНО, ЕКОЛОГІЧНО!

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

Наша Кременеччина здавна славиться талановитими митцями: художниками, поетами, музикантами. Та особливої

популярності набули в останні роки вироби майстрів народної творчості, серед яких – ковальство, гончарство, лозоплетіння, різьба по дереву і металу, писанкарство. Приємно,

що всі згадані види творчості популярні в нашій академії та їх можуть освоювати наші студенти.

Проте нині мова йде про ще один цікавий вид творчості – виготовлення ляльок та дитячих іграшок. Саме цьому мистецтву присвятила себе Лілія Фурсик – колишній викладач нашого педагогічного коледжу, а нині – вчитель моделювання іграшок-сувенірів Кременецького центру дитячої творчості і заодно – майстер і привітна господиня «Студії-крамнички творчих ідей», де ми й ведемо розмову з майстринею.

– Пані Ліліє, як цей вид мистецтва став захопленням і основною діяльністю Вашого життя?

– Я завжди любила шити і виготовляти вироби своїми руками. Проте свій остаточний вибір зробила після першого заняття у Центрі дитячої творчості. Звичайно, у цьому допомогли діти, їхній ентузіазм, фантазія і велике бажання творити.

– Які матеріали Ви використовуєте у своїх роботах?

– Ми вирішили створити альтернативу китайським іграшкам та іншим виробам, тому в роботі використовуємо максимально екологічні матеріали: натуральні тканини, цілющі трави, морську сіль та інші, а також наповнювач холлофайбер – матеріал, який не викликає алергічних реакцій.

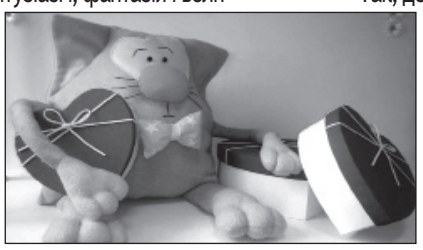

– Ознайомте, будь ласка, з експонатами вашої творчої майстерні-крамнички.

– До послуг відвідувачів і покупців – різноманіття ляльок-травничок, ляльок-мотанок-крупничок, ляльок-дзвіночків, весільних зайчиків, яскравих подушечок, які водночас є своєрідними оберегами оселі та володіють цілющими властивостями: вбирають негативну енергетику, зцілюють, створюють благополучну атмосферу в сім'ї, «приносять» гарні звістки. Кажуть, що коли людина вірить, то це дійсно діє. На замовлення виготовляємо оригінальні шкатулочки, спеціальні сувеніри для весілля, дитячі новорічні костюми.

– Проте ми бачимо тут ще й багато інших виробів.

– Так, до цієї крамнички приносять власні роботи викладачі академії: заслужений майстер народної творчості Тетяна Балбус пропонує декоративні картини, подушки із власними малюнками, розписаний посуд; майстер народної творчості Сергій Томашівський – глиняні амулетики на щастя; Ольга Шайковська – в'язані туфельки для найменших красунь, брелочки та кактуси-голочниці; Світлана Ткачук – яскраві сумочки. До речі, треба сказати про окремий контингент митців – діточок з обмеженими можливостями, які також власноруч шиють оригінальні екологічні сумки.

– Любов до творчості та старанність завжди дають відповідні результати. Як зростав рівень робіт Ваших маленьких вихованців із Центру дитячої творчості?

– Ми й самі не чекали, що так швидко можна досягти успіху: наші роботи отримали Дипломи І ступеня у районному й обласному етапах Виставки-конкурсу «Наш пошук і творчість – тобі, Україно!», а також у Всеукраїнському конкурсі «Знай і люби свій край», переможницею якого стала шестикласниця Кременецької ЗОШ-інтернату Олександра Каленик зі своєю лялькою Даринкою. А ще наші роботи були представлені на мистецькому фестивалі «Дзвони Лемківщини», на Міжобласному мистецько-краєзнавчому фестивалі «Братина» (тут мені випала нагода провести майстер-клас по виготовленню ляльок)

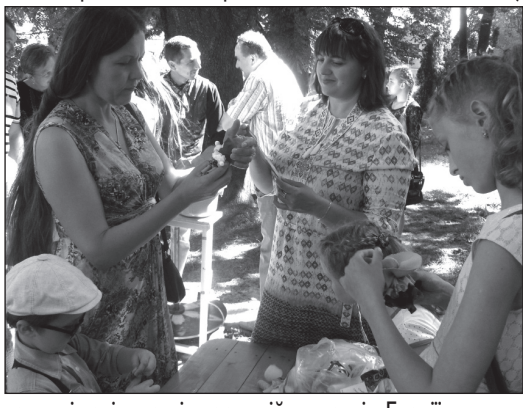

і навіть на міжнародній виставці у Греції.

– Які Ваші мрії та плани на майбутнє?

– Розширення масштабів та урізноманітнення продукції.

– Щиро бажаємо Вам сил, натхнення,

нестримної творчої енергії та вагомих успіхів Вашим талановитим вихованцям!

Олександра ПАНФІЛОВА,
кандидат мистецтвознавства

КОЖНА ЗУСТРІЧ – НЕПОВТОРНА

У мистецтві повторів немає, бо справжнє мистецтво – це постійне творення нового. Саме таким модерно-творчим став VIII Міжнародний мистецько-науковий симпозіум «Зустрічі в Кременці», підготовлений польськими й українськими митцями та науковцями. З польської сторони кураторами симпозіуму виступили професор Краківського педагогічного університету Тереза Жебровська і відомий культурно-громадський діяч Лєшек Жебровський, а з української – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри викладання методики мистецьких дисциплін Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка Олександра Панфілова.

На мистецький форум прибули майстри пензля із Польщі, Німеччини, Швеції, Італії, Канади, Ірландії, Чилі. Україну представляли художники-кременчани, викладачі нашої академії та педагогічного коледжу. Творчою базою роботи учасників Симпозіуму стали історико-архітектурний комплекс академії, визначні історичні об'єкти та природні місця Кременця та Кременеччини, з якими зарубіжні гості ознайомились у рамках програми цьогорічних «Зустрічей...». Творчим результатом пленерної роботи 19 митців із восьми країн стали 58 художніх полотен, запропонованих для огляду на підсумковому вернісажі.

Написані під час кременецького пленеру картини виставили Яцек Пасєчний, Артур Барткевич, Тереза Жебровська (Польща), Ульріка Хемблер, Анна Кюхлер, Ебба Стід Удікас (Швеція), Гамма Тердейден (Німеччина), Елена де Варда (Італія), Іна Пухала (Канада), Демот Вілсон (Ірландія), Пілар Гонсалес (Чилі).

Необхідно окремо сказати про наших митців – учасників Симпозіуму: вони не тільки успішно виконали весь передбачений програмою комплекс організаційно-технічних робіт, а й активно працювали на художньому пленері та представили свої роботи на вернісажі. В організаційно-творчій групі Олександри Панфілової ефективно працювали її колеги Тетяна Балбус, Дмитро Синенький, Світлана Ткачук, Іванна Погонець, Богдана Гуменюк, Марія Швед, Юлія Янчук.

Учасників Симпозіуму та гостей підсумкового вернісажу вітали організатори «Зустрічей...» Лєшек Жебровський, Тереза Жебровська й Олександра Панфілова. Від ректорату академії до присутніх звернулася доктор педагогічних наук, проректор з наукової роботи, професор Валентина Бенера.

Зарубіжні й українські митці отримали Дипломи учасника Симпозіуму, пам'ятні художні сувеніри, серед яких – репродукції картин, виконаних юними художниками-кременчанами під час міського дитячого художнього пленеру «Я малюю рідне місто».

На Симпозіумі відбулась презентація художніх альбомів Міжнародного мистецько-наукового симпозіуму «Зустрічі в Кременці» за 2013 – 2016 роки. Альбоми несуть інформацію про зміст і форми роботи Симпозіуму, зазначають, що серед його організаторів важливе місце належить Кременецькій гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка, розповідають про творчі здобутки 56 митців із 12 країн світу. Зокрема, йдеться про мистецький сектор життєдіяльності кременецьких художників – викладачів нашої академії та коледжу Олександри Панфілової, Тетяни Балбус, Дмитра Синенького, Світлани Ткачук, Богдани Гуменюк, Юлії Янчук, Іванни Погонець, кременчан Ніла Зварунчика, Ірини Гусюк, Олени Тимків, Юлії Трачук і поміщені репродукції окремих їх полотен.

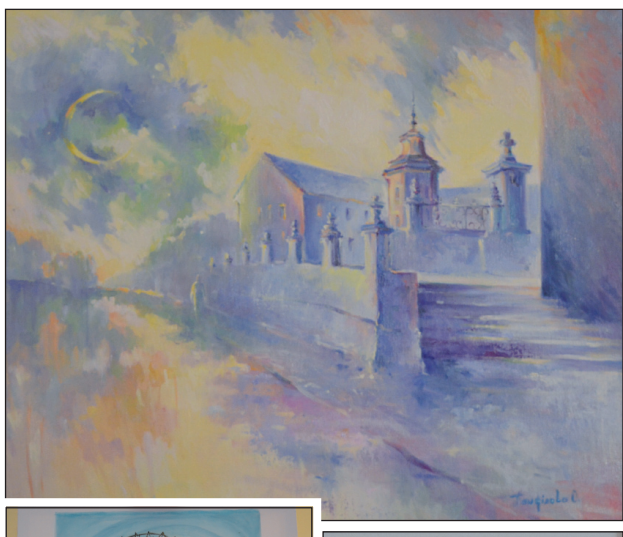

"Замок" - газета КОГПА ім.Тараса Шевченка
Видається українською мовою.
Свідоцтво **ТР №422-22Р**, 05.12. 2006 р.
Індекс **96492**
Засновник і видавець: трудовий колектив КОГПА ім. Тараса Шевченка

Наш розрахунковий рахунок:
35427008001808
МФО 838012
УДК в Тернопільській області
ЗКПО 02125556

Головний редактор
Анатолій БАГНЮК
Літературний редактор, відповідальний секретар
Ніна БАГНЮК

Редактор-дизайнер
Сергій ЮРЧУК
Художньо-технічний редактор
Валентина КАЩУК
Фотокореспондент
Петро ДАНИЛЮК

Видрукувано у друкарні "Від і до" м.Чернівці, вул. Заводська, 37в

Наклад 1000 прим.

Наша адреса: 47003, вул. Ліцейна, 1, м.Кременець, Тернопільська обл.